

Nutzungsbedingungen

Die Inhalte dieses Webangebots sind urheberrechtlich geschützt. Es gelten grundsätzlich die von der *Europeana* formulierten Bedingungen unter <http://www.europeana.eu/portal/rr-f.html>.

Zu unterscheiden sind die Rechte zum einen von Reproduktionen (digitale Faksimilies) von Beständen der Bibliothek, zum anderen von sonstigen Dokumenten. Dazu gehören textliche Dokumente (Volltexte), Tondokumente, Videos, Datensammlungen usw.

1. Reproduktionen von Beständen der Bibliothek

1.1. Veröffentlichung

Veröffentlichungen von Reproduktionen von Beständen der Bibliothek in gedruckter oder elektronischer Form ist ohne zuvoriges schriftliches Einverständnis der [Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel](#) nicht gestattet. Dies betrifft im einzelnen Verkauf, Leihe, Lizenzierung, Vervielfältigung und Verbreitung. Werden Reproduktionen aus der Wolfenbütteler Digitalen Bibliothek ohne schriftliche Genehmigung der Herzog August Bibliothek auf anderen Internetseiten, Datenträgern oder Printmedien veröffentlicht, ist sie als Rechteinhaberin verpflichtet, gemäß der niedersächsischen Gebührenordnung für die Bibliotheken des Landes und Hochschulbibliotheken vom 10.11.2004 (Nds. Gesetz- und Verordnungsblatt Nr. 32/2004), Anlage zu §2 Abs.1, Gebühren für die Veröffentlichung in Rechnung zu stellen. Rechtsgrundlage ist die Benutzungsordnung für die Landesbibliotheken vom 01.11.2004 (Nds. Ministerialblatt Nr. 39/2004) in der jeweils gültigen Fassung (vgl. [Gebührenverzeichnis der HAB](#)).

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die [Auskunft der Herzog August Bibliothek](#), Lessingplatz 1, D-38304 Wolfenbüttel.

1.2 Nutzung

Reproduktionen (digitale Faksimiles) von Beständen der Bibliothek dürfen für private wissenschaftliche Zwecke ausgedruckt oder heruntergeladen und zu wissenschaftlichen Zwecken an andere, von Person zu Person, weitergegeben werden. Erlaubt ist, digitale Faksimiles und Erschließungsdaten in Frames oder durch Fernzugriff in das eigene Webangebot zu integrieren (vgl. DFG-Viewer). Nicht als Veröffentlichung zählt die Präsentation von Thumbnails oder Vorschaubildern auf dem eigenen Server. Als solche gelten digitale Reproduktionen, die eine Bildbreite (Kurzseite) von 600 Pixeln nicht überschreiten (in der Regel die kleinste verfügbare Auflösung in der Digitalen Bibliothek) und von denen ein Link auf die höhere Auflösung auf dem Server in Wolfenbüttel führt. In allen beschriebenen Fällen dürfen vorhandene Herkunftsbezeichnungen (insb. Logo und in das Bild eingerechnete URLs) nicht entfernt werden.

2. Sonstige Dokumente (Volltexte, Tondokumente, Videos, Datenbanken, etc.))

Die Rechte von sonstigen Dokumenten, die über den Server der Bibliothek zur Verfügung gestellt werden, wird individuell geregelt und ist abhängig von den Rechteeinräumungen des jeweiligen Autors oder Institution. Sofern es keine individuellen urheberrechtlichen Einschränkungen gibt, ist die Bibliothek bestrebt, dieserart Werke bzw. Inhalte unter einer [Creative Commons Namensnennung-Nicht-kommerziell-Weitergabe unter gleichen Bedingungen 3.0 Unported Lizenz](#). zugänglich zu machen. Die Werke sind an geeigneter Stelle gekennzeichnet. Sollte eine explizite Kennzeichnung fehlen, muss die Lizenz vor Nutzung, z.B. im Falle einer Zweitveröffentlichung, bei der Auskunft der Bibliothek (auskunft@hab.de) erfragt werden.

3. Empfehlungen

Verlinkungen sind jederzeit erlaubt bzw. ausdrücklich erwünscht. Bitte verweisen Sie auf Digitalisate wie folgt.

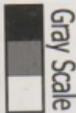
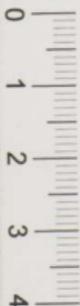
Im Druck: Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel [PURL], z.B. Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel [<http://diglib.hab.de/inkunabeln/14-astron/start.htm>].

Im Internet: HAB [[inkunabeln/14-astron](http://diglib.hab.de/inkunabeln/14-astron/start.htm)]

Der Direktor

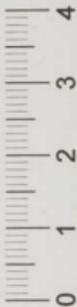
Wolfenbüttel; 20.6.2011

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

Lp
94

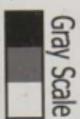
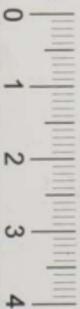
XXIII 312

161.

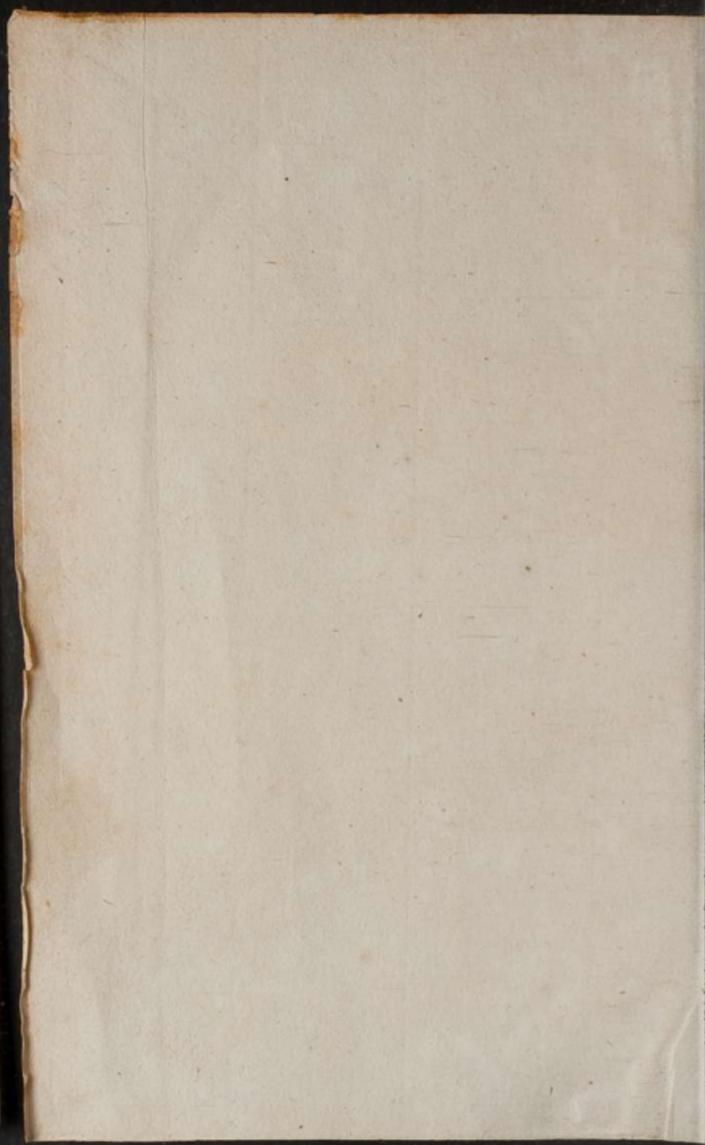
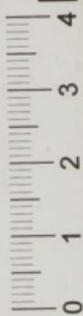
128

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

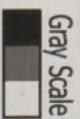
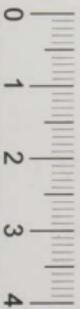

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

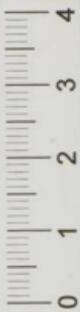
Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

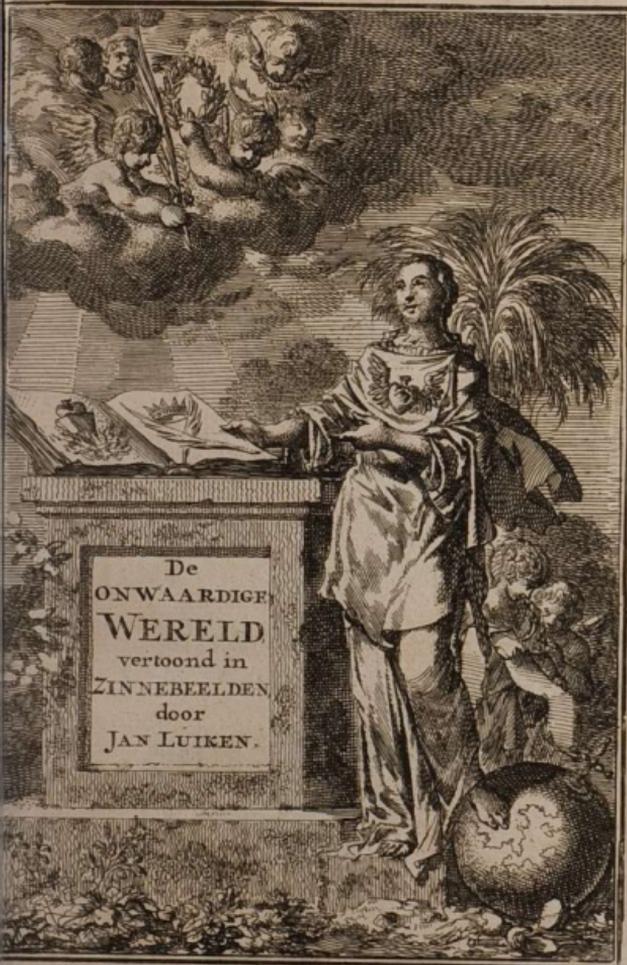
Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

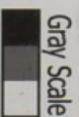
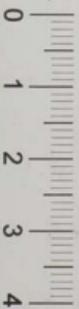

192/6

AMSTELDAM, by de WED.^e P. ARENTZ, en K. VANDER SYS.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0

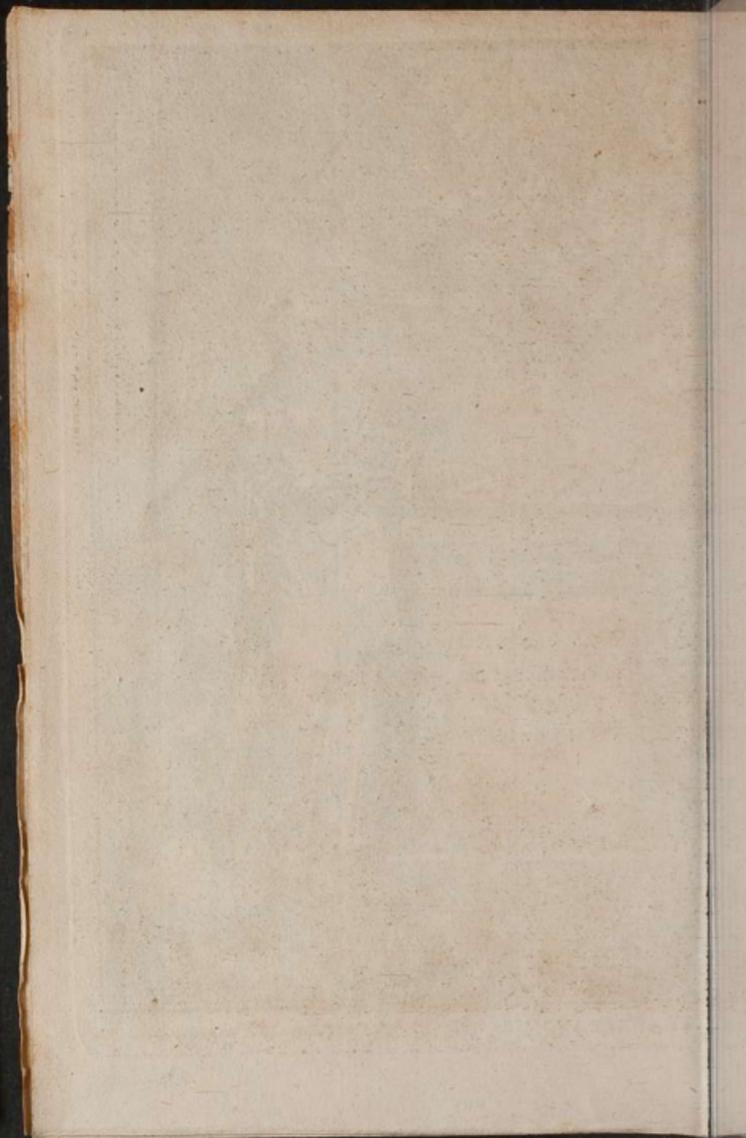
1

2

3

4

Gray Scale

D E
ONWAARDIGE
W E R E L D,

Vertoond in

Lp 94

Vyftig Zinnebeelden,

Met

GODLYKE SPREUKEN

En

STICHTELYKE VERZEN,

DOOR

J A N L U I K E N.

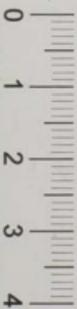
de Luyken

TE AMSTELDAM,

By de Wed: P: ARENTZ, en K: VANDER SYS,
Boekverkoopers in de Beurs-ftraat, in de
drie Raapen, 1710.

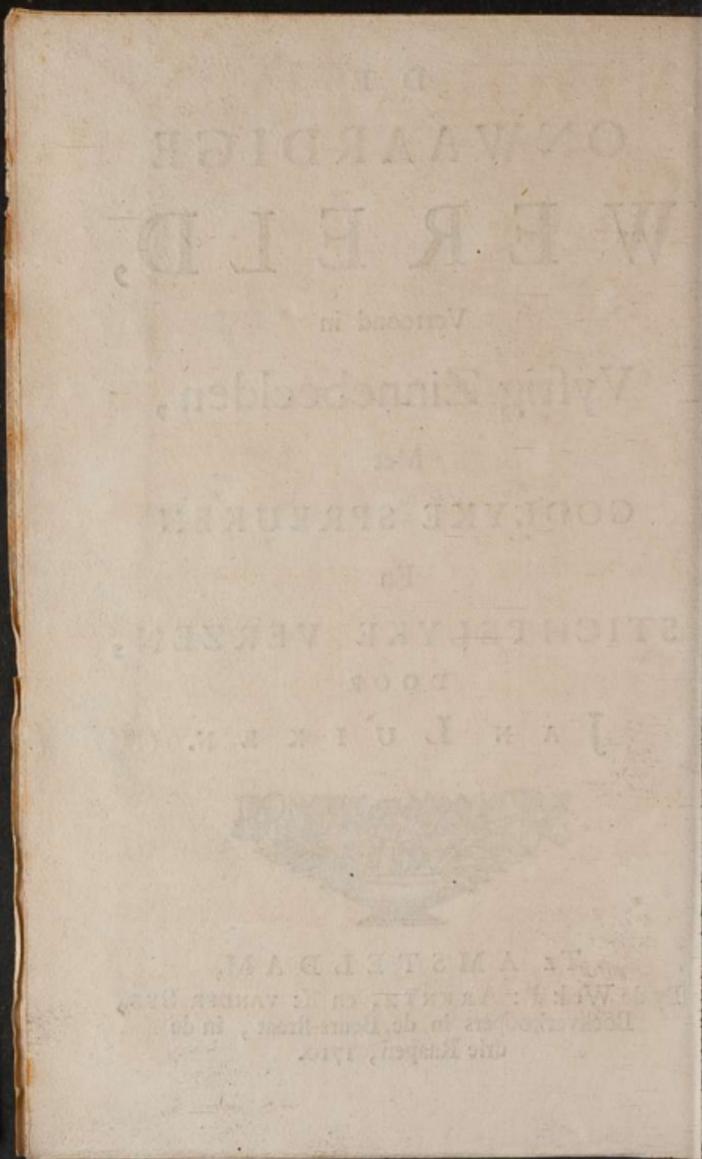
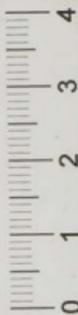
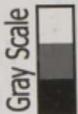
Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

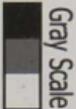
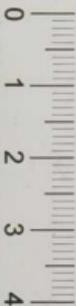
Gray Scale

VOORREDEN.

Wat kan des menschen hert gewigtigs voor
zich stellen,
Zozwaar en wonderbaar van aangelegentheid,
Als 't machtig onderscheid des Hemels en der
Hellen,
En dan met een den weg, die hem daar heenen
leid?
ô Alle dingen ! die voor 't herten-oog verschy-
nen,
En weeven 't warnet, tot verstroojing van 't
gezicht,
Hoe wezentlyk gy zyt, gy zult als rook ver-
dwynen,
Al weegt gy ook als loot, gy word als wind zo
licht !
Maar 't ingeflooten oog, van alles afgetoogen,
Dat aller dingen Einde en uitslag voor zich
houd,
En kiest den besten kern, staat eind'ling niet te
oogen,
Na 't geene dat vervloog, maar houd een blyf-
baar goud.
Dat zuiver hemels Goud van 't Eeuwig vreugden
leven,
Daar al wat dat niet is, verslentert en vergaat ;
En na zyn afval, en verrotting, en verweeven,
A 3 Niet

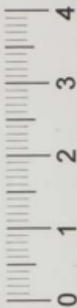
Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

VOORREDEN.

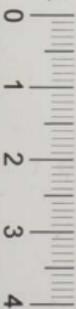
Niet anders als den grond der Hellen achter
laat.
Elendig quaad, zo zeer te schuuwen en te myden!
Gy zyt voor 't eizend oog een al te diepen
gracht,
Al wie voorzichtig is wyk af van uwe zyden,
En neem den vasten grond der zaligheid in
acht.
ô Oog der Zielen! als die dingen voor u komen,
Die u vertoonen 't eind tot eeuwig goed en
quaad,
Zo laatze u niet eerlang, door list weêr zyn ont-
nomen,
Maar queekt een Gulden Oogst uit zulk een
vruchtbaar zaad.
ô Oog der Zielen! laat u langer niet begekken,
Van uw benyder, die met schyn en scheme-
ring,
Van rechts en links gevoegd, u steeds zoekt af
te trekken,
Van 't allergrootste, en u, het allernutste ding.

D E

DE
ONWAARDIGE
WERELD,
Vertoond in
ZINNEBEELDEN.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

2 DE ONWAARDIGE

I.

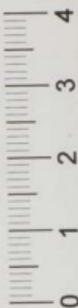
't Verkeerde Regiment.

Weet gy niet, dat wien gy u zelven seld tot dienst-
knechten ter gehoorzaamheid, gy dienstknechten zyt des
geenen dien gy geboorzaamd, of der zonde tot de dood,
of der gehoorzaamheid tot gerechtigheid? Romeynen
VI: 16.

Op

Gray Scale

Herzog August Bibliothek

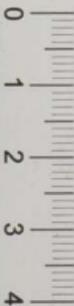
Wolfenbüttel

Op Figuur I.

Staa met bedaardheid stil , en ziet ;
 Kend gy dien grootſen Koning niet ?
 Zo ſtout en moedig opgezeten ?
 Dat is het werelds vlees en bloed ,
 Gezwollen van zyn overmoed ,
 Ook Macht , en Pracht , en Luſt geheeten .
 Ach my ! hoe gaat de Geeft gebukt !
 Van 't grove vlees zo zeer gedrukt !
 Helas ! wat hebt gy opgenomen !
 Vrywillig zulk een grooten ſlaaf ,
 Dat ſtaat de Eed'le Ziel niet braaf
 Waar is uw ſtaat nu toe gekomen !
 ô Schraale , dorre en maag're Geeft ,
 Elendig paard van 't vette beeft ;
 Waar is uw Edeldom gebleeven ?
 Hoe torſt gy dus , door zand en ſtof ,
 Werpt uw verwaande Ruiters of ,
 Om vry en onverdrukt te leeven .
 Des werelds en der zonden knecht ,
 Met zyn gevolg ! dat is te ſlecht !

A 5

Waar

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 Gray Scale

4 DE ONWAARDIGE

Waar zal dat eindeling belende?

De sleep die achter na komt gaan,

En staat ons heel en al niet aan,

Zy dreigen met een droevig ende.

JOAN: VIII: 34.

En iegelyk die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde.

ROM: VI: 12, 13, 14.

Dat dan de zonde niet en heerse in uw' sferfkyk lichaam, om haar te geoorzaamen in de begeerlykbeden des zelven [lichaams.]

Noch en stelt urwe leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid: maar stelt u zelven Gode, als uit de dooden levendig [geworden] zynde, en [stelt] urwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid.

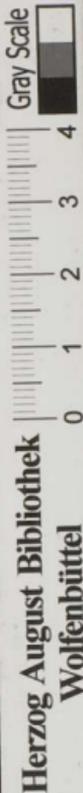
Want de zonde en zal over uw niet heersen: want gy en zyt niet onder de wet, maar onder de genade.

En Vers 20, 21, 22, 23.

Want toen gy dienstknechten waart der zonde, zo waart gy vry van de gerechtigheid.

Wat vrucht dan had gy toen van die dingen, daar over gy u nu schaamd? Want het einde der zelve is de dood.

Maar

Maar nu van de zonde vry gemaakt zynde , en Gode dienstbaar gemaakt zynde , hebt gy wve vrucht tot heiligmaakinge , en het einde het eeuwige leven.

Want de bezoldinge der zonde is de dood , maar de genaden-gifte Gods is het eeuwige leven , door Jezus Christus onzen Heere.

En Kapittel VIII: 8.

En die in den vleese zyn en kunnen Gode niet behaagen.

HEBREEN XII: 1.

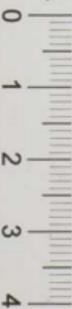
Daarom dan ook , also wy zo groot een wolke der getuigen rondom ons hebben liggende , laat ons afleggen alle last , en de zonde die ons lichtelyk omringd , en laat ons met lydzaamheid loopen de loopbaane , die ons voorgestelt is.

2 PETRUS II: 19.

Beloovende haar vryheid , daar zy zelve dienst-knechten zyn der verdorvenheid. Want van wien iemand overwonnen is , dien is hy ook tot een dienst-knecht gemaakt.

Het

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

6 DE ONWAARDIGE

I I.

Het gewigtige Onderscheid.

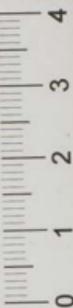

De hoope der rechtvaardigen is blydschap : maar de verwachtinge der godloozen zal vergaan. Spreuken X: vers 28.

Als nu deze dingen beginnen te geschieden , zo ziet om hooge, en heft uwe hoofden opwaards , om dat uwe verlossinge naby is. Lukas XXI: 28.

Op

Gray Scale

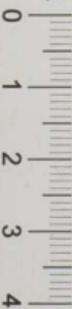

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Op Figuur II.

De vroomē Geest, tot zynen God verheeven,
 Heeft met verlangst de vleug'len uitgespreid;
 Om vry en vrank, in d'open lucht te zweeven,
 Wanneer de Dood den band der aarde snyd.
 Door een bedryf, door eenderleijē sneede,
 Scheid zich een zaak van tweederleijē aard;
 Daar d'eene reift, en d'ander zinkt beneden,
 Als vreugd en leed, door eenen weg gebaad.
 Den aardfen mensch, aan 't zelve blok gevangen,
 Word staag gedreigt met zynen ondergang,
 En blyft met lust aan zyn gevang'nis hangen,
 Door valse hoop; voor 't scheiden ang en bang.
 Doch iedelheid, vermaak en vreugd geheeten,
 Laaft met wat zoets, het gaapen van zyn mond,
 Endoet hem slechts het groot gevaar vergeeten,
 Tot hy begint te zinken na de grond.
 ô Onderscheid! wat word gy groot bevonden!
 Daar d'eene hoopt, en d'ander angstig vreesft,
 Om van den band des bloks te zyn ontbonden,
 Dit is de vrucht van 't zaad, in vlees of geest.

Het

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 Gray Scale

8 DE ONWAARDIGE

Het Kind des Deugds, is vast, aan zyne voeten;
Maar 't aardse kind is aan het herte vast:
Speurd deze na, wanneer zy scheiden moeten,
Door eenen weg verwel'komt, en verrast.

DEUTERON: XXX: 19.

Ik neeme beden tegens u-lieden, tot getuigen den Hemel en de Aarde; het leven en den dood hebbe ik u voorgesteld, den zegen en den vloek: kiest dan het leven, op dat gy leevet, gy en u zaad.

PSALM LXIII: 2, 3, 4, 5.

O God, gy zyt myn God, ik zoeke u in den dageraad, myne ziele dorstet na u, myn vlees verlangd na u: in een land, dor en mat, zonder water:

(Voorwaar ik hebbe u in het Heiligdom aanschouwd; ziende uwe sterkheid en uwe eere.)

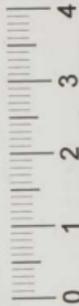
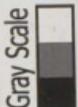
Want uwe goedertierenheid is beter dan het leven: Myne lippen zouden u pryzen.

Alzo zoud' ik u looven in myn leven: In uwon Naame zoud' ik myne handen opheffen.

SPREUKEN XI: 5, 6, 7, 8.

De gerechtigheid des oprechten maakt zynen weg recht:

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

recht: maar de godlooze valt door zyne godloosheid.

De gerechtigheid der vroomen zal ze redden: maar de trouwlooze worden gevangen in [haare] verkeetheid.

Als de godlooze mensche sterft, vergaat zyne verwachtinge: zelfs is de allersterkste hoope vergaan.

De rechtvaardige word uit benaanwtheid bevryd: en de godlooze komt in zyne plaats.

ROM: VIII: 23, 24.

En niet alleen [dit,] maar ook wy zelve die de eerstelingen des Geests hebben, wy ook zelve [zegge ik] zuchten in ons zelve, verwachtende de aanneeminge tot kinderen, [namelyk] de verlossinge onzes lichaams.

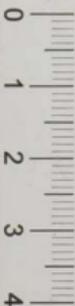
Want wy zyn in hoope zalig geworden. De hoope nu die gezien word en is geen hoope: want het geene iemant ziet, waarom zal hy het ook hopen?

GALATEN VI: 8.

Want die in zyn zelfs vlees zaaid, zal uit het vlees verderfenisse maaijen: maar die in den geest zaaid, zal uit den geest het eeuwige leven maaijen.

† On-

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

IO DE ONWAARDIGE

III.

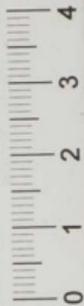
't Ondoencyk bestaan.

Gaat in door de enge poorte: want wyd is de poorte, en breed is de weg die tot het verderf leid, en veele zyn 'er die door den zelven ingaan. Want de poorte is enge, en de weg is naanwe, die tot het leven leid, en weinige zyn 'er die den zelven vinden. Matth: VII: 13, 14.

Op

Gray Scale

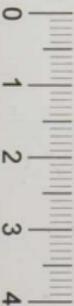
Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Op Figuur III.

Gzyt te breed , en veel te grof,
 Leg eerst uw vlees en ballast of:
 Dus kan men 't poortje niet passeren ,
 Noch langs het hemel-padje gaan ,
 Zo veel beslag en nasleep aan ,
 Dat staat om wederom te keeren.
 Nochtans , den heil-weg die gy ziet ,
 Is 't waardig , dat gy 't al verliet
 Om 't beste goed daar af te draagen ,
 Gelyk een kostelyk Juweel ,
 De waarde Ziel , dat eeuwig deel
 De wysheid tot een welbehaagen.
 Men wouw wel na den hemel gaan ,
 En houden al den omslag aan ,
 Met vlees en wereld overlaaden :
 Hoe komt u 't poortje zelve voor ?
 Kunt gy 'er met die breedheid door ?
Gy meugt u met u zelf beraaden :
 Doch wyl gy 't klaar voor oogen ziet ,
 Zo overflaat nu langer niet ,

B

Op

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Gray Scale

12 DE ONWAARDIGE

Op dat door overtydig wachten,
Die poort, zo smal voor 't vlees'lyk hert,
Van naauw en eng, niet toe en werd,
Tot wee! en ach! en jammer-klachten!

SPREUKEN XI: 28.

Wie op zynen rykdom vertrouwd, die zal vallen: maar de rechtvaardige zullen groenen als loof.

MATTH: XIX: 23, 24.

En Jezus zeide tot zyne Discipelen, Voorwaar ik zegge u, dat een ryke zwaarlyk in't Koningryke der Hemelen zal ingaan.

En wederom zegge ik u, Het is lichter dat een kemel ga door de ooge van een naalde, dan dat een ryke inga in het Koningryke Gods.

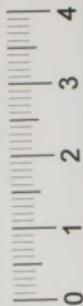
MARKUS X: 23, 24, 25.

En Jezus rondom ziende, zeide tot zyne Discipelen, Hoe zwaarlyk zullen de geene die goed hebben in het Koningryke Gods inkomen?

En de Discipelen wierden verbaast over deze zyne woorden. Maar Jezus wederom antwoordende, zeide tot haar, Kinderen, hoe zwaar is het, dat de geene die op het goed haar betrouwen zetten, in het Koningryke Gods ingaan?

Het

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Het is lichter dat een kemel ga door de ooge van een naalde, dan dat een ryke in het Koningryke Gods inga.

LUKAS XIII: 24, 25.

Stryd om in te gaan door de enge poorte: want veele (zegge ik u) zullen zoeken in te gaan, ende en zullen niet kunnen.

[Namelyk] *na dat de Heere des buis zal opge- staan zyn, en de deure zal geslooten hebben: en gy zult beginnen buiten te staan, en aan de deure te kloppen, zeggende, Heere, Heere, doet ons open, en hy zal antwoorden en tot u zeggen, Ik en kenne u niet van waar gy zyt.*

En Kapittel XVIII: 22, 23, 24, 25.

Doch Jezus dit hoorende zeide tot hem, Noch een ding ontbreekt u: verkoopt alles wat gy hebt, en deeld het onder den armen, en gy zult eenen schat hebben in den hemel: en komt herwaards: volgt my.

Maar als hy dit hoorde wierd hy geheel droevig: want hy was zeer ryk.

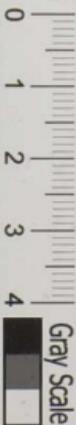
Jezus nu ziende dat hy geheel droevig geworden was, zeide, Hoe zwaarlyk zullen de geene die goed hebben in 't Koningryke Gods ingaan.

Want het is lichter dat een kemel ga door de ooge van een naalde, dan dat een ryke in het Koningryke Gods inga.

B 2

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Dat gy zoud afleggen aangaande de voorige wandeling, den ouden mensche; die verdorven word door de begeerlykeden der verleidinge: En dat gy zoud vernieuwt worden in den geest uweo gemoeds: en den nieuwen mensche aandoen, die naar God geschaapen is in waare rechtvaardigheid en heiligheid. Ephezen IV: 22, 23, 24.

Op 10

Gray Scale

4

3

2

1

0

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Op Figuur IV.

ô **W**el'kom lieflyk aangezicht,
 Zo schoon verklaard in 't helder licht,
 Van zulk een Monfter uitgekroopen,
 Dat quaad en zondig leeven hiet
 Een grouwel, die 't met aandacht ziet,
 Om voor te schrikken en te loopen.
 Hoe schoon is nieuw gebooren Deugd,
 Daar zich den Engel in verheugd,
 Om and're blydfchap t'overtreffen!
 Die eertyds, by den quaaden gang
 In 't ftof ging kruipen, als een slang,
 Mag nu zyn vlugt tot God verheffen.
 't Is kost'lyk wel, kruip zo maar voort,
 Uit d'oude huid, door d'enge poort,
 Tot lieflykheid en welbehagen,
 Van 't Heilig oog, en al de geen
 Die langs den weg der wysheid treên,
 Om 't beffe erfdeel weg te draagen.
 Wat is 't een overgroote zaak,
 Te zyn een Engel, of een Draak !

B 3

ô!

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 0
 1
 2
 3
 4

 Gray Scale

16 DE ONWAARDIGE

ô! Grouw'lyk beeft van 't zondig leven,
Wat zyt gy leelyk, tegen 't schoon,
Van zulk een aangenaam persoon,
Met alle min'lykheid omgeeven!
ô! Ach! gy alle die dit ziet,
Bekoord u die verand'ring niet?

LUKAS XV: 10.

*A*lzo (zegge ik u-lieden) is daar blydschap voor
de Engelen Gods, over eenen zondaar die hem be-
keert.

ROM: VI: 4.

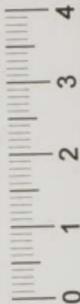
*Wy zyn dan met hem begraaven door den Doop
in den dood, op dat gelykerwys Christus uit den
dooden opgewekt is tot de heerlykheid des Vaders,
alzo ook wy in nieuwigheid des levens wandelen
zouden.*

En Kapittel XII: 2.

*Ende en word dezer wereld niet gelykformig,
maar word veranderd door de vernieuwinge uwes
gemoeds, op dat gy moogt beproeven welke de goe-
de, en welbehaagende, en volmaakte wille Gods zy.*

En

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

En Kapittel XIII: 12.

De nacht is voorby gegaan , en de dag is naby gekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duifternisse , en aandoen de wapenen des lichts.

KOLOSS: III: 9, 10.

En liegt niet tegen malkanderen , dewyle gy uitgedaan hebt den ouden menschte met zyne werken :

En aangedaan hebt den nieuwen [menschte] die vernieuwt word tot kennisse , na het evenbeeld des geenen die hem geschaapen heeft.

JAKOBUS I: 21.

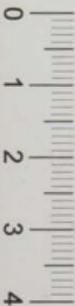
Daarom af gelegte hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid , ontfangt met zachtmoedigheid het woord dat in [u] geplant word , het welk uwe zielen kan zalig maaken.

I PETRUS II: 1.

Zo legt dan af alle quaadheid , en alle bedrog , en geveinsheid , en nydigheid , en alle achterklappingen.

B 4

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

18 DE ONWAARDIGE

V.

De moedwillige Armoede.

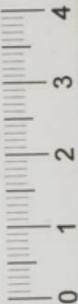

LL

Ik zal opstaan en tot mynen vader gaan, en ik zal tot hem zeggen, Vader, ik hebbe gezondigt tegen den hemel, en voor u. En ik en ben niet meer waardig uw zoone genaamd te worden: Maakt my als eenen van uwe huurlieden. Lukas XV: 18, 19.

Op

Gray Scale

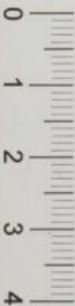
Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Op Figuur V.

AL lang genoeg den draf gegeeten,
 Die voor de Swynen word gefmeeten,
 ô Arme Ziel, verlooren Zoon!
 Dien draf van iedeleid en zonden,
 In uw verkeerde luft verflonden,
 En van den Duivel aangeboôn.
 Dien flechten draf der bolfteringen,
 Van haaft vergaande aardfe dingen,
 In onvolmaakte luft en vreugd.
 Bedenkt en overlegt het nader,
 Keerd weêr, tot God, uw waarde Vader,
 En eet de fchoone spys der deugd;
 Die fchoone spys van Gods behaagen,
 Om 't eeuwig voedsel weg te draagen.
 Verlaat den grouwel en den flank,
 Die uw verdoold, elendig leven
 Geen waar genieten zoude geeven,
 En 't fchyn-genot en duurd niet lank.
 't Is al te flecht, dat flordig zwerven,
 Om eind'ling van gebrek te fterven,

B 5

Daar

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Gray Scale

Daar 's Vaders huis zo overvloedig,
 Van rykdom en van volle zegen,
 Wel dubbeld op malkaâr gelegen,
 Daar weelde en vreugde groeid en bloedig.

GALATEN V: 19, 20, 21.

De werken des vlees nu zyn openbaar : welke
 zyn overspel , hoererye , onreinigheid , ontuchtig-
 heid ,

Afgoderye , fenyn-geevinge , vyandschappen ,
 twisten , afgunstigheden , toorne , gekyf , twee-
 dragt , ketteryen ,

Nyd , moord , dronkenschappen , brasseryen , en
 diergelyke : van dewelke ik u te vooren zegge , ge-
 lyk ik ook te vooren gezegt hebbe , dat die zulke
 dingen doen het Koningryke Gods niet en zullen be-
 erven.

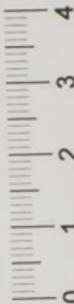
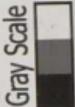
EPHEZEN V: 5.

*Want dit weet gy , dat geen hoereerder , of on-
 reine , of gierigaard , die een afgoden-dienaar is ,
 erfenisse en heeft in het Koningryke Christus en
 Gods.*

KOLOSSENSEN III: 5, 6, 7.

*Doodet dan uwe leden die op de aarde zyn ,
 [namelyk] hoererye , onreinigheid , [schandelyke]
 bewee-*

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

beweevinge , quaade begeerlykheid , en de gierigheid , welke is afgodendienſt.

Om welke de toorne Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid :

In derwelke ook gy eertyds hebt gewandeld , doe gy in dezelve leefdet.

I JOANNES II: 15, 16, 17.

En hebt de wereld niet lief , noch 't geene in de wereld is : zo iemant de wereld lief heeft , de liefde des Vaders en is niet in hem.

Want al dat in de wereld is , [namelyk] de begeerlykheid des vlees , en de begeerlykheid der oogen , en de grootsheid des levens , en is niet uit den Vader , maar is uit de wereld.

En de wereld gaat voorby , en haare begeerlykheid : maar die den wille Gods doet blyft in der eeuwigheid.

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0
1
2
3
4

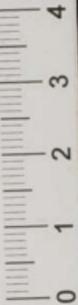
Gray Scale

VI.

De wettige Stryd.

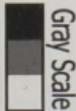
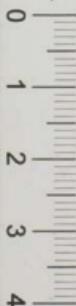
Zalig is de man die verzoeking verdraagd; want als hy beproefd zal geweest zyn, zo zal hy de kroone des levens ontfangen. welke de Heere beloofd heeft den geenem die hem lief hebben. Jakobus I: 12.

Op Figuur V I.

Gelaatenheid en eigen wil,
 Geraakten in een groot verschil,
 Elk wil met d'overhand gaan fryken;
 En dus in 't Worstel-perk gesteld,
 Betoond een ieder zyn geweld,
 In 't aanzien van twee Koningryken,
 Den Engel uit het eeuwig licht,
 Schikt zyne gunst en bytand dicht,
 Aan 't Deel, van 't waare God-begeeren;
 Terwyl de Dienaar uit de Nacht
 Ter zyden loerd, verlangd en wacht,
 Dat zich het quaade Deel zal weeren.
 ô Eed'le kracht van Geeft zyt sterk,
 Al geeft het lompe vlees u werk,
 Met wreev'lig worft'len ende wringen,
 Houd stand en zet maar voet by voet,
 Zo gy u houd aan 't hoogste goed,
 Zyn overmoed zal u niet dwingen.
 Zo gy op uwe greepen let,
 En houd uw voet dus vast gezet,

Om

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

24 DE ONWAARDIGE

Om deze wereld te vertreedē,
Uw dapperheid verkrygt tot loon,
De Palmtak en des levens kroon,
In 't Koningryk van Ecuw'ge vrede.

I KORINTHEN IX: 24, 25.

Weet gy-lieden niet, dat die in de loopbaane loopen, alle wel loopen, maar [dat] een den prys ontfangt? loopt also dat gy [dien] moogd verkrygen.

En een iegelyk die [om prys] stryd, onthoud hem in alles. Deze dan [doen] wel [dit] op dat zy een verderfelyke kroone zouden ontfangen, maar wy een onverderfelyke.

GALATEN V: 16, 17.

En ik zegge, wandeld door den Geest, ende en volbrenge de begeerlykheid des vleeses niet.

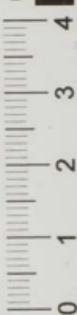
Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees: en deze staan tegen malkanderen, also dat gy niet en doet het geene gy wilt.

2 TIMOTH: II: 5.

En indien ook iemand stryd, die en word niet gekroond, zo hy niet wettelyk en heeft gestreden.

En

Gray Scale

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

En Kapittel IV: 7, 8.

Ik hebbe den goeden stryd gestreeden , ik hebbe den loop ge-eindigd , ik hebbe het geloove behouden.

Voorts is my weg gelegd de kroone der rechtvaardigheid , welke my de Heere , de rechtvaardige Rechter , in dien dag geeven zal : en niet alleen my , maar ook allen die zyne verschyninge lief gehad hebben.

HEBREEN I: 14.

Zyn ze niet alle gediensstige geesten , die tot dienst uitgezonden worden om der geene wille die de zaligheid be-erven zullen.

I PETRUS V: 4.

En als de Overste Herder verscheenen zal zyn , zo zult gy de onverwelkelyke kroone der heerlykheid behaalen.

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0
1
2
3
4

Gray Scale

VII.

De gevaarlyke Stand.

Ende en vreesf u niet voor de geene die 't lichaam dooden, en de ziele niet en konnen dooden: Maar vreesf veel meer hem, die beide ziel en lichaam kan verdueren in de helle. Matth: X: 28.

Op

Op *Figuur VII.*

*Hebt gy geen vleug'len om te dryven,
Denkt, waar gy na de Breuk zult blyven!*

Dat iemand aan een draad, als over Etna hing
En lachte, en was te vreê, als zag hy geen gevaaren,
Dat was een wonder, als een onnatuur'lyk ding,
Want anders was 't niet vreemd, al reezen hem zyn
haaren.

ô Mensch! ô arme mensch! die lacht en vrolyk zyt,
En weet van geen gevaar, dat gy u zoud ontfellen,
Waarom bedenkt gy niet hoe gy gehangen zyt,
Als over 't gaapen van de Swavel-poel der hellen?
Is dat geen wonder, dat zo vreezelyken stand,
Noch vrolyk zingt en queeld, en laat fioolen zorgen,
Daar zulk een zwaarte trekt, aan zulk een teeren
band,

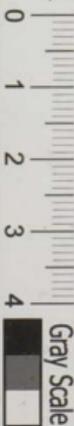
En wacht de breuk eerlang, wie staat 'er vast tot mor-
gen?

Ach! overgrootte zaak, van zulk een zwaar gewigt!
Hoe word gy door 't bedrog van icdelheid vergeeten!
Hoe acht het los gemoed de eeuwigheid zo licht,
Hoe word de schoone kans, zo onbedacht versmeeten!
ô Mensch! ô mensch! verschrik voor 't gaapende
gevaar,

C

Ont-

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

28 DE ONWAARDIGE

Ontsluimerd en ontwaakt, word in 't gemoed verlaagen,

Ziet op, ziet nederwaarts, en word uw staat gewaar;

Kykt naar de handen uit, die u dien val ontdraagen.

SPREUKEN XXVII: 12.

De kloekzinnige ziet het quaad, [en] verbergd zich: de slechte gaan beenen door, [en] worden gestraft.

LUKAS XII: 4, 5.

En ik zegge u mynen vrienden, En vrees u niet voor de geene die het lichaam dooden, en daar na niet meer en kunnen doen.

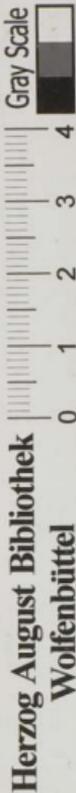
Maar ik zal u toonen wien gy vreezen zult: vrees dien, die na dat hy gedood heeft, [ook] macht heeft in de helle te werpen: ja ik zegge u, vrees dien.

En Vers 40.

Gy dan zyt ook bereid: want in welke ure gy het niet en meend, zal de Zoone des menschen komen.

En Kapittel XXI: 34, 35, 36.

En wacht u zelven, dat uwe herten niet te eeniger

ger tyd bezwaard en worden met brasserye, en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezès levens, en dat u dien dag niet onvoorziens [over] en kome.

Want gelyk een strik zal hy komen over alle de geene die op den gantsen aardbodem gezeten zyn.

Waakt dan tot aller tyd, biddende dat gy moogt waardig geacht worden te ontvlieden alle deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

I T H E S S A L: V: 3.

Want wanneer zy zullen zeggen, het is vrede, en zonder gevaar: dan zal een haastig verderfbaar overkomen, gelyk de baarens-nood eene bevruchte [vrouw:] en zy en zullen 't geensins ontvlieden.

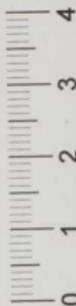
O P E N B: X X: 15.

En zo iemand niet gevonden en wierd geschreeven in het Boek des Levens, die wierd geworpen in den poel des vyers.

Wederom is het Koningryk der Hemelen , gelyk een
 schat in den akker verborgen , welken een mensche gevon-
 den hebbende , verbergde [dien ,] en van blydschap over
 den zelven gaat by beenen en verkoopt al wat hy heeft ,
 en koopt dien zelven akker. Matth: XIII: 44.

Gray Scale

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Op Figuur VIII.

AL scheen 't te scheelen aan 't verstand,
 Dat iemant al zyn goed en haave,
 Besteeden aan een stukje land,
 En schyn van veel, voor weinig gave,
 Zo was 't noch evenwel gemist,
 Dewyl 't besluit der ongegronde,
 Niet van den schat des Akkers wist,
 Die deze Koopman had gevonden.
 Hoe word de wyze Ziel belacht,
 Die, om de schat van 't eeuwig leven,
 De Wereld met haar goed veracht,
 En veel voor weinig schynt te geeven!
 Nu lykt het maar een schraale grond,
 Van weinig lands en kleine vruchten,
 Daar 't onverklaarde oog niet vond,
 Als distel-kruid van ach! en zuchten!
 Maar als 't geheim zich eens ontbloot,
 Wat deze Koopman heeft begonnen,
 Wat word zyn wysheid schoon en groot!
 Wat heeft zyn schyn-verlies gewonnen!

32 DE ONWAARDIGE

ô Wereld ! die zo schimpig lacht,
Bedenkt u beter als gy plagt.

MATTH: VI: 19, 20, 21.

Vergaderd u geen schatten op der aarden, daar ze de motte en roest verderft, en daar de dieven doorgraaven en steelen.

Maar vergaderd u schatten in den Hemel, daar ze noch motte noch roest en verderft, en daar de dieven niet en doorgraaven, noch en steelen.

Want waar uwten schat is, daar zal ook uw herte zyn.

En Kapittel XIII: 45, 46.

Wederom is het Koninkryk der Hemelen, gelyk een Koopman die schoone paarden zoekt:

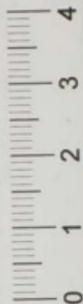
De welke, hebbende een paarle van groote waarde gevonden, ging heenen en verkocht al wat hy hadde, en kocht dezelve.

En Kapittel XIX: 21.

Jezus zeide tot hem, zo gy wilt volmaakt zyn, gaat heenen, verkoopt wat gy hebt, en geeft het den armen, en gy zult eenen schat hebben in den Hemel: en komt herwaards, volg my.

LUKAS

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

LUKAS XII: 33, 34.

Verkoopt het geene gy hebt, en geeft aalmoesse. Maakt u zelven buidels die niet en verouden, eenen schat die niet af en neemt, in de Hemelen, daar de dief niet by en komt, noch de motte en verderfd.

Want waar uwen schat is, aldaar zal ook uw herte zyn.

PHILIP: III: 7, 8, 9.

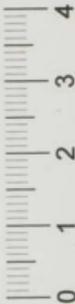
Maar het geene my gewin was, dat hebbe ik om Christus wille schaade geacht.

Ja gewisselyk ik achte ook alle dingen schaade te zyn, om de uitneementheid der kennisse Christus Jezus myns Heeren: om wiens wille ik alle die dingen schaade gerekent hebbe, en achte die drek te zyn, op dat ik Christus mooge gewinnen,

En in hem gevonden worde, niet hebbende myne rechtvaardigheid die uit de Wet is, maar die door het geloove in Christus is, [namelyk] de rechtvaardigheid die uit God is door het geloove.

*Waarom weegt gy-lieden geld uit voor 't geene dat geen
brood en is? en wven arbeid voor 't geene dat niet ver-
zadigen en kan? Hooret aandachtelyk na my, en eetet
bet goede, en laat uwe ziele in vettigheid haar verlusten.
Jezaias LV: vers 2.*

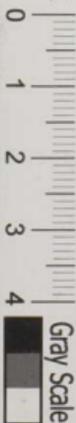

Op Figuur I X.

ô **K**oopman na men u beziet,
 Gy zyt den wyzen Koopman niet:
 Of schoon uw gaauwe zinnen vliegen ;
 Had gy uw Koopmans oogen klaar,
 Gy schoot niet uit voor valse waar ,
 Dien Handelaar zal u bedriegen.
 Die zo een schat van winsten haald,
 Die heeft ze veel te duur betaald ;
 En naar verloop van weinig jaaren,
 Als 't werlds-hert daar op vertrouwd,
 En op dien grond zyn welstand bouwd,
 Zal zich de ondeugd openbaaren.
 De wysheid ried u van dien prys,
 Maar neen , gy waard ze veel te wys,
 Wanneer gy wyzen raad belachten,
 Op uw laatdunkentheid te stout,
 Tot zich den handel eens ontvoud,
 Dan komen naberouw en klachten.
 Dan zult gy vinden , als te laat,
 Dat gy verwierp den goeden raad,

C 5

Van

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

36 DE ONWAARDIGE

Van welbedachte en klaare oogen,
Wanneer de waar, die heden blinkt,
Verroeft, verrot, ellendig stinkt,
Laat blyken hoe men is bedroogen.

PSALM XLIX: 7, 8, 9.

Aangaande de geene die op haar goed vertrouwen, en op de veelheid haares rykdoms roemen;
Niemant van hen zal [zynen] broeder immermeer kunnen verlossen: hy zal Gode zyn rantsoen niet kunnen geeven:
(Want de verlossinge haarer ziele is te kostelyk, en zal in eeuwigheid ophouden:)

SPREUKEN XXIII: 4, 5.

En vermoeid u niet om ryk te worden: staat af van uw' vernuft.

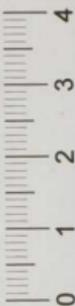
Zult gy uwe oogen laten vlieden op het geene dat niet en is? want het zal zich gewisselyk vleugelen maaken; gelyk een Arend, die naar den Hemel vliedt.

MATTH: XVI: 26.

Want wat baat 'et een mensche, zo hy de geheele wereld gewint, en lyd schaade zyner ziele? Of wat zal een mensche geeven tot lossinge van zyne ziele.

LUKAS

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

LUKAS IX: 25.

Want wat baat het een mensche, die de geheele wereld zoude winnen, en hem zelven verliezen, of schaade [zyns zelfs] lyden.

I TIMOTH: VI: 9.

Doch die ryk willen worden, vallen in verzoeking en [in] den strik, en [in] veele dwaaze en schaadelyke begeerlykheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

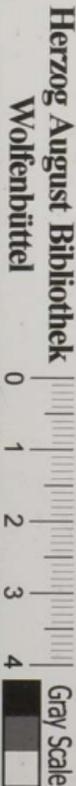
HEBREEN III: 10, 11, 12.

Daarom was ik vertoornd over dat geslachte, en sprak, Altyd dwaalen zy met het herte, en zy en hebben myne wegen niet gekend.

Zo hebbe ik dan gezworeen in mynen toorne, Indien zy in myne ruste zullen ingaan.

Ziet toe, broeders, dat niet t'eeniger tyd in iemand van u en zy een boos en ongeloovig herte, om af te wyken van den levenden God.

De

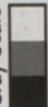
De Welbedachtzaamheid.

I.L.

Vergaderd u geen schatten op der aarden, daar ze de motte en roeft verderft, en daar de dieven doorgraaven en steelen. Maar vergaderd u schatten in den hemel, daar ze noch motte noch roeft en verderft, en daar de dieven niet en doorgraaven, noch en steelen. Want waar uwens schat is, daar zal ook u herte zyn. Matth: VI: 19, 20, 21.

Op

Op Figuur X.

Voorzichtigheid, die, (onder't schroomen,)

Een wolk van onheil op zag komen, .

Tot ondergang van 't gantse land,

En daarom zich ontbloot vertoonde,

Voor 't oog dat om hem heene woonde,

Dewyl hy door een kloeke hand,

Zyn Schat en Rykdom over maakten,

Ter plaats daar zyn gemoed na haakten,

Op dat hy zelve ook eerlang,

Van hier na ginder heen getoogen,

Al scheen hy Arm voor and're oogen,

Mocht Ryk zyn in den overgang:

Dien man was immers wel te pryzen:

Zo doen de geestelyke wyzen,

Die 't Onweer van de felle dood,

Zo klaar van verren op zien dryven,

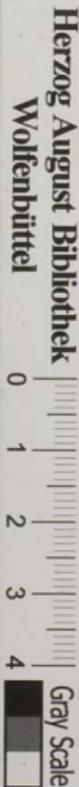
Om 't tyd'lyk levens-land t'ontlyven,

Met na gevolg van Eeuw'ge nood.

Daarom verzenden zy haar beste,

Na 't land der eeuwige gewesten,

Ver-

Vergaad'ren rykdom, goed en schat,
 Daar zy eerlang, na toe verhuizen,
 Terwyl zy hier als vreemd'ling kluizen,
 Gelyk de geen die niets bezat.
 Al komt het and're dan te vooren,
 Als op, en weg, en heel verlooren,
 Zo ver van huis en over Zee,
 Het is in d'Alderhoogstens handen,
 Behouden aan des hemels stranden,
 Daar komt den Eig'naar zelve mee.

PREDIKER XI: 1.

Werpt u brood uit op het water: want gy zult
 het vinden na veele dagen.

JEZAIAS X: 3.

Maar wat zult gy-lieden doen ten dage der be-
 zoekinge, en der verwoestinge, [die] van verre
 komen zal? tot wien zult gy vlieden om hulpe? en
 waar zult gy uwe heerlykheid laaten?

MATTH: XIX: 21.

Jezus zeide tot hem, zo gy wilt volmaakt zyn,
 gaat heen, verkoopt wat gy hebt, en geeft het
 den

Gray Scale

4
3
2
1
0Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

den armen , en gy zult eenen ſchat hebben in den Hemel : en komt herwaards , volg my .

I TIMOTH: VI: 17,18,19.

Den ryken in deze tegenwoordige wereld , beveeld dat zy niet hoogmoedig en zyn , noch [haare] hoope en ſtellen op de ongeſtadigheid des rykdoms , maar op den levenden God , die ons alle dingen rykelyk verleend om te genieten :

Dat zy weldaadig zyn , ryk worden in goede werken , gaarne mede-deelende zyn , [en] gemeenzaam .

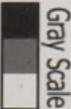
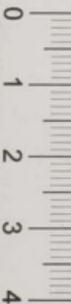
Leggende haar zelven weg tot eenen ſchat , een goed fundament tegen 't toekomstige , op dat zy 't eeuwige leven verkrygen mogen .

HEBREEN XIII: 5.

[Uwen] wandel zy zonder geldgierigheid : en zyt vergenoegd met het tegenwoordige . Want hy heeft gezegd , Ik en zal u niet begeerven , noch ik en zal u niet verlaaten .

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

X I.

De gedreigde Stand.

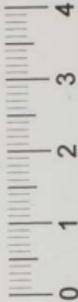

I.L.

*En de byle legd ook alreede aan de wortel der boomen :
alle boom dan , die geen goede vrucht voort en brengt ,
word uitgebouwen , en in het vuur geworpen. Lukas
III: vers 9.*

Op

Gray Scale

Herzog August Bibliothek

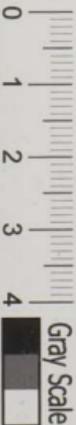
Wolfenbüttel

Op Figuur XI.

ô **M**ensch-boom, door des Scheppers hand,
 In 't tyd'lyk leven neêr geplant,
 Tot vruchtbaarheid en welbehaagen ;
 Hoe lange is uw schoonheid schyn,
 Om wild en vruchteloos te zyn,
 En niets als blader-lof te draagen ?
 't Is lang genoeg uw jeugd verzuimd,
 Eer dat men uwen wortel ruimd,
 Brengt eindelyk eens goede vruchten,
 Dat zich den hovenier verheugd,
 In 't lieflyk bloeijen uwer deugd,
 Van vreeze Gods, en god'lyk zuchten.
 Den hovenier geeft schoone tyd,
 En mest van goedertierentheid,
 De byl-flag word noch opgehouden:
 Veranderd haastig van natuur,
 Of anders dreigd u 't eeuwig vuur,
 En 't mogt u al te laat berouwen.

D

MATTH.

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

MATTH: III: 7, 8, 9, 10.

Hy dan ziende veele van de Farizeen en Sadduceen tot zynen doop komen, sprak tot haar, Gy adderen gebroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorne?

Brengt dan vruchten voort der bekeeringe waardig.

Ende en meend niet by u zelven te zeggen, Wy hebben Abraham tot eenen Vader. Want ik zegge u, dat God zelfs uit deze steenen kan Abraham kinderen verwekken.

En is ook alreede de byle aan de wortel der boomen gelegd: alle boom dan die geen goede vrucht voort en brengt, word uitgebouwen en in het vuur geworpen.

LUKAS XIII: 6, 7, 8, 9.

En hy zeide deze gelykenisse, Een zeker [man] hadde eenen vygeboom, geplant in zynen wyngaard: en hy quam en zocht vrucht daar op, ende en vond ze niet.

En hy zeide tot den wyngaardenier, Ziet ik come nu drie jaaren zoekende vrucht op dezen vygeboom, ende en vindze niet: bouwv hem uit: waar toe beslaat hy ook onnuttelyk de aarde?

En hy antwoordende zeide tot hem, Heere laat hem ook [noch] dit jaar, tot dat ik om hem ge-graaven en mest gelegd zal hebben.

En

En indien hy vrucht zal voortbrengen [laat hem staan:] maar indien niet, zo zult gy hem namaals uithouwen.

JOANNES XV: 1, 2.

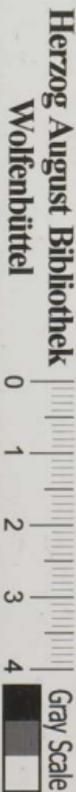
Ik ben de waare wynstok, en myn Vader is de landman.

Alle ranken die in my geen vrucht en draagd, die neemt hy weg: en alle die vrucht draagd, die reinigd hy, op dat zy meer vrucht draage.

HEBREEN VI: 7, 8.

Want de aarde die den regen menigmaal op haar komende indringt, en bequaam kruid voortbrengt voor de geene, door welke zy ook gebouwd word, die ontfangt zegen van God.

Maar die doornen en distelen draagd, die is verworpelyk, en naby de vervloeking, welker einde is tot verbrandinge.

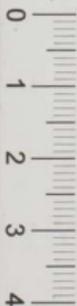

Maar Gode zy dank, dat gy [wel] dienstknechten der
 zonden waart, maar [dat] gy [nu] van herten geoor-
 zaam geworden zyt den voorbeelde der leere, tot het
 welke gy overgegeeven zyt: En vry gemaakt zynde van
 de zonde, zyt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.
 Romeynen VI: 17, 18.

Op Figuur XII.

Die eertyds Koning was die viel,
 Door moed en kracht van d'Eed'le Ziel.
 Nu moet hy buigen ende bukken,
 En of hy schoorvoet, knord en bast,
 Men heeft hem aan een keten vast,
 Om van den uitspoor af te rukken.
 Zo gaat het wel; en 't is ook recht,
 De meeste Heer, de minste knecht.
 Het Eeuwige Deel moet overweegen,
 Gy Edeldom, in slaverny,
 Verwind de valsche Tiranny,
 Die boven u is op gesteegeen.
 U pakt den Scepter in de hand,
 Tot heersing over 't menschen-land.
 En of ze muiten, als rebellen,
 Uw macht, die op Geloofs-troon leund,
 Van Gods genaden ondersteund,
 Kan haaren wreewel neder stellen,
 Tot gy aan 't einde dezer tyd,
 Van 't roerend volk ontslagen zyt,
Om

D 3

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 Gray Scale

48 DE ONWAARDIGE

Om eindeloos te triomfeeren,
 Zo schoon verwelkomt en begroet,
 Met eeuwige vreden in 't gemoed,
 De Opper-Majesteit ter eeren.

JOANNES VIII: 31, 32, 33, 34.

Jezus dan zeide tot de Joden, die [*in*] hem geloofden, Indien gy-lieden in myn woord blyvet, zo zyt gy waarlyk myne discipelen.

En zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vry maaken.

Zy antwoorden hem, *Wy zyn Abrahams zaad, ende en hebben nooit iemand gediend: hoe zegt gy [dan,] Gy zult vry worden?*

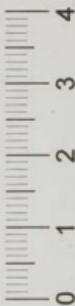
Jezus antwoorde haar, *Voorwaar, voorwaar zegge ik u, Een iegelyk die de zonde doet is een dienstknecht der zonde.*

ROMEINEN VI: 16.

Weet gy niet dat wien gy u zelven steld tot dienstknechten ter geoorzaamheid, gy dienstknechten zyt des geenen dien gy geoorzaamt, of der zonde tot de dood, of der geoorzaamheid tot gerechtigheid?

En Kapittel VIII: 1.

Zo en is'er dan nu geen verdoemenisse voor den geen-
nen

nen die in Christus Jezus zyn, die niet na den vleese en wandelen, maar na den Geest.

En Vers 12, 13.

Zodan, Broeders, wy zyn schuldenaars niet den vleese, om na den vleese te leeven.

Want indien gy na den vleese leefd, zo zult gy sterven: maar indien gy door den Geest de werkingen des lichaams doodet, zo zult gy leven.

GALATEN V: I.

Staat dan in de vryheid, met welke ons Christus vry gemaakt heeft, ende en word niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.

En Vers 16, 17, 18.

En ik zegge, wandeld door den Geest, ende en volbrengt de begeerlykheid des vleeses niet.

Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees: en deze staan tegen elkan- deren, also dat gy niet en doet het geene gy wil- det.

Maar indien gy door den Geest geleid word, zo en zyt gy niet onder de Wet.

Zyt nuchteren , [en] waakt : want nwe tegenpartye de Duivel gaat om als een briesende Leeuw , zoekende wien hy zoude mogen verslinden. Den welken wederstaat , vast zynde in het geloove : weetende dat het zelwe lyden aan nw' broederschap , dat in de wereld is , volbragt word. 1 Petrus V : 8, 9.

Op

Op *Figuur XIII.*

ô **M**ensch ! gedreigd van zwaar verraad,
Denkt, dat gy in uw gantse leven,
Als op verlooren Schildwacht staat,
Geduurig met gevaar omgeeven.

Dies fluimerd niet in deze nacht,
Maar snel van oogen en van ooren,
Houd, onbefeeken, uwen wacht,
Op dat gy niet en gaat verlooren.

Met uwen werp-spies in de hand,
Dien werp-spies van Godvruchtig zuchten,
Waar meê gy 't booze van u band,
En 't loerende geweld doet vluchten.

Zit nooit ter ruste op den grond,
Op dat gy niet, door slaap bevange,
Den Leeuw mogt vallen in zyn mond;
Houd stand, al valt de tyd u lange.

Want deze Schild-wacht die gy doet,
Behoud u niet alleen by 't leven,
Maar wonderbaarlyk is het goed,
Dat u des Levens-vorst wil geeven !

Daarom verduurd den korten tyd,
 Die u gestelt is om te waaken,
 Gewapend met Godvruchtigheid,
 Zo zult gy tot dat Heil geraaken;
 't Is maar met eene nacht gedaan;
 De nacht van 't tegenwoordig leven,
 Dan zal men u van wacht ontslaan,
 En eeu'ge Rust en Vrede geeven.
 ô Mensch! houd wacht, om deze stand,
 Terwyl uw levens fakkel brand.

LUKAS XXI: 34, 35, 36.

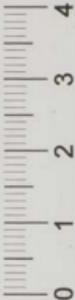
En wacht u zelven, dat uwe herten niet te eeniger tyd bezwaard en worden met brasserye, en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezès levens, en dat u dien dag niet onvoorziens [over] en kome.

Want gelyk een strik zal hy komen over alle de geene die op den gantsen aardbodem gezeten zyn.

Waakt dan tot aller tyd, biddende dat gy moogt waardig geacht worden te ontvlieden alle deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

ROM: VI: 13.

Noch en stelt uwe leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, maar stelt u zelven Goede,

de, als uit de dooden levendig [geworden] zynde, en [stelt] uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid.

EPHEZEN VI: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.

Doet aan de geheele wapenrustinge Gods, op dat gy kond staan tegen de listige omleidingen des Duivels.

Want wy en hebben den stryd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de Overbeden, tegen de Machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternisse dezer eeuwwe, tegen de geestelyke boosbeden in de lucht.

Daarom neemt aan de geheele wapenrustinge Gods, op dat gy kond wederstaan in den boozen dag, en alles verricht hebbende, staande blyven.

Staat dan, uwe lendenen omgegord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende de borst-wapenen der gerechtigheid:

En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid des Euangeliums des vredes.

Boven al aangenomen hebbende den schild des geloofs, met welken gy alle de vuurige pylen des boozen zult kunnen uitbluffen:

En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des geests, het welk is Gods woord.

Als

Als de Boom is groot , Is de Planter dood.

I. L.

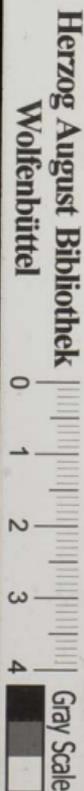
Immers wandeld de mensch [als] in een beeld, immers woelenze iedelyk : men brengt by een, en men weet niet wie het na zich neemen zal. En nu, wat verwacht ik, ó Heere ? myne hoope, die is op u. Psalm XXXIX : vers 7, 8.

Op

Op Figuur XIV.

Wat mag den armen mensch beginnen,
 Met al zyn werk en woeldery,
 Van bouwen, planten, schraapen, winnen,
 En wat'er meer voor wurming zy!
 Want, lafi! als het is op 't beste,
 En dat het staat in volle fleur,
 Dan komt des Eig'naars alderleste,
 En gaat van al zyn arbeyd deur.
 Daar leid en dryft het al te zaamen,
 De doode dingen blyven staan,
 En hy, door wien zy stand bequamen,
 Is als een schaduw heen gegaan.
 Wat is van al 't onnoodig woelen,
 Dat hem geen aandacht overliet,
 Om op een eeuwig ding te doelen,
 Wat anders, als een iedel niet?
 Terwyl hy word in 't Graf vergeeten,
 Word al zyn heil dat hy bezat,
 Van and're met vermaak bezeten,
 Die vrolyk zyn met zynen schat.

Hclaa!

56 DE ONWAARDIGE

Helaas ! wat mag de worm beginnen,
In 't leven van zo korten tyd,
Daar hem wat beters stond te winnen,
Dat blyv'lyk was in Eeuwigheid.

PSALM LII: 7, 8, 9, 10.

God zal u ook afbreeken in eeuwigheid : hy zal u weg raapen , en u uit de tente uitrukken : ja hy zal u uitwortelen uit den lande der levendigen , Sela !

En de Rechtvaardige zullen het zien , en vreezen : en zy zullen over hem lachen , [zeggende :]

Ziet den man , [die] God niet en stelde tot zyne sterkte , maar vertrouwde op de veelheid des rykdoms : hy was sterk geworden door zyn beschaadigen .

Maar ik zal zyn als een groene olyfboom in Gods Huis : Ik vertrouwe op Gods goedertierenheid eeuwiglyk en altoos .

LUKAS XII: 16, 17, 18, 19, 20, 21.

En hy zeide tot haar een gelykenisse , en sprak , Eens ryken mensches land hadde wel gedraagen :

En hy overleide by hem zelven , zeggende , Wat zal ik doen ? want ik en hebbe niet , waar in ik myne vruchten zal verzaamelen .

En hy zeide , Dit zal ik doen : ik zal myne schun-

schuuren afbreeken, en grooter bouwen, en zal aldaar verzaamelen alle dit myn gewas, en deze myne goederen:

En ik zal tot myne ziele zeggen, Ziele gy hebt veele goederen, die opgelegd zyn door veele jaaren, neemt ruste, eet, drinkt, zyt vrolyk.

Maar God zeide tot hem, Gy dwaas, in dezen nacht zal men urwe ziele van u afeiffen: en het geene gy bereid hebt, wiens zal het zyn?

Alzo [is't met dien,] die hem zelven schatten vergaderd, en niet ryk en is in Gode.

JAKOBUS I: 9, 10, 11.

Maar de broeder die nedrig is, roeme in zyne hoogheid:

En de ryke in zyne vernederinge: want hy zal als een bloeme des gras voorby gaan.

Want de Zonne is opgegaan met de bitte, en heeft het gras dorre gemaakt, en zyn bloeme is afgewallen, en de schoone gedaante haares aanschyns is vergaan: alzo zal ook de ryke in zyne wegen verwelkeren.

De

De Overdenking des Doods.

II.

Want alle vlees is als gras, en alle heerlykheid des menschen is als een bloeme des gras. Het gras is verdorret, en zyn bloeme is afgevallen. Maar het woord des Heeren blyft in der eeuwigheid: en dit is het woord dat onder u verkondigd is. 1 Petrus I: 24, 25.

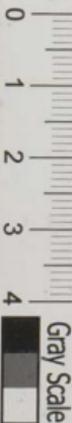
02

Op Figuur XV.

ô Dood! hoe hoorden u gedenken,
 Het leven in dit vlees en bloed,
 Uit zyn geruftigheid te wenken,
 Ter toegang tot een eeuwig goed!
 Want als het kaarsjen van dit leven,
 Tot in de pyp is afgeteerd,
 Waar is dan 't zoete licht gebleeven?
 En waar's de hand die 't Uur-glas keerd?
 De Jeugd en vreugd die leid vervallen,
 Gelyk een afgevallen roos,
 Men reekend op veel Jaar-getallen,
 Zo is het maar een korte poos.
 ô Dood! hoe naar zyn uw gedachten,
 Hoe kleed gy 't werelds hert in rouw,
 Dat niet bereid is u te wachten,
 Maar gaaren altyd leeven zouw.
 ô Dood! hoe zoet is 't overweegen,
 Voor 't vroom en welbedacht gemoed,
 Hoe, met uw doorgang word verkreegen,
 Het leven in een eeuwig goed!

E

ô Dood!

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

60 DE ONWAARDIGE

ô Dood ! hoe hoorde ons uw gedenken,
Tot wys'lyk overleg te wenken !

PSALM XXXIX: 5, 6, 7, 8.

HE E R E , *maakt my bekend myn einde , en welke de maate myner dagen zy ; dat ik weete , hoe vergankelyk ik zy .*

Ziet , gy hebt myne dagen een handbreed gestelt , en myn leeftyd is als niets voor u ; immers is een ieder mensche , [hoe] vast hy staat , enkel iedeleid , Sela !

Immers wandeld de mensche [als] in een beeld , immers woelenze iedelyk : men brengt by een , en men weet niet wie het na zich neemen zal .

En nu , wat verwacht ik , ô Heere ? myne hooppe , die is op u .

PSALM XC: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Gy doet den mensche wederkeeren tot verbryzlinge : en zegt , Keert weder gymenschen kinderen .

Want duizend jaaren zyn in urwe oogen , als de dag van gisteren , als hy voorby gegaan is : en [als] eene nachtwaake .

Gy overstroomtze , zy zyn [gelyk] eenen slaap : in den morgen-stond zynze gelyk het gras [dat] verandert .

In den morgenstond bloeid het , en het verandert :

*derd : des avonds word het afgesneeden, en het ver-
dorret.*

*Want wy vergaan door uwen toorn : en door
uwe grimmigheid worden wy verschrikt.*

*Gy stelt onze ongerechtigheden voor u : onze hei-
melyke [zonden] in het licht uwes aanschyns.*

*Want alle onze dagen gaan heenen door uwe ver-
bolgentheid : wy brengen onze jaaren door als een
gedachte.*

*Aangaande de dagen onzer jaaren, daar in zyn
tzeventig jaar : of zo wy zeer sterk zyn, tachtig
jaar : en het uitneemenste van dien, is moeite en ver-
driet : want het word snellyk afgesneeden, en wy
vliegen daar heenen.*

EN PSALM CXLIV : 4.

*De mensche is de iedeleid gelyk : zyne dagen zyn
als een voorby gaande schaduw.*

I PETRUS I : 24, 25.

*Want alle vlees is als gras, en alle heerlykheid
des menschen is als een bloeme des gras. Het gras is
verdorret, en zyne bloeme is afgevallen :*

*Maar het woord des Heeren blyft in der eeuwig-
heid, en dit is het woord dat onder u verkondigd is.*

Wiens wan in zyne hand is, en hy zal zynen dorsvloer doorzuiveren, en de tarwe zal hy in zyne schuure te zaamen brengen, maar het kaf zal hy met on-nitblusselyk vuur verbranden. Lukas III: 17.

Op

Op Figuur XVI.

Het goede gaard men in de Schuur,
 En 't quaade werpt men in het vuur:
 ô Mensch ! der iedeleid en zonden!
 Bespiegeld u , en laat doch af,
 Te weezen een onwaardig kaf,
 Dat gy niet word te licht bevonden.
 Het tarwen-graan, bezwaard met meel,
 Dat valt des Zaaijers hand ten deel,
 Maar 't leege bolster opgeheven,
 En omgeworpen in de lucht,
 Neemt een verachtelyke vlugt,
 Door 't windje van den Wan gedreeven.
 Word wigtig van Godvruchtigheid,
 Op dat gy onverstuiv'lyk zyt,
 Voor 't blaazen van des Heeren Tooren,
 En gy, vervuld met waare deugd,
 In zyne liefde blyven meugt,
 Vergaderd tot des Hemels kooren,
 En voorts tot Gods behaag'lyk brood,
 ô Mensch ! dit onderscheid is groot !

JOB XXI: 17, 18.

Hoe dikwils geschied het dat de lampe der godloozen uitgebluft word, en haar verderf haar overkomt? dat [God hen] smerte uitdeeld in zynen toorn?

Datze gelyk stroo worden voor den wind; en gelyk kaf, dat de wervel-wind weg steeld.

PSALM I: 4, 5, 6.

Alzo en zyn de godlooze niet, maar als het kaf, dat de wind heenen dryft.

Daarom zullen de godlooze niet bestaan in 't gericht, noch de zondaars in de vergaderinge der rechtvaardigen.

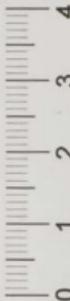
Want de HEERE kend den weg der rechtvaardigen, maar de weg der godloozen zal vergaan.

EN PSALM XI: 5, 6, 7.

De HEERE proeft den rechtvaardigen; maar den godloozen, en dien die geweld lief heeft, haat zyne ziele.

Hy zal op de godlooze regenen strikken, vuur, en zwarel, en een geweldige stormwind zal het deel haares bekers zyn.

Want de HEERE is rechtvaardig, hy heeft gerech-

gerechtigheden lief; zyn aangezicht aanschouwd den oprechten.

DANIEL V: 27.

Gy zyt in weeg schaaalen gewoogen, en gy zyt te licht gevonden.

MATTH: XIII: 30.

Laat ze beide te zaamen opwassen tot den Oogst, en in den tyd des Oogsts zal ik tot de maaijers zeggen, Vergaderd eerst dat onkruid, en bind het in busselen, om het zelve te verbranden: maar de tarwe brengt te zaamen in myne schuure.

HEBREEN X: 26, 27.

Want zo wy willens zondigen, na dat wy kennisse der waarheid ontfangen hebben, zo en blyft daar geen slacht-offer meer over voor de zonden:

Maar een schrikkelijke verwachtinge des oordeels, en bitte des vuurs dat de tegenstaanders zal verslinden.

De Weg ten Hemel.

II.

Indien gy dan met Christus opgewekt zyt, zo zoekt de dingen die boven zyn, daar Christus is zittende aan de rechter [hand] Gods: Bedenkt de dingen die boven zyn, niet die op de aarde zyn. Koloffensen III: 1, 2.

Op

Op Figuur XVII.

Die gaaren 't Hemelryk tot eeuwig heil bezaate,
 Verkies van 't twee-getal, na overweeging, 't Best:
 Ik weet geen and're weg, als 't Aardryk te verlaate,
 Want die na 't Oosten wil, moet regelrecht van 't
 West.

Kan iemant anders, zo hy waand in zyn vertrouwen
 Langs eenen beter, en gemakkelyker spoor,
 Het Een bereiken, en het Ander ook behouwen,
 't Is voor zyn reekening, ik ziender zo niet door.
 Of wil een tweede ook de moed niet laten zakken,
 'T Tot een verlaating, en verkiezing, 't Een voor 't Aâr,
 Maar langs de hemel-weg de wereld met zich pakken,
 Ik laat het ook voor hem, de vracht is my te zwaar.
 Klim op, ô myne voet, by 't spoor aan ons gegeven,
 Want nu is 't klimmens tyd, ter wyl'er 't middel staat,
 Slaat uwe handen aan, en houd uw oog verheven,
 Eer deze ladder voor de willekeur vergaat.
 Weg Aarde, groove klomp, wie kan u opwaards bren-
 gen?

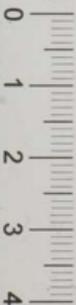
Het weinig vlees uit u, bezwaard ons noch te veel.
 Wie kan de wereld en den hemel t'zaamen mengen,
 Wie bakt'er smaak'lyk brood, van klei en zuiver
 meel?

Vaar heen dan wereld, die het rechte menfchelyk leven,

E 5

Met

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Gray Scale

68 DE ONWAARDIGE

Met al wat gy begrypt , in uwem ommeflag ,
Geen wezentlyk geluk tot waare rust kund geeven ,
Maar legt ten laafte op 't hert , als fteen van wee en
wach.

De Hel is onder u , elk hoord van u te vliede ,
Eer dat hy als een fteen , met uw gewigt verzinkt ,
En zich de hand der hulp niet langer aan en biede ,
Die nu den ganschen dag des levens lokt en winkt.

PSALM XXXIV : 12, 13, 14, 15, 16, 17.

Komet gy kinderen , hoord na my ; Ik zal u des
HEEREN vreeze leeren.

*Wie is de man , die lust heeft ten leven ; die da-
gen lief heeft , om het goede te zien ?*

*Bewaard uwe tonge van 't quaade , en uwe lip-
pen van bedrog te fpreken.*

*Wykt af van 't quaade , en doet het goede ; zoekt
de vrede en jaagt ze na.*

*De oogen des HEEREN zyn op de Recht-
vaardige ; en zyne ooren tot haar geroep.*

*Het aangezichte des HEEREN is tegen de
geene die quaad doen ; om haare gedachteniffe van
der aarden uit te roeijen.*

En PSALM XXXVII : 27.

*Wykt af van het quaade , en doet het goede ; en
woond in eeuwigheid.*

SPREU-

SPREUKEN XV: 24.

*De weg des levens is den verstandigen na boven;
op dat hy afwyke van de belle, beneden.*

LUKAS XIV: 33.

*Alzo dan een iegelyk van u, die niet en verlaat
alles wat hy heeft, die en kan myn Discipel niet
zyn.*

En Kapittel XVI: 13.

*Geen huisknecht en kan twee Heeren dienen:
want of hy zal den eenen haaten, en den anderen
lief hebben: of hy zal den eenen aanhangen, en den
anderen verachten. Gy en kond Gode niet dienen
en den Mammon.*

I PETRUS III: 10, 11, 12.

*Want wie het leven wil lief hebben, en goede
dagen zien, die stille zyne tonge van het quaad, en
zyne lippen, dat ze geen bedrog en spreken:*

*Die wyke af van het quaade, en doe het goede:
die zoeke vrede en jaage den zelven na.*

*Want de oogen des Heeren zyn over de rechtvaar-
dige, en zyne ooren tot haar gebed: maar het aan-
gezicht des Heeren is tegen de geene die quaad doen.*

De

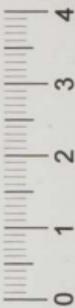
De Ontrouwe Vriend.

II.

Die getrouw is in't minste, die is ook in 't groote getrouw: en die in het minste onrechtvaardig is, die is ook in het groote onrechtvaardig. Zo gy dan in den onrechtvaardigen Mammon niet getrouw en zyt geweest, wie zal u het waare vertrouwen? Lukas XVI: 10, 11.

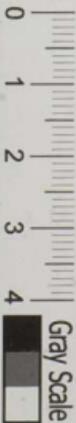
Op

Op Figuur XVIII.

Twee Vrienden hadden voorgenomen,
 Om in een zeker plaats te komen,
 En gingen t'zaamen over weg;
 Doorbrogtèn nachten ende dagen,
 Verdroegen zonneshyn en vlaagen,
 Berg op, berg neer, door struik en heg.
 Doch dus al gaande onderweegen,
 Wierd d'eene in zich zelf verleegen,
 Dewyl hy heim'lyk overdacht,
 Dat deze weg mogt verder strekken,
 Als haare nooddrufft toe kost rekken,
 Tot onderhoud van 's levens kracht:
 En wyl die was in zyn bewaaren,
 Begoft hy voor hem zelf te spaaren,
 Want eigenheid, zocht eigen baat,
 Op dat, zo lang de tocht mogt duuren,
 Hy 't om een aâr niet mogt bezuuren;
 Gebrek, en nood, was voor zyn maat.
 My dunkt, al wie dit komt ter ooren,
 Die laat zich met verfoeijing hooren:

Dat

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Dat was een trouwelooze vriend;
 Hy had behooren mee te geeven,
 Zo lang'er was om van te leeven,
 — Dus word de naam van trouw verdiend.

Maar echter moeten wy dit zegge,
 Dat elk dit by zyn herte legge,

Die Reisbaar met zyn naafte gaat,
 Door deze Tyd, na 't ander leve,
 En aan zich zelf eens uitslag geeve,
 Hoe ver, of na, hy hier mee staat.

DEUTER: XV: 7,8.

Wanneerder onder u een arme zal zyn, een uit
 uwe broederen, in eene uwer poorten, in u land,
 dat de HEE RE uwe God u geeven zal; zo zult
 gy u herte niet verstyven, noch uwe hand toefluit
 ten voor uwen broeder, die arm is:

Maar gy zult hem uwe hand mildelyk opdoen;
 en zult hem rykelyk leenen, genoeg voor zyn ge-
 brek, dat hem ontbreekt.

LUKAS III: II.

En hy antwoordende zeide tot haar, Die twee
 rokken heeft deile hem mede, die geen en heeft: en
 die spyze heeft, doe desgelyks.

Ro-

ROMEINEN XII: 13.

Deeld mede tot de behoeften der Heilige. Tracht na berbergzaamheid.

JAKOBUS II: 15, 16.

Indiender nu een broeder of zuster naakt zouden zyn, en gebrek zouden hebben van dagelyks voedsel:

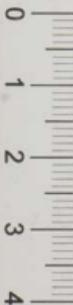
En iemand van u tot haar zoude zeggen, Gaat beenen in vrede, word warm, en word verzadigd: en gy-lieden en zoudet haar niet geeven de nooddruf-tigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat?

I JOANNES III: 17, 18.

Zo wie nu het goed des werelds heeft, en ziet zynen broeder gebrek hebben, en sluit zyn herte toe voor hem, hoe blyft de liefde Gods in hem?

Myne kinderkens, en laat ons niet lief hebben met den woorde, noch met de tonge, maar met de daad en waarheid.

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

De Schadelyke Wens.

I.L.

En ik zegge u lieden, Maakt u zelven vrienden uit den onrechtvaardigen Mammon, op dat wanneer u ontbreken zal, zy u mogen ontfangen in de eeuwige tabernakelen. Lukas XVI: 9.

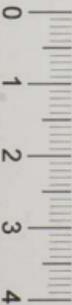
Op

Op Figuur XIX.

Die leeven heeft in zyn gemoed,
 En liefde tot zyn geld en goed,
 Het welk hem kommerlyk deed wenschen;
 Dat niemant iets ontfangen moft,
 Maar elk zyn nooddruft winnen kost,
 Van al d'omtrent hem zynde menschen:
 Op dat hy 't geene dat hy had,
 Met rust en vrede doch bezat,
 En zonder byten van 't geweeten
 Dat anders stadig knaagd en klaagd,
 Dat hy den vollen buidel draagd,
 Daar veele in armoed zyn gezeten:
 Die wenft, (zo hy het wel betracht,
 Zeer blindelings en onbedacht,
 Als een, in wysheid niet ervaaren;)
 Dat in de Ladder, die daar staat,
 Op Aarden en ten Hemel gaat,
 Voor zynen voet, geen Sporten waaren.
 Doch was'er maar een trap van hout,
 Die op ging tot een berg van goud,

F

Ik

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Gray Scale

Ik meen hy zouw , (naar aard der menschen)
 Niet lui, noch lam, maar al zyn best,
 En wakker van 't gemak'lyk nest,
 Geen sporten uit die Ladder wenschen.
 Hy neeme dan hier by zyn maat,
 Hoe vast hy in 't Geloove staat,
 Hoe diep des zelve wortels gingen:
 Waar zynes harten arm op leund,
 Of hy op 't tast'lykheden steund,
 Of op .d'onzienelyke dingen.

SPREUKEN XIX: 17.

Die zich des armen ontfermd, leend den HEE-
 RE: en by zal hem zyne weldaard vergelden.

MATTH: X: 40, 41, 42.

Die u ontfangt, ontfangt my: en die my ontfangt, ontfangt hem, die my gezonden heeft.

Die eenen Profeet ontfangt in den naam eens Profeeten, zal den loon eens Profeeten ontfangen: en die eenen rechtvaardigen ontfangt in den naam eens rechtvaardigen, zal den loon eens rechtvaardigen ontfangen.

En zo wie een van deze kleine te drinken geeft, alleenyk eenen beeker koud [waters,] in den naa-

me

me eens Discipels, voorwaar zegge ik u, by en zal zynen loon geensins verliezen.

En Kapittel XXV: 40.

En de Koning zal antwoorden en tot haar zeggen, Voorwaar zegge ik u, voor zo veel gy [dit] een van deze myne minste broeders gedaan hebt, zo hebt gy [dat] my gedaan.

En Vers 45.

Dan zal hy haar antwoorden en zeggen, Voorwaar zegge ik u: voor zo veel gy [dit] een van deze minste niet gedaan en hebt, zo en hebt gy het my ook niet gedaan.

2 KORINTHEN IX: 6.

En dit [zegge ik,] die spaarzaamlyk zaaid, zal ook spaarzaamlyk maaijen, en die in zegeningen zaaid, zal ook in zegeningen maaijen.

JAKOBUS II: 13.

Want een onbarmhartig oordeel [zal gaan] over de geene die geen barmhartigheid gedaan en heeft: en de barmhartigheid roemd tegen het oordeel.

't Onordentelyk Huishouden.

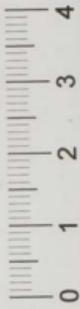

II.

Werkt niet [om] de spyze die vergaat, maar [om] de spyze die blyft tot in het eeuwige leven, welke de zoone des menschen ulieden geeven zal: want dezen heeft God de Vader verzegeld. Joan: VI: 27.

Op

Gray Scale

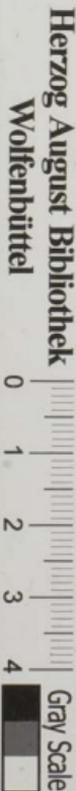
Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Op Figuur XX.

Nieuwsgierigheid leend uwe ooren,
 Men zal u hier wat vreemds doen hooren,
 Gy denkt niet wat, noch weet niet hoe:
 Daar is een Huis aan geene wegen,
 Aanzien'lyk en plaizant gelegen,
 Daar gaat het wonderbaar'lyk toe.
 Men kookt en smookt 'er alle dagen,
 't Geen lekker is tot welbehaagen,
 Het beste van de Markt en Hal:
 En deze aangenaame spyzen,
 Zo toebereid op veele wyzen,
 Gaan alle na de Varkens stal;
 En worden in de trog gesmeeten,
 Op dat de Zwynen lustig eten,
 En 't huisgezin lyd hongers-nood;
 Ziet mager, dor, en gaat daar heenen,
 Kaauwt roggenbrood, knaagt dorre beenen,
 En drinkt het water uit de float.
 Maar mogelyk zal uw vertrouwen,
 Dit zeggen voor onwaarheid houwen:

F 3

Be-

Begeerd gy zulk een huis te zien;
 En vraagd gy, waar het doch mag leggen?
 Men zal u noch wat meerder zeggen;

Daar zynder duizende voor ien.

Doch, om den toegang u t'ontwinden:

Het huisgezin dat is 't Gemoed;

De Varkens-stal, is 't vlees en bloed;

Nu zult gy 't licht'lyk kunnen vinden.

LUKAS XXI: 34.

En wacht u zelven, dat uwe herten niet t'ceni-
 ger tyd bezwaard en worden met brasserye, en
 dronkenschap, en zorgvuldigheden dezès levens,
 en dat u dien dag niet onvoorziens [over] en koms.

ROMEINEN XIII: 12, 13, 14.

*De nacht is voorby gegaan, en de dag is naby ge-
 komen. Laat ons dan afleggen de werken der dui-
 sternisse, en aandoen de wapenen des lichts.*

*Laat ons als in den dag, eerlyk wandelen: niet
 in brasseryen en dronkenschappen, niet in slaapka-
 meren en ontuchtigheden, niet in twist en nydig-
 heid:*

*Maar doet aan den Heere Jezus Christus, en-
 de en verzorgd het vlees niet tot begeerlykbeden.*

PHI-

PHILIPPENZEN III: 17, 18, 19.

Weest mede myne navolgers, Broeders, en merkt op de geene die alzo wandelen, gelyk gy ons tot een voorbeeld hebt.

Want veele wandelen [anders:] van derwelke ik u dikmaals gezegt hebbe, en nu ook weenendē zegge, dat ze vyanden des kruis van Christus zyn.

Welker einde is het verderf, welker God is de buik, en [welker] heerlykheid is in haare schande, derwelke aardse dingen bedenken.

2 THESSAL: III: 6, 7.

En wy beveelen u, Broeders, in den naame onzes Heeren Jezus Christus, dat gy u ontrekt van een iegelyk broeder die ongeregeld wandeld, en niet na de inzettinge die hy van ons ontfangen heeft.

Want gy zelve weet hoe men ons behoord na te volgen: want wy en hebben ons niet ongeregeld gedraagen onder u.

JAKOBUS V: 5.

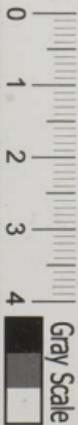
Gy hebt lekkerlyk geleeft op der aarden, en wel lusten gevolgt: gy hebt uwe herten gevoed als in eenen dag der slachtinge.

I PETRUS IV: 3.

Want het is ons genoeg dat wy den voorgaanden tyd des levens der Heidenen wille volbragt hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlykeden, wynzuiperyen, brasseryen, drinkeryen, en growwelyke afgoderyen.

F 4

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbittel

De Schadyke Mocite.

I.L.

En de vrouwe zag, dat die boom goed was tot spyze, en dat hy een lust was voor de oogen, ja een boom die be-geerlyk was om verstandig te maaken, en zy nam van zyné vrucht, en at: en zy gaf ook baaren man met haar, en hy at. Genesis III: vers 6.

Op

Op Figuur XXI.

Men zegt wel van 't Troijaanse Paard,
 Dat met der Grieken list bezeten,
 De val van Troijen heeft gebaard;
 Maar, ondertussen word vergeeten,
 Hoe dat noch menig zelf zo doet,
 Die met Triumph komt in te haalen,
 De wereld met zyn geld en goed,
 Dat zyn gemoed doet nederdaalen.
 Dien Appel, die zo smaak'lyk werd,
 En zo behaag'lyk is in d'oogen,
 Die is wormsteekig in zyn hert,
 Dat heeft zo menig Ziel bedroogen.
 Zo dat de moeiten die men maakt,
 Niet slechts alleenig is verlooren,
 Maar uit de zoetheid die zo smaakt,
 Word groote bitterheid gebooren.
 En die daar al niet heel van sterft,
 En heel te gronde komt te raaken,
 Ja, door het helse vuur verderft,
 Heeft wee! en ach! om 't uit te braaken.

F 5

Der-

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 0
 1
 2
 3
 4

Gray Scale

Derhalven laat die moeiten staan,
 Om slangen ey'ren uit te broeijen,
 En vangt een beter arbeid aan,
 Om valse lusten uit te roeijen.
 ô Arme menschen dat gy 't wist,
 De Wereld is vol slangen-list.

JEZAIAS XXXIII: 11.

Gy-lieden gaat met stroo zwanger, gy zult stop-
 pelen baaren, urwen geest zal u [als] vuur ver-
 slinden.

2 KORINTHEN VI: 17.

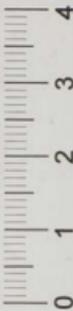
Daarom gaat uit het midden van haar, en scheidt u af, zegt de Heere, ende en raakt niet aan het geene onrein is, en ik zal u-lieden aanneemen.

1 TIMOTH: VI: 9, 10.

*Doch die ryk willen worden, vallen in verzoe-
 kinge [en] in den strik, en [in] veele dwaaze en
 schaadelyke begeerlykbeden, welke de menschen doen
 verzinken in verderf en ondergang.*

*Want de geldgierigheid is een wortel van alle
 quaad, tot welke sommige lust hebbende zyn afge-
 dwaald van 't geloove, en hebben haar zelven met
 veele smerten doorsteeken.*

2 TI-

2 TIMOTH: IV: 10.

Want Demas heeft my verlaaten , hebbende de tegenwoordige wereld lief gekreegen.

JAKOBUS V: 1, 2, 3.

Wel aan nu gy ryke , weend en huil over uwe ellendigheden , die over u komen.

Uwen rykdom is verrot , en uwe kleederen zyn van de motten gegeten geworden :

Uw' goud en zilver is verroest : en haaren roest zal u zyn tot een getuigenisse , en zal uw' vlees als een vuur verteeren : gy hebt schatten vergaderd in de laatste dagen.

1 JOANNES II: 15, 16, 17.

En hebt de wereld niet lief , noch 't geene in de wereld is : zo iemant de wereld lief heeft , de liefde des Vaders en is niet in hem.

Want al dat in de wereld is , [namelyk] de begeerlykheid des vlees , en de begeerlykheid der oogen , en de grootsheid des leevens , en is niet uit den Vader , maar is uit de wereld.

En de wereld gaat voorby , en haare begeerlykheid : maar die den wille Gods doet , blyft in der eeuwigheid.

De

I.L.

Zegget den rechtvaardigen, dat het [hem] wel gaan zal: dat zy de vrucht haarer werken zullen eeten. Wee den godloozen, het zal [hem] quaalyk gaan: want de vergeldinge zyner handen zal hem] geschieden. Jezaïas III: 10, 11.

Op

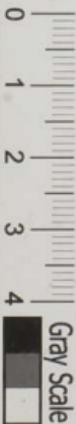

Op Figuur XXII.

Daar komt 'er een uit deze wereld aan,
 De levens-weg der Tyd'lykheid ten ende,
 Om door de Poort des Doods nu heen te gaan,
 In d'Eeuwigheid, tot vreugde of tot elende.
 Wel hem, zo hy de Wereld eerst verliet,
 Toen hy ze kost gebruiken t'zyner baate,
 Eer dat zy hem ten laaste zelfs verftiet,
 En als een knecht die af was, had verlaate.
 Wee hem, zo hy de wereld heeft bemind,
 En haar zo lang hy kost heeft vast gehouden,
 Om zo te zyn haar uitverkoore vriend,
 Tot dat zy hem van zelve uit moest spouwen.
 De Dienaars van het Licht en Duifternis,
 Die voegen zich aan deze poort, van scheiden,
 En paffen op, aan wien hy eigen is,
 Om hem met haar gezelschap heen te leiden.
 Zy paffen op, zy kyken iev'rig uit,
 Bezien haar rol, 't register van de zonden;
 Zy loeren fcherp, als op een vette buit,
 Tot haar vermaak aan deze plaats gevonden.
 ô Zwaare stand! ô stand van groot gewigt!
 Dat al de geen die zyn in goede dagen,

Doch

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbittel

Doch wel bedacht, met onvervalft gezicht,
Dit groot belang, by tyds van verre zagen!

Op dat men 't zich zo liet ter herten gaan,
Dat, als die uur voor ieder is gebooren,

Hy in het oog des Konings wel mogt staan,
En in de rang der Eng'len mogt behooren;

Zo dat den schrik, der hellen booze knecht,
Die voor zyn Heer na Erfdeel uit komt kyken,

Met zyn pleidoi, en voorgestelde recht,
Door overwigt van waare deugd moet wyken.

ô Mensch! blyft doch voor deze spiegel staan,
Want niemant kan die weg en Poort ontgaan.

LUKAS XVI: 22, 23.

En het geschiede dat de bedelaar stierf, en van de Engelen gedraagen wierd in den schoot Abrahams.

En de ryke stierf ook, en wierd begraven. En als hy in de belle zyne oogen opbief, zynde in de pyne, zag hy Abraham van verre, en Lazarus in zynen schoot.

JOANNES XII: 25.

Die zyn leven lief heeft zal 't zelve verliezen:

en

en die zyn leven haat in deze wereld, zal't zelve bewaaren tot het eeuwige leven.

TITUS II: II, 12, 13.

Want de zaligmaakende genade Gods, is verscheenen alle menschen:

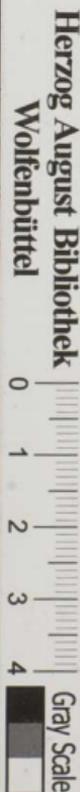
En onderwyft ons, dat wy de godloosheid en de wereldse begeerlykbeden verzaakende, matiglyk, en rechtvaardelyk, en godzaliglyk leeven zonden in deze tegenwoordige wereld.

Verwachtende de zalige hoope, en de verschyninge der heerlykheid des grooten Gods en onzes Zaligmaakers Jezus Christus.

OPENBAARINGE XIV: 13.

En ik hoorde een stemme uit den Hemel die tot my zeide, Schryft, Zalig zyn de doode, die in den Heere sterven, van nu aan: Ja zegt de Geest, op dat zy rusten moogen van haaren arbeid: en haare werken volgen met haar.

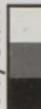
Het

En niet alleen [dit,] maar ook wy zelve die de eerstelingen des Geests hebben, wy ook zelve [zegge ik] zuchten in ons zelve, verwachtende de aanneeminge tot kinderen, [namelyk] de verlossinge onzes lichaams. Romeinen VIII: 23.

Op

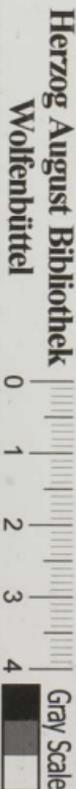

Op *Figuur* XXIII.

Het lykt Hem ; maar, hy is het niet,
 Die nu, onzichtbaar voor onze oogen,
 De Baft voor deze doorgang liet,
 En met de Kern is weg gevloogen.
 Waar heen doch ? Dat is tweederlei ;
 Of in het goede, of in 't quaade,
 Na dat zyn stand gefchooren zy,
 Uit oorzaak van zyn levens pade.
 Heeft hy de rechte weg gegaan,
 Die hem Gods vinger had geweezen,
 Zo is 't met al zyn leed gedaan,
 En al zyn hertfeer is geneezen.
 Maar heeft hy zynen tyd verquift,
 Met al des werelds yd'le bende,
 Zo heeft hy 't fpoor des heils gemift,
 En zyne welvaart heeft een ende.
 Zyn rust, zyn luft, zyn staat en eer,
 En alles wat het vlees kon baaten,
 Leid hy voor deze doorgang neêr,
 En heeft 'et by zyn Lyk gelaaten.

G

Aan

Aan 't einde slaat het blaadjen om ;
 De zy die boven heeft gelegen,
 Zo heerlyk als een gulde blom,
 Heeft nu de kleur van roed gekreegen:
 En 't zwart, van lyden en verdriet,
 Dat bloot lag in des levens dagen,
 Verkeert in goud, en anders niet,
 Dat is tot blydschap omgeslagen.
 Zo gaat het aan de and're zy,
 Des Doorgangs, dezer Poort, van sterven,
 Als 't Tyd'lyk leven is voorby,
 Elk denk nu wat hem lust te erven.
 Het Lyk nu, is voor elk onwaard,
 Al was 't gevierd tot welbehaage,
 Men zal 't verschuiven in der aard,
 Daar blyft het tot den Jongsten dage,
 Wanneer het weder op zal staan,
 Om ook in 't wit of zwart te gaan.

MATTH: XXV: 21.

En zyn heere zeide tot hem, *Wel, gy goede en
 getrouwe dienstknecht, over weinige zyt gy getrouw
 geweest, over veele zal ik u zetten: Gaat in inde
 vreugde uwes heeren.*

En

En Vers 30.

En den onnutten dienstknecht werpt uit in de buitenste duisternisse, daar zal weeninge zyn, en knersinge der tanden.

LUKAS XXI: 28.

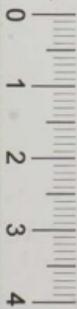
Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet om hooge, en heft uwe hoofden opwaarts, om dat uwe verlossinge naby is.

2 KORINTHEN V: 1, 2, 3.

Want wy weeten, dat zo onz' aardse huis dezese tabernakels gebroken word, wy een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, [maar] eeuwig, in de Hemelen.

Want ook in dezen zuchten wy, verlangende met onze woonstede, die uit den Hemel is, overkleed te worden.

Zo wy ook bekleed [en] niet naakt en zullen gevonden worden.

XXIV.

De Weegschaal.

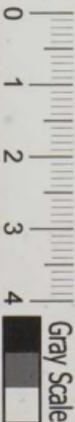
Want al dat uit God gebooren is, overwind de wereld: en dit is de overwinninge die de wereld overwind, [namelyk] ons geloove. Wie is 't die de wereld overwind, dan die geloofd dat Jezus is de Zoone Gods? 1 Joannes V: 4, 5.

Op *Figuur* XXIV.

Wie van de Twee zal 't zwaarste weegen,
 Het Lichaam, of den Eed'le Geest,
 Op dat het einde werd verkreegen,
 Na dat den uitflag is geweest?
 Hier hangt de waage tusschen beiden,
 Terwyl des levens Uurglas loopt,
 Waar zich de neiging heen zal scheiden,
 Voor elk die op 't ontfangen hoopt.
 Het vlees is wigtig van de dingen,
 Die tast'lyk, en die zichtbaar zyn,
 En (eer zy als een rook vergingen)
 Zwaar weegen, door een valse schyn:
 Maar wil de Geest dat overhaalen;
 Zo weegt de groote Eeuwigheid;
 Beslooten, noch in maat of paalen,
 Veel zwaarder als de vlugge Tyd.
 De Wereld met haar lust en eeren,
 Die zyn wel voor een tyd als loot:
 Maar aan het einde worden 't veeren,
 En stuiven voor de felle Dood;

G 3

Zo

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbittel

Zo blyft het lichaam in benouwen,
 Met zynen overwonnen Geest,
 Die zyn geweld niet heeft weêrhouwen,
 En 't wigtig maaken heeft gevreeft.
 Dies wil de Ziel geluk erlange,
 't Is noodig dat hy zulks verfmaad,
 En zich zo zwaar met laft behange,
 Dat hem de Weegfchaal overlaat.
 Geloof en Hoop op 't Eeuwig leven,
 (Het Kruis en Anker) zyn van goud,
 De Wereld, en wat zy kan geeven,
 Daar tegen maar van firoo en hout.

ROMEINEN XII: 2.

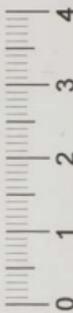
Ende en word dezer wereld niet gelykformig,
 maar word veranderd door de vernieuwinge uwes
 gemoeds, op dat gy moogt beproeven welke de goe-
 de, en welbehaagende, en volmaakte wille Gods
 zy.

En Vers 21.

*En word van het quaad niet overwonnen, maar
 overwind het quaad door het goed.*

2 KORINTHEN IV: 16, 17, 18.

*Daarom en vertraagen wy niet: maar hoewel
 onze*

onze uitwendige mensche verdorven word, zo word nochtans de inwendige vernieuwd van dage tot dage.

Want onze lichte verdrukkinge, die zeer haast voorby [gaat,] werkt ons een zeer uitneemend eeuwig gewigte der heerlykheid:

Derwyle wy niet en aanmerken de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet en ziet. Want de dingen die men ziet zyn tydelyk, maar de dingen die men niet en ziet zyn eeuwig.

I JOANNES IV: 4.

Kinderkens, gy zyt uit God, en hebt haar overwonnen: want hy is meerder die in u is, dan die in de wereld is.

OPENBAARINGE III: 5.

Die overwind, die zal bekleed worden met witte kleederen: en ik en zal zynen naame geensints uitdoen uit het boek des levens, en ik zal zynen naame belyden voor mynen Vader, en voor zyne Engelen.

En hy zeide tot haar, Ziet toe en wacht u van de gierigheid: want het en is niet in den overvloed [gelegen,] dat iemand leefd uit zyne goederen. Lukas XII: vers 15.

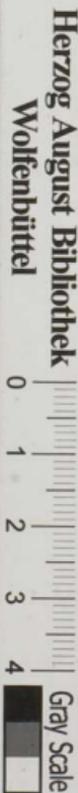
Op

Op Figuur XXV.

Den Afgod die hier voor u staat,
Is Gierigheid en eigen baat;
Daar doet de Geldzucht offerhanden,
Niet ieverloos, of lui en traag,
Maar onvermoeijelyk en graag,
Hier komt men bly met volle handen.
't Was schande, dat in d'oude tyd
Het Joodendom zo wierd verleid,
Om tot het Heidendom te vallen;
Maar dat men zulke dienften ziet,
In 't land dat Christen wereld hiet,
Dat is een schande boven allen.
Foei Beelden Dienaar, weet gy 't niet
Dat Christus zyne handen bied,
Om uwe gaaven zelfs t'ontfangen,
Door middel van nooddruffigheid,
Die u ontmoet in dezen tyd,
Op dat gy 't eeuwig mogt erlangen.
Waar bergt gy u voor schande en spyt,
Als zyn Gerecht u zulks verwyf,

G 5

Wyl

Wyl gy 't aan Hem niet wilde waagen,
 Maar dat de drift van 't vals gemoed,
 Gemunt op 't snoode vlees en bloed,
 In beelde-dienften had behaagen.
 Een ieder maake zich dan vry,
 Van zulke snoode afgodery,
 Eer hem de gunft werd afgenomen,
 Dat Hy, als een voorzichtig man,
 De waare Godheid dienen kan,
 Om in zyn gunft te mogen komen.

I KORINTHEN V: II.

Maar nu hebbe ik u gefchreeven, dat gy u niet en zult vermengen, [namelyk] indien iemand een broeder genaamt zynde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgoden-dienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover: dat gy met zodaanigen eenen ook niet en zult eeten.

EPHEZEN V: 5.

Want dit weet gy, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erffenisse en heeft in het Koningryke Christus en Gods.

KOLOS.

KOLOSSENZEN III: 5.

Doodet dan uweleden die op de aarde zyn, [namelyk] hoererye, onreinigheid, [schandelyke] beweeginge, quaaide begeerlykheid, en de gierigheid, welke is afgoden-dienst.

1 TIMOTH: VI: 10.

Want de geldgierigheid is een wortel van alle quaad, tot welke sommige lust hebbende zyn afgedwaald van 't geloove, en hebben haar zelven met veele smerten doorsteeken.

2 TIMOTH: III: 1, 2.

En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zwaare tyden.

Want de menschen zullen zyn liefhebbers van haar zelven, geldgierig, laatdunkige, hovaardig, lasteraars, den ouderen ongehoorzaam, ondankbaar, onbeilig.

De

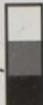
De Krankzinnigheid.

T.L

Ik hebbe myne handen uitgebreid den gantsen dag tot een wederstreevig volk: die wandelen op eenen weg die niet goed en is, na zyne [eigene] gedachten. Jeraias LXV: 2.

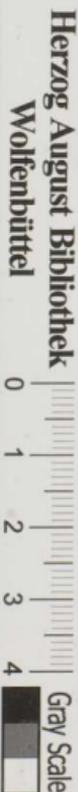
Op

Op Figuur XXVI.

De Koning bood' een Prinzen Kroon,
Aan iemand , die de Zwynen hoeden,
Mits dat hy tot een weder-loon,
Die groote gaave zouw vergoeden.
Waar meê doch ? wyl een arme man,
Ontbloomt , van wysheid en van haave,
Niets van beduiden geeven kan,
Laat staan een Koninglyke gaave?
Den eis was weinig en gering ;
Een lap des Roks die hem bekleeden,
Op dat hy met die scheure ging,
Een korte weg , van weinig treden.
Maar 't was dien man zo veel niet waard,
Hy wouw zyn voddën niet verlaate,
Op dat hy (wonderlyk van aard)
Dat Prinsdom niet te duur bezate.
Hoe word dat hoofd van elk geacht,

Ver-

Verftandig, of beroofd van zinnen?

Hy word van ieder uitgelacht :

Zo zullen wy van u beginnen ;

ô Mensch ! die maar een hoeder zyt,
Van veele Zwynen der gedachten,
Die vroeten in den drek der tyd,
En weiden in moeras en grachten.

Den Koning van de hoogfte Troon,
Bied u de Kroon van 't Hemels leven,
Mits dat gy tot bewys van loon
De Wereld daarom weg zoud geeven:

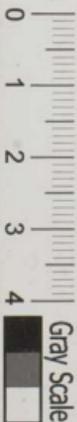
En niet de Wereld in 't geheel,
Want die word niet van u bezeten,
Maar flechs een ftuk, een minfte deel,
Een lap, een flenter, kort in 't meeten;
Der oogen, vlees en grootsheids luft,
En al het aardfe welbehaagen,
De yd'le vreugd' en valfe ruft,
En wat de zucht heeft t'zaam gedraagen.

Dat

Dat is dien lap van 't werelds kleet,
Die gy van 't hert hebt af te scheuren,
Op dat, zy wonderbaar befteed,
U 't Hemels Prinsdom mogt gebeuren.
Maar neen; die koop is u te duur,
Gy wild uw Zwynen kleet behouwen,
Dien fchcur is vlees en bloed te zuur,
En t'onbevallig in 't aanschouwen.
Uw ftand moet blyven in fatfoen,
Wil u de Vorft van 't Eeuwig leven,
De Kroon toewerpen 't mag hy doen,
Gy luft'er dat niet voor te geeven.
Wie is nu edeler van aard?
Gy, of de arme Zwynen herder?
Wie is'er meer belachens waard,
En van rechtzinnig Oordeel verder?
Dat weegt, na Kroon, Perfoon en Stand,
Zo valt u 't zwaarfte in de hand.

SPREU-

Herzog August Bibliothek
Wolfenbittel

SPREUKEN I: 22, 23, 24, 25, 26.

Gy slechte, hoe lange zult gy de slechtigheid be-
minnen? en de spotters voor zich de spotterye be-
geeren? en de zotten weetenschap baaten?

Keeret u tot myne bestraffinge: Ziet, ik zal my-
nen geest u overvloediglyk uitstorten; ik zal myne
woorden u bekend maaken.

Dewyle ik geroepen hebbe, en gy-lieden geweig-
ert hebbet; myne hand uitgestrekt hebbe, en daar
niemant en was die opmerkte:

En hebbet allen mynen raad verworpen; en my-
ne bestraffinge niet gewild:

Zo zal ik ook in u-lieder verderf lachen: ik zal
spotten, wanneer uwe vreeze komt.

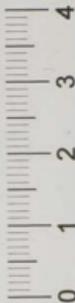
JEZAIAS LXV: 12.

Ik zal u-lieden ook ten zwaarde tellen, dat gy
alle u ter slachtinge zult krommen, om dat ik hebbe
geroepen, maar gy en hebt niet geantwoord, Ik
gesproken hebbe, maar gy en hebt niet gehoord,
maar hebt gedaan dat quaad was in myne oogen,
en hebt verkooren het geene daar ik geenen lust aan
en hebbe.

JEREMIAS IV: 22.

Zekerlyk, myn volk is dwaas, my en kennen zy
niet;

Gray Scale

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

niet ; het zyn zotte kinderen , ende en zyn niet verstandig : wys zyn ze om quaad te doen , maar goed te doen en weeten ze niet.

En Kapittel XIII: 10, 11.

Dit zelve booze volk , dat myne woorden weigerd te hooren , dat in 't goeddunken zyns herten wandelt , en andere Goden navolgt , om die te dienen , en voor die zich neder te buigen ; dat zal worden , gelyk deze gordel , die nergens toe en deugd.

Want gelyk als eenen gordel kleeft aan de lendenen eens mans , alzo heb ik het gantse huis Israëls en 't gantse huis Juda aan my doen kleeven , spreekt de HEERE , om my te zyn tot een volk , en tot eenen naam , en tot lof , en tot heerlykheid , maar zy en hebben niet geboord.

EPHEZEN V: 15, 16, 17.

Ziet dan hoe gy voorzigtelyk wandeld : niet als onwyze , maar als wyze.

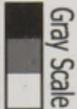
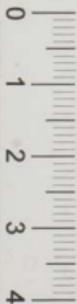
Den tyd uitkoopende , dewyle de dagen boos zyn.

Daarom en zyt niet onverstandig , maar verstaat welke de wille des Heeren zy.

H

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

De Onvoorzichtige Voorzichtigheid.

Maar ik zegge u, dat van elk ydel woord het welk de menschen zullen gesproken hebben, zy van het zelve zullen reekenschap geeven in den dage des Oordeels.
Matth: XII: 36.

Op

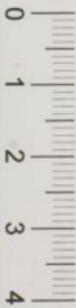

Op *Figuur* XXVII.

Wie frooid zyn geld, en word verstoord,
 Als hy de gunst van waarschouw hoord,
 Door Een, die achter hem komt treden?
 In tegendeel is zyn bescheid
 Een vriend'lyk woord van dankbaarheid,
 Na 't recht van goed verstand en reden.
 Maar zo der iemand vallen laat,
 De spci van een hooger graad,
 Als Goud en Zilver ooit kan weezen,
 De Woorden van 't gescheurd gemoed,
 En dat men hem de waarschouw doet,
 Zo staat zyn ongenaâ te vreezen.
 Zo dat ervarentheid bevind,
 Dat elk zyn Geld-beurs meer bemind,
 Als 't groot belang van 't Zielen leven;
 Want immers word'er zo gehoord,
 Dat elk van ieder ydel woord,
 Eens reekenschap zal moeten geeven.
 Zo iemand dan zyn 's heeren geld,
 Op peene hem ter hand gesteld,

H 2

In

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 Gray Scale

110 DE ONWAARDIGE

In waarden houd , hoe kan 't dan weezen ,
Dat d'ooopen mond , door flecht beraad
Zo veele woorden vallen laat ,
Dat zonder 't hoogfte recht te vreezen !
Want die de kracht tot spreekken geeft ,
In elk die op der aarde leeft ,
Dien is zyn eis en heil'ge wille ,
Dat zulk een deel hem toe geleid ,
Bewaard werd in aandachtigheid ,
En niemant dat onnut verspille .

SPREUKEN XIII: 3.

Die zynen mond bewaard , behoud zyne ziele :
maar voor hem is verflooringe , die zyne lippen wyd
open doet .

En Kapittel XVII: 27, 28.

*Wie weetenschap weet , houd zyne woorden in ;
[en] een man van verstand is kostelyk van geeste .
Een dwaas zelfs , die zwygt , zal wys geacht
worden: [en] die zyne lippen toesluit , verstan-
dig .*

En Kapittel XVIII: 7.

*De mond des zots is hem zelven eene verflooringe ;
en zyne lippen een strik zyner ziele .*

En

En Kapittel XXV: 11.

Een reden op zyn pas gesproken, is [als] goude appelen in zilvere gebeelde schaalen.

JAKOBUS I: 26.

Indien iemand onder u dunkt dat hy Godsdienstig is, en zyne tonge niet in toom en houd, maar zyn berte verleid, dezès Godsdienst is ydel.

En Kapittel III: 5,6.

Alzo ook de tonge is een klein lid, en roemd [nochtans] groote dingen. Ziet, een klein vuur hoe grooten hoop houdt het aansteekt.

De tonge is ook een vuur, een wereld der onge-rechtigheid: alzo is de tonge onder onze leden ge-steld, welke het geheel lichaam besmet, en ontsteekt het rad [onzer] geboorte, en word ontsteeken van de belle.

I PETRUS III: 10.

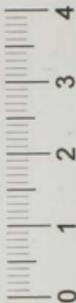
Want wie het leven wil lief hebben, en goede dagen zien, die stille zyne tonge van het quaad, en zyne lippen, dat ze geen bedrog en spreken.

I.L.

Ik doe wandelen op den weg der gerechtigheid: in het midden van de paden des rechts: Op dat ik myne liefhebbers doe be-erven dat bestendig is: en ik zal haare schat-kameren vervullen. Spreuken VIII: 20, 21.

Op

Op Figuur XXVIII.

Den Eenen mensch , in Tweek gedeeld,
 Verschynd dus duidelyk voor oogen,
 In 't Dierlyk' en in 't Eng'len Beeld,
 Daar ieder staat in zyn vermoogen.

Den een gelooft en hoop in God,
 Den ander , in het stof der aarde ;
 Dit is, elks voorwerp, Deel en Lot,
 Dat hy bemind en houd in waarde.

Dat's Oost en West, of Zuid en Noord,
 Wie 't sterkste trekt voor deze wagen,
 Die sleept den ander mede voort,
 Na zyn begeerte en welbehaagen.

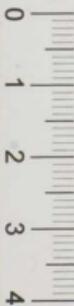
Het Dier'lyk Deel ziet voor zich neer,
 Na hooi en gras, der aardse zaaken,
 Van zorg voor 't vlees, van lust en eer,
 Van weelde, wellust en vermaaken.

Dien weg betreft hy onbedacht,

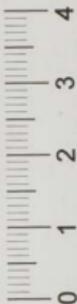
H 4

Ter-

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Gray Scale

114. DE ONWAARDIGE

Terwyl hy voor de voet gaat weiden,
En vind aan 't einde een diepe gracht,
Tot wee en ach van alle beide.

Daar stort de Wagen met het Paard,
En 't Eed'le Deel, dat zich liet trekken,
Van deze Dierelyken aard,
Dat alle Dui'len daar meê gekken.

Maar 't Eng'len-Deel, verheft zyn oog,
Na 't wezen boven alle zinnen,

En zend zyn zuchten naar om hoog
In hoop van 't Eeuwig Heil te winnen:

Trekt dat het sterkste voor het wiel,
Zo moet het dier'lyk leven mede;

Dat is: Het Lichaam volgt de Ziel,
Op zyn gewisse en vaste trede.

Hy sleept het dan geweldig voort,
En zo hy blyft gestaag volherden,

Zo brengt hy 't voor des Hemels Poort,
Daar lyf en ziel gescheide werden.

Dan

Dan word den Ezel uitgespand,
Van 's levens gulde Hertten-Wagen,
Wyl hem de Dood ten graave band;
En 't Eng'len-beeld geheel ontslaagen,
Van hem en zyn bezwaard verdriet,
Bereikt het zeer gewenste Ende,
En komt tot kostelyk geniet,
Ontdaan van moeiten en elende.
Is dan het lichaam gants onwaard,
En blyft het eeuwiglyk versmeeten?
Neen, als zyn dierelyken aard,
In d'aarde gants is afgesleeten,
Tot aan den laaften Oordeel-Dag,
Dan komt het weder tot de Ziele,
Zo schoon, als hem de wysheid zag,
Eer 't door der zonden-breuk verviele.
Dan word het weêr der Zielen kleed
En 't vaste huis, van eeuwig woonen,
Doch, zonder 't alderminste leed,

In weêrwil van de Ziel te toonen.

Dan trekt het geen verkeerde gang,
Maar is een willen en behaagen,
En gaan oncindig, eeuwig lang,
Eenpaarig voor des Herten-Wagen.

PSALM CXIX: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Welgelukzalig zyn de oprechte van wandel, die
in de *Wet des HEEREN* gaan.

Welgelukzalig zynze, die zyne getuigenissen onderhouden: [die] hem van gantsfer herte zoeken:

Ook geen onrecht en werken: [maar] wandelen in zyne wegen.

[HEERE] gy hebt geboden, dat men uwe bevelen zeer bewaaren zal.

Och dat myne wegen gerichtet werden, om uwe inzettingen te bewaaren!

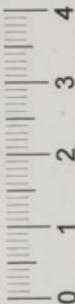
Dan en zoude ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zoude op alle uwe geboden.

En Vers 59.

Ik hebbe myne wegen bedacht, en hebbe myne voeten gekeert tot uwe getuigenissen.

SPREU-

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

SPREUKEN XI: 5, 6, 7, 8.

De gerechtigheid des oprechten maakt zynen weg recht : maar de godlooze valt door zyne godloosheid.

De gerechtigheid der vroomen zal ze redden : maar de trouwlooze worden gevangen in [haare] verkeetheid.

Als de godlooze mensche sterft , vergaat zyne verwachtinge : zelfs is de aldersterkste hoope vergaan.

De rechtvaardige word uit benaauwtheid bevryd : en de godlooze komt in zyne plaats.

En Kapittel XVI: 25.

Daar is een weg die iemand recht schynd : maar het laatste van dien , zyn wegen des doods.

JEZAIAS XLV: 22.

Wendet u na my toe , wordet behouden , alle gy einden der aarde : want ik ben God , en niemand meer.

JAKOBUS IV: 4.

En weet gy niet dat de vriendschap der wereld een vyandschap Gods is ? Zo wie dan een vriend der wereld wil zyn , die word een vyand Gods gesteld.

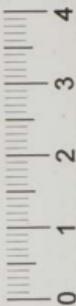
De

I.L.

Geest, en u zal gegeven worden: een goede, neer-
gedrukte, en geschuude, en overlopende maate zal men
in nuen schoot geeven: Want met dezelve maate daar
mede gy-lieden meetet, zal u-lieden weder gemeeten
worden. Lukas VI: 38.

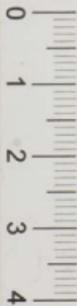
Op

Op Figuur XXIX.

Een wyze man quam certyds of,
En zag zyns vriends geplante hof,
Behaag'lyk door bevruchte boomen;
Doch wyl hy hem goedgeunstig was,
Ontflood hy zynes herten kas,
En liet een Raad van wysheid stroomen.
Zeer wonderbaarelyk veel waard:
Hoe dat hy midden in dien Gaard,
(Na 't allergrootste welbehaagen,
Op zyn loofwaardigheid en trouw,)
Een Boom van wonder planten zouw,
Die goude app'len zoude draagen:
Mits dat hy 't voedsel tot zyn stam,
Van al die and're boomen nam,
En liet dezelve zonder vruchten.
Hoe lachten 't winst begeerig hert,
Dat zulk een Raad gegeven werd,

Wyl

Herzog August Bibliothek
Wolfenbittel

Gray Scale

Wyl hy zyn Tuin niet eens bezuchten.

Den Hof, van welbehaagelykheid,

Zyn alle dingen dezer Tyd ;

De Gulde Boom daar in te planten ;

Is, op te vatten , 't waare woord

Dat van Gods Wysheid word gehoord :

Zo bloeid zyn vrucht aan alle kanten ,

De Gulde App'len die hy draagd ,

Daar 't winst begeerig hert na vraagd ,

Is 't Nut en Voordeel aan de Ziele ;

Want een Quartyn van Hemel-ftof ,

Weegt duizend ponden aardheid of,

Ja , of de fchaal die tienmaal hiele ;

Als dan de Mond der Wysheid zegt ,

Hoe dat men 't aardfe fnoode en slecht

Verkoopen zal , en mede deelen ,

Zich Buidels maaken die beftaan ,

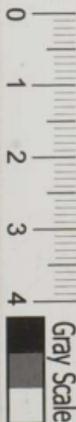
En nooit in eeuwigheid vergaan ,

Maar alle nood en nooddruft heelen ;

Hoe

Hoe is men dan zo koel van grond,
 Als of men 't niet ter deeg verftond,
 En dezen Raad niet kon geloove?
 Daar anders 't Oor, het woord van Goud,
 Zo trouw'lyk opvat, fluit, en houd,
 En denkt : Dat voordeel hoord geen doove.
 ô Mensch ! die u een Christen roemd,
 En Christus uwen Meester noemd,
 Die u dien Gulden Boom leerd zetten,
 In uw behaagelyken Hof,
 Van alle wereldlyke stof,
 Leerd eens wel op uw herte letten:
 Of 't Hemelfe of Aardfe goed
 Het zwaarfte weegt in uw gemoed ;
 Want zo de Vriend zyn vriend geloofde,
 En liet dien Boom doch ongeplant,
 Zo zag men hoe het klaar verftand,
 Door aardfe duifterheid verdoofde.

PSALM

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

PSALM XIX: 8,9,10,11,12:

De *Wet des HEEREN* is volmaakt, bekeerende de ziele: de getuigenisse des HEEREN is gewis, den slechten wysheid geevende.

De bevelen des HEEREN zyn recht, verblydende het herte: het gebod des HEEREN is zuiver, verlichtende de oogen.

De vreeze des HEEREN is rein, bestaande tot in eeuwigheid: de rechten des HEEREN zyn waarheid, t'zaamen zyn ze rechtvaardig.

Zy zyn begeerlyker dan goud, ja dan veel fyn goud; en zoeter dan hooning, en hooning-zeem.

Ook word u knecht door dezelve klaarlyk vermaand; in 't houden van dien is grooten loon.

En PSALM CXIX: 33,34,35,36,37,38,39,40.

HEERE, leerd my den weg uwer inzettingen, en ik zal hem houden ten einde toe.

Geeft my 't verstand, en ik zal uwe *Wet* houden, ja ik zal ze onderhouden met gantser herte.

Doet my treden op het pad uwer geboden: want daar inne bebb' ik lust.

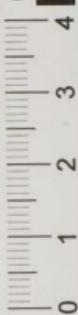
Neigt myn herte tot uwe getuigenissen, en niet tot gierigheid.

Wend myne oogen af, dat ze geen iedeleid en zien: maakt my leevendig door uwe wegen.

Bevestigt uwe toezegginge aan uwen knecht, die uwe vreeze toegedaan is.

Wend

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

*Wend myne smaadheid af, die ik vreeze: Want
uwe rechten zyn goed.*

*Ziet, ik hebbe een begeerte tot uwe bevelen,
maakt my leevendig door uwe gerechtigheid.*

SPREUKEN X: 22.

*De zegen des HEEREN die maakt ryk: en
hy en voegd'er geen smerte by.*

En Kapittel XIX: 17.

*Die zich des armen ontfermd, leend den HEE-
RE: en hy zal hem zyne weldaad vergelden.*

MARKUS IV: 24.

*En hy zeide tot haar, Ziet wat gy hoord: Met
wat maate gy meetet zal u gemeeten worden: en u
die hoord zal [meer] toegeleid worden.*

I PETRUS I: 7.

*Op dat de beproevinge uwes geloofs, die veel
kostelyker is dan des gouds, het welk vergaat, en
door het vuur beproefd word, bevonden worde te
zyn tot lof, en eere, en heerlykheid, in de open-
baaringe Jezus Christus.*

I

De

De Dronkenschap.

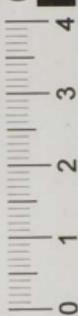

Doch indien ook ons Evangelium bedekt is, zo is het bedekt in de geene die verlooren gaan: In dewelke de God dezer eeuw de zinnen verblind heeft, [namelyk] der ongeloovige, op dat haar niet en bestraale de verlichtinge des Evangeliums der heerlykheid Christus, die het beeld Gods is. 2 Korinthen IV: 3, 4.

Op

Op Figuur XXX.

De Vyand die zich achterhoedig houd,
En onvermoed aan 's menschen onheil boud,
Ziet ieder graag uit 's werlds wynvat tappen,
Om dat die drank de wysheid vlugtig maakt,
En 't zinnen-rad daar door aan 't draaijen raakt,
En hy ze zo te lichter kan betrappen.
Want Dronkenschap heeft geen bezeflykheid,
Ziet niet voor uit, op 't geen hem laagen leid,
Om zich naar eis te redden of te weeren,
Maar maald en dwaald in een verwarde klis,
En weet niet wie, of waar, of wat 'er is,
En wat Bedrog, hem eindeling zal leeren.
ô Druiven-sap, 't geen lust zo lekker smaakt,
Gy zyt het niet alleen dat dronken maakt,
Maar aardse lust en 't wereldlyk beminnen,
Zo dit en dat, van veelderleye aard,
In zynen Kroes, uit 's werlds Vat vergaard,
Maakt onbequaam, bedwelmd verstand en zinnen.
Zo word 'er niet ge-oogd op 't eeuwig Wel,
Zo word 'er niet geschroomd voor Dood en Hel.

126 DE ONWAARDIGE

Zo dwaald men voort in 't zinnelooze doelen,
En onderwyl verloopt de Gulde tyd,
(Wiens vruchtbaarheid vereift de nuchterheid)
Tot spyt en leed zich voordoen uit haar holen.
Om dan het fpoor der wysheid in te flaan,
Zo laat dat vat, en dezen beker flaan,
Want 's Vyands land vereifen nucht're zinnen,
Om onverward, voorzichtig, vry en los
T'ontgaan de laag en frikken vanden Vos,
En't erf-bezit van 't eeuwig Heil te winnen.

ROMEINEN XIII: 11, 12.

Ende dit [zegge ik te meer] dewyle wy de gelegenheid des tyds weetē, dat het de uure is, dat wy nu uit den slaap opwaaken: want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wy [eerst] geloofd hebben.

De nacht is voorby gegaan, en de dag is naby gekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duisternisse, en aandoen de wapenen des lichts.

EPHEZEN V: 15, 16, 17, 18.

Ziet dan hoe gy voorzigtelyk wandeld: niet als onwyze, maar als wyze.

Den tyd uitkoopende, dewyle de dagen boos zyn.
Daar-

Daarom en zyt niet onverstandig, maar verstaat welke de wille des Heeren zy.

Ende en word niet dronken in wyn, waar in overdaad is, maar word vervuld met den Geest.

I THESSAL: V: 6, 7, 8.

Zoen laat ons dan niet slaapen, gelyk als de andere, maar laat ons waaken en nuchteren zyn.

Want die slaapen, slaapen des nachts: en die dronken zyn, zyn des nachts dronken.

Maar wy die des daags zyn, laat ons nuchteren zyn, aangedaan hebbende de borst-wapen des geloofs, en der liefde, en [tot] eenen helm, de hoop der zaligheid.

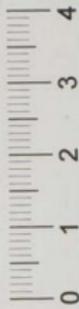
TITUS III: 3.

Want ook wy waaren eertyds onwys, ongeboorzaam, dwaalende, menigerlei begeerlykbeden en wellusten dienende, in boosheid en nydigheid leevende, haatelyk zynde, [en] malkanderen haatende.

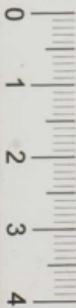
*Derwyle wy niet en aanmerken de dingen die men ziet,
maar de dingen die men niet en ziet. Want de aingen
die men ziet zyn tydlyk, maar de dingen die men niet en
ziet zyn eenwig. 2 Korinthen IV: 18.*

Op

Op Figuur XXXI.

Dus zit men by de Houte hand,
 Die staat, om ons de weg te wyzen,
 Ten dienst, aan 't kruispad neêr geplant,
 Op dat men 't oogwit zouw bereizen.
 Al 't zien'lyk wezen in 't geheel,
 Met zyn behaag'lykheid, en 't schoone
 Is met zyn gantsheid en zyn deel,
 Om ons de Hemel-weg te toone,
 Een Vinger die ons verder wyft,
 En die voorby gegaan moet weezen,
 Van iemand die voorzichtig reift,
 Op dat zyn kloekheid werd gepreezen.
 Maar die de Houte hand bemind,
 En blyft daar staan of gaat 'er leggen,
 Is als een onverftandig kind,
 Dat van geen wysheid is te zeggen.
 ô Luijaards, by de Houte hand,
 Zo slof te rusten en te leunen,
 Waar is uw menschelyk verftand,
 Dat op zyn voeten hoord te steunen,

Om 't al en al voorby te gaan,
 En achter uwen rug te laten,
 't Geen als een houtte paal blyft staan,
 Want wat niet volgd dat kan niet baaten;
 Als 't geen het klaarlyk tot ons zey:
 Wil iemand 't Doel des wegs bereiken,
 Die ga my , doode hand, voorby,
 Om sterk op 't geen ik wys te kyken:
 Dat is de wortel en den grond,
 Daar alle wezen uit ontstond.

PHILIPPENZEN III: 14, 15, 16.

Maar een ding [*doe ik,*] vergeetende het geene dat achter is , en strekkende my tot het geene dat vooren is , jaage ik na het wit tot den prys der roeping Gods , die van boven is in Christus Jezus.

Zo veele dan als wy volmaakt zyn , laat ons dit gevoelen : en indien gy iet anderzints gevoeld , ook dat zal u God openbaaren.

Doch daar wy toe gekomen zyn , laat ons [daar in] na den zelven regel wandelen , laat ons het zelve gevoelen.

HEBREEN VI: 11, 12.

Maar wy begeeren dat een iegelyk van u dezelve naarstigheid bewyze tot de volle verzekertheid der hoope , tot den einde toe.

Op

' *Op dat gy niet traag en word , maar navolgers zyt der geene die door geloove en langmoedigheid de belofteniffen be.erven.*

En Kapittel X: 36.

Want gy hebt lydzaamheid van nooden : op dat gy den wille Gods gedaan hebbende , de belofteniffe moogt wegdraagen.

En Kapittel XI: 13, 14, 15, 16.

Deze alle zyn in 't geloove gestorven , de belof- ten niet verkreegen hebbende , maar hebben dezelve van verre gezien , en geloofd , en ombelst , en hebben beleeden dat zy gasten en vreemdelingen op der aarden waaren.

Want die zulke dingen zeggen , betoonen klaar- lyk dat zy een vaderland zoeken.

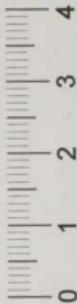
En indien zy dies [vaderlands] gedacht hadden van welk zy uitgegaan waaren , zy zouden tyd gehad hebben om weder te keeren :

Maar nu zyn zy begeerig na een beter , dat is , na het Hemelse. Daarom en schaamd hem God baa- rer niet , om haaren God genaamt te worden: want by hadde haar een stad bereid.

*Want gy weetet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren
alzo zal komen gelyk een dief in der nacht. Want wanneer
zy zullen zeggen, Het is vrede, en zonder gevaar, dan zal
een haastig verderf haer overkomen, gelyk de baarens-nood
eene bevruchte [Vrouw:] en zy en zullen 't geensins
ontvulieden. 1 Theffal: V: 2, 3.*

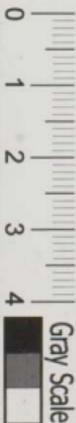
Op

Op Figuur XXXII.

Laat ons de open Put toch dempen,
 Eer dat het Kalf verdronken is,
 Ontnuchtert uit het werelds flempen,
 En zorgelooze duisternis.
 Dat allerbeste Kalf van allen,
 Dat in het mensch'lyk vlees en bloed,
 De Hoofdstal aller ryke stallen,
 Met klare melk is opgevoed.
 Dat vette Kalf van 't goed geweeten,
 De Ziel 't onsterfelyk eeuwig deel,
 Dat zo elendig word vergeeten,
 Gedreigd van 's afgronds open keel.
 Aan welks gevaarelyke zyden,
 't Onachtzaam dwaalende verftand,
 Geruft in zyne lust gaat weiden,
 En steld de toezicht aan een kant.
 Hoe haastig is het neêr gezonken,
 Van 't steunfel daar men vast op gaat!
 Hoe menig leid'er al verdronken,
 Die ons tot eenen Spiegel staat!

Op

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Op dat wy 't sloffen eens verleeren,
 Van zulk een aangelegentheid,
 En ons tot deze demping keeren,
 Eer dat het Kalf verdronken leid.

MATTH: XXV: 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Doe stonden alle die maagden op , en bereiden haare lampen.

En de dwaazen zeiden tot de wyze , geeft ons van uwe olie , want onze lampen gaan uit.

Doch de wyze antwoorden , zeggende , [geensins ,] op dat 'er misschien voor ons en voor u niet genoeg en zy : maar gaat liever tot de verkoopers , en koopt voor u zelven.

Als zy nu beenen gingen om te koopen , quam de bruidegom , en die gereed [waaren] gingen met hem in tot de bruiloft , en de deure wierd geslooten.

Daar na quamen ook de andere maagden , zeggende , Heere , Heere , doet ons open.

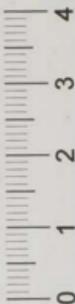
En hy antwoordende zeide , Voorwaar zegge ik u , ik en kenne u niet.

LUKAS VI: 46, 47, 48.

En wat noemd gy my Heere , Heere : ende en doet niet het geene dat ik zegge ?

En iegelyk die tot my komt , en myne woorden hoord , en dezelve doet , ik zal u toonen wien hy gelyk is.

Hy

Hy is gelyk een mensche die een huis¹ bouwde, en groef, en verdiepte, en leide het fundament op een steenrotze: als nu de hooge vloed quam, zo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, ende en konde dat niet beweegen: want het was op de steenrotze gegrond.

En Kapittel XXI: 34, 35, 36.

En wacht u zelven, dat uwe herten niet te eeniger tyd beswaard en worden met brassyen, en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezès levens, en dat u dien dag niet onvoorziens [over] en kome.

Want gelyk een strik zal hy komen over alle de geene die op den gantsen aardbodem gezeten zyn.

Waakt dan tot aller tyd, biddende dat gy moogt waardig geacht worden te ontvlieden alle deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

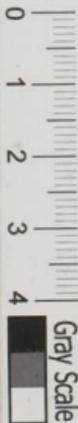
OPENBAARINGE III: 2, 3.

Zyt waakende, en versterkt het overige dat sferven zoude: want ik en hebbe uwe werken niet vol gevonden voor God.

Gedenkt dan hoe gy het ontfangen en geboord hebt, en bewaart het, en bekeert u. Indien gy dan niet en waakt, zo zal ik over u komen als een dief, en gy en zult niet weeten op wat ure ik over u komen zal.

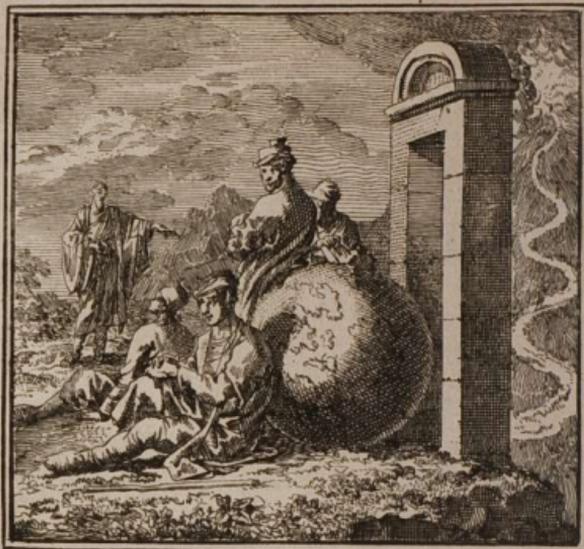
De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

XXXIII.

De Slofheid.

*Versterkende de zielen der discipelen, [en] vermaanen-
de dat ze zonden blyven in het geloove, en dat wy door
veele verdrukkingen moeten ingaan in het Koningryke
Gods. Hand; XIV: 22.*

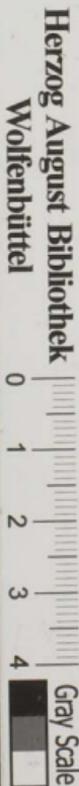
Op

Op Figuur XXXIII.

De Poort des Hemels is wel open,
 Maar de Aarde leid u in de weeg,
 Daar stuiten 'er met veele hoopen,
 En vinden 't wandel-spoor geen deeg,
 Die is wat zwaar om weg te rollen,
 Daar lust zeer zelden iemand aan,
 Zo laat men 't groot belang wat sullen,
 En blyft daar zitten of daar staan.
 Doch onderwylen gaan de uuren,
 Die aan een ieder zyn vergund,
 En niet oneindig zullen duuren,
 Maar snellen op haar eindens-punt.
 Hef op dan uwe slappe hande,
 Die 't noodig werk begint te zien,
 Eer u bekruipt die grootste schande,
 Hef op dan uwe traage knien.
 't Is beter, nu de rust vergeeten,
 En 't vlees te stellen aan de ploeg,
 Te laten zwoegen ende zweeten,
 En doen de noodigheid genoeg.

Op

Op dat men deze brok verzette,
 En went'le van den toegang uit,
 Eer dat hy ons zo lang belette,
 Tot dat de Hemel-poort zich sluit.
 Dat was een schaâ , niet weêr te haalen,
 Een alderwreveligste spyt,
 Die in de Ziele neêr zouw daalen,
 Gelyk een Worm die vinnig byt.

JEZAIAS XXXV: 8.

En aldaar zal eene verhevene baane, en een weg zyn, welke de heilige weg zal genaamt worden: De onreine en zal daar niet doorgaan, maar hy zal voor deze zyn: die [dezen] weg wandeld, zelfs de dwaazen en zullen niet dwaalen.

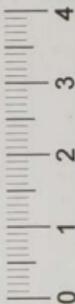
MATTH: X: 37, 38, 39.

Die vader of moeder lief heeft boven my, en is myns niet waardig: en die zoone of dochter lief heeft boven my, en is myns niet waardig.

En die zyn kruis niet [op hem] en neemt, en my na en volgt, en is myns niet waardig.

Die zyne ziele vind, zal [de] zelve verliezen: en die zyne ziele zal verlooren hebben om mynent wille, zal dezelve vinden.

LUKAS

LUKAS XIII: 23, 24, 25.

En daar zeide een tot hem, Heere, zynder ook weinige die zalig worden? En hy zeide tot haar,

Stryd om in te gaan door de enge poorte: want veele (zegge ik u) zullen zoeken in te gaan, ende en zullen niet kunnen:

[Namelyk] na dat de Heere des huis zal opgefaan zyn, en de deure zal geslooten hebben: en gy zult beginnen buiten te staan, en aan de deure te kloppen, zeggende, Heere, Heere, doet ons open, en hy zal antwoorden, en tot u zeggen, Ik en kenne u niet van waar gy zyt.

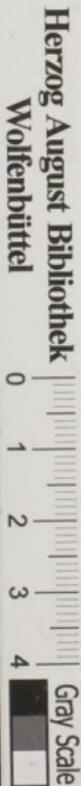
HEBREEN XII: 12, 13.

Daarom recht weder op de traage banden, en de slappe knien:

En maakt rechte paden voor uwe voeten, op dat het geene kreupel is niet verdraaid en worde, maar [dat] het veel meer geneezen worde.

K

De

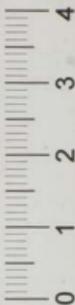

De Onnoodige Vracht.

En deze zyn, die in de doornen bezaaid worden, [namelyk] de geene die het woord hooren. En de zorgvuldigheden dezer wereld, en de verleidinge des rykdoms, en de begeerlykbeden ontrent de andere dingen inkomende, versfikken het woord, en het word onvruchtbaar. Markus IV: 18, 19.

Op

Op Figuur XXXIV.

Smyt van uw hals het zwaare pak,
 Zo zyt gy van de last ontflagen,
 En gaat met rust en meer gemak,
 Den weg van uwe levens dagen.

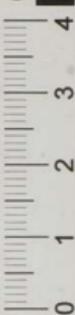
Wie torst'er met een zwaare steen,
 Waar van zyn hunger niet kan eten,
 Op zyne Reize, ergens heen,
 En maakt zich een onnoodig zweeten?

Die graag de Hemel-reis volbragt,
 En met de Wereld is belaade,
 Word van de wyze man belacht,
 Om dat hy draagd zyn eigen schaade.

Want die zich zo vrywillig kromd,
 Aan 't geen, de Wysheid heeft verbode,
 Zie dat hy niet te laat en komt,
 En mist het waarden, om het snoode.

Want, als hy naar zyn eigen keur,
 Met deze last nu is gekomen,

Tot voor de naare Dood zyn deur,
 Zo werd hem doch de Schat ontnomen.

142 DE ONWAARDIGE

Een Schat, om dat hy 't daar voor hield.
Maar 't is geen Schat, die niet mag baaten,

Wanneer het lichaam werd ontzield,
En 't leven alles moet verlaaten.

Smyt neêr de wereld, zyt gy wys,
Zo kund gy uwe hielen lichten,

En maaken beter gang op reis,
Na 't Doel, daar alles voor moet zwichten.

LUKAS XII: 29, 30, 31.

En gy-lieden en vraagd niet wat gy eeten, of
wat gy drinken zult: ende en weest niet wankel-
moedig.

*Want alle deze dingen zoeken de volkeren der
wereld: maar uwe Vader weet, dat gy deze din-
gen behoeft.*

*Maar zoekt het Koningryke Gods, en alle deze
dingen zullen u toegeworpen worden.*

En Kapittel XVIII: 24, 25, 26, 27.

*Jezus nu ziende dat hy geheel droevig geworden
was, zeide, Hoe zwaarlyk zullen de geene die goed
hebben in 't Koningryke Gods ingaan.*

*Want het is lichter dat een kemel ga door de ooge
van een naalde, dan dat een ryke in het Koningry-
ke Gods inga.*

En

En die [dit] hoorden zeiden, Wie kan dan zalig worden?

En hy zeide, De dingen die onmogelyk zyn by de menschen, zyn mogelyk by God.

ROMEINEN VIII: 15.

Want gy en hebt niet ontfangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze: maar gy hebt ontfangen den Geest der aanneeminge tot kinderen, door welken wy roepen, Abba, Vader.

I TIMOTH: VI: 6, 7, 8, 9.

Doch de Godzaligheid is een groot gewin met vergenoeginge:

Want wy en hebben niets in de wereld gebragt, het is openbaar dat wy ook niet en konnen iet daar uit draagen.

Maar als wy voedsel en deksel hebben, wy zullen daar mede vergenoegt zyn.

Doch die ryk willen worden, vallen in verzoeking en [in] den strik, en [in] veele dwaaze en schadelyke begeerlykheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

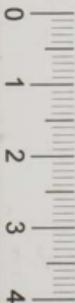
2 PETRUS I: 4.

Door welke ons de grootste en dierbaare beloften geschonken zyn, op dat gy door dezelve der Godlyke natuure deelachtig zoud worden, na dat gy ontvlooden zyt het verderf dat in de wereld is door de begeerlykheid.

K 3

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

De Verkeerde Genegentheid.

*Zy broeden Basiliscus eijeren uit, en zy weeven spinne-
webben: die van haare eijeren eet, moet sterven: en
als in het stukken gedrukt word, daar barst een adder
uit. Jezaias LIX: 5.*

Op

Op Figuur XXXV.

Die 't werelds Ey neemt uit het neff,
 En houd het warm en wel beslooten,
 Als had hy iets van 't alderbest,
 Dat van de mensch mogt zyn genooten:
 Die broeid de Ei'ren van een Slang,
 In zynen boezem opgenomen,
 Terwyl hy hoopt, dat daar, eerlang
 Een schoone Vogel uit zal komen.
 Maar wift hy hoe 't'er was gesteld,
 Zyn hert mogt kloppen van die schatten,
 Terwyl het gift allengsjes zweld,
 Om eind'lyk zynen keel te vatten.
 Zo queekt onkunde zelfs zyn dood,
 En meend zich echter wel te quyten,
 Doch kenden hy d'aanstaande nood,
 Hy zouw dat vuile Ey versmyten.
 En evenwel, al komt de tyd,
 Dat klaarder oogen als de zynen,
 Hem wyzen wat'er achter leid,
 Hy houd zich by zyn eigen mynen.

K 4

ô Mensch!

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel0
1
2
3
4

Gray Scale

ô Mensch ! ziet voor u , wat gy draagd
 En wat uw zin heeft uitverkooren ,
 Dat gy u niet te laat beklaagd ,
 Als deze slang is uit gebooren.
 Het zal geen aardig beesje zyn ,
 Om 't lustig oog en oor te streelen ,
 Maar een geboorte van fenyn ,
 Om Add'ren beetten meê te deelen ,
 Dies ziet , dat gy ter rechter tyd ,
 Dat Ey uit uwen boezem smyt .

SPREUKEN XXIII: 31, 32.

En ziet den wyn niet aan als hy hem rood ver-
 zoond; als hy in den beker zyne verwe geeft, [als]
 hy recht opgaat:

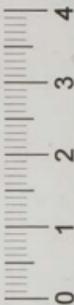
[In] zyn einde zal hy als een slange byten , en
 steecken als een adder.

En Kapittel XXIV: 14.

Zodaanig is de kennisse der wysheid voor uwe zie-
 le: als gy ze vind: zo zalder belooninge weezen: en
 uwe verwachtinge en zal niet afgesneeden worden.

En Kapittel XXXI: 30.

De bevalligheid is bedrog, en de schoonheid iedel-
 heid:

heid: [maar] eene vrouwe, die den HEERE vreeft, die zal gepreezen worden.

PREDIKER II: 26.

Want hy geeft wysheid, en weetenschap, en vreugd, den mensche die goed is voor zyn aangezichte: maar den zondaar geeft hy bezigheid, om te verzamelen en te vergaderen, opdat hy 't geeve dien die goed is voor Godes aangezichte: Dit is ook iedeleid en de quellinge des geestes.

JEZAIAS XIV: 29.

Verbeugd u niet, gy gantse Palestina, dat de roede die u sloeg gebrooken is, want uit den wortel der slange zal een basiliscus voortkomen, en haare vrucht zal een vuurige vliegende draak zyn.

ROMEINEN VI: 20, 21.

Want toen gy dienstknechten waart der zonde, zo waart gy vry van de gerechtigheid.

Wat vrucht dan had gy doe van die dingen daar over gy u nu schaamd? Want het einde der zelve is de dood.

T. I.

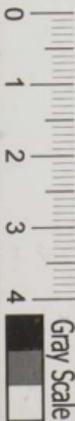
En gy Heere, hebt in den beginne de aarde gegrondet, en de hemelen zyn werken uwer banden: Dezelve zullen vergaan, maar gy blyft altyd: en zy zullen alle als een kleed verouden: En als een dek-kleed zult gyze in een rollen, en zy zullen veranderd worden: maar gy zyt dezelve, en uwe jaaren en zulzen niet ophonden. Hebreen I: 10, 11, 12.

Op

Op *Figuur* XXXVI.

Dit is het Ey, daar ieders hand na taff,
 Terwyl hy zich den oorsprong laat ontloopen:
 Zo werd verstand door haastigheid verrast,
 Het geen berouw, met nawee moet bekoopen.
 Het Ey is groot, en lokt de oogen aan,
 Van 't misverstand, en onnadenkelyk leven,
 Doch 't is maar een, als 't op is, is 't gedaan,
 Maar d'oorsprong is, een onophoud'lyk geeven.
 Wanneer de Mensch beschryft zyn laatste streep,
 Van Jaar en Dag, en alles is verfleeten,
 Dan is zyn Deel, daar hy zo graag na greep,
 Dat groote Ey des werlds opgegeeten.
 Een spys die hem niet eeuwig voeden kon,
 Had zyne lust dat liever laten leggen,
 Op dat hy God voor deze wereld won,
 Dan hoefden hy geen wee, van spyt, te zeggen.
 In plaats van 't zoet voor zo een korten tyd,
 En 't overfchot van leege Eijerschaalen,
 Had hy de prys der zaal'ge eeuwigheid,
 Voor zyne Ziel veel liever mogen haalen.

Een

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

150 DE ONWAARDIGE

Een leege Dop van 't vleefelyk geniet,
 Dat is de vrucht van 's werlds welbehaagen,
 Gelyk men veel van zulke hoord en ziet,
 Die zich den greep na't werlds Ey beklaagen.
 Wie zich dan feld, (op dat hy wyzer zy,)
 Tot beter keur, als veel die voor hem gingen,
 Zeg tegen 't Ey, des schoonen werlds Fy,
 Op dat hy werde een van de Hemelingen.

PSALM CII: 26, 27, 28.

Gy hebt voormaals de aarde gegrondet, en de hemelen zyn het werk uwer banden.

Die zullen vergaan, maar gy zult staande blyven, en zy alle zullen als een kleed verouden, gy zult ze veranderen als een gewaad, en zy zullen veranderd zyn.

Maar gy zyt dezelve, en uwe jaaren en zullen niet ge-eindigd worden.

JEZAIAS LI: 6.

Heft u-lieder oogen op na den Hemel, en aanschouwet de aarde beneden: want de Hemel zal als een rook verdwynen, en de aarde zal als een kleed verouden, en haare inwoonders zullen van gelyke sterven: maar myn Heil zal in eeuwigheid zyn, myne gerechtigheid en zal niet verbrooken worden.

JAKO-

JAKOBUS IV: 1,2,3.

Van waar [komen] krygen en vechteryen onder u? [Komenze] niet hier van, [namelyk] uit uwe wellusten die in uwe leden stryd voeren?

Gy begeert, ende en hebt niet: gy benydet ende ievert [na dingen,] ende en kond ze niet verkrygen: gy vecht en voerd kryg, doch gy en hebt niet, om dat gy niet en biddet.

Gy biddet, en gy en ontfangt niet, om dat gy qualyk biddet, op dat gy het in uwe wellusten door brengen zoude.

2 PETRUS III: 7.

Maar de Hemelen die nu zyn, en de aarde, zyn door het zelve woord als een schat weggelegd, en worden ten vuure bewaard tegen den dag des oordeels, en der verdervinge der godlooze menschen.

1 JOANNES II: 15, 16, 17.

En hebt de wereld niet lief, noch 't geene in de wereld is: zo iemant de wereld lief heeft, de liefde des Vaders en is niet in hem.

Want al dat in de wereld is, [namelyk] de begeerlykheid des vlees, en de begeerlykheid der oogen, en de grootsheid des levens, en is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.

En de wereld gaat voorby, en haare begeerlykheid: maar die den wille Gods doet, blyft in der eeuwigheid.

Het

Het besten, is het minst.

I.L.

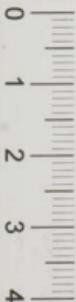
Laat ze beide te zaamen opwassen tot den oogst, en in den tyd des oogsts zal ik tot de maajers zeggen, Vergaderd eerst dat onkruid, en bind het in busselen, om het zelve te verbranden: maar de tarwe brengt te zaamen in myne schuure. Matth; XIII: 30.

Op

Op Figuur XXXVII.

Wat is een ieder Boom beladen,
Met weinig vruchten tegen bladen!
Wat heeft de groote Wereld-boom,
Veel honderd duizende van zielen,
Die als beweegde blaad'ren krielen,
En hier en daar maar centje vroom!
Dat doet de waare wysheid zuchten,
Wanneer hy ziet zo weinig vruchten,
Terwyl hy wenst, uit zyn gemoed
Een van het klein getal te weezen,
Dat van den Heere werd gepreezen,
Waarom hy zich met waarheid voed.
ô Klein getal! van waare vroomen,
Wy trachten onder u te komen,
Om met het ruizend' algemeen
Geen deel te hebben met de bladen,
Die Gods begeerte niet verzaaden,
Maar waaijen met de wind daar heen!
Zo zeid, het leven der gedachten,
Die 't Hemels boven 't Aardsen achten,

En

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

En scheid zich van de grootfte hoop;
 Die overal, in alle standen,
 In alle plaatsen ende landen,
 Na d'algemeene levens-loop,
 Maar als de blaad'ren werd bevonden,
 Die ruifen van de wind der zonden,
 Aan d'uitgebreide Adams stam.
 ô Stam zo breed en wyd van spruiten,
 Wie kan het groote jammer uiten,
 Dat aan u niet meer vrucht en quam!
 Wat ieder ziet van veele en allen,
 Dat laat hy zich ook wel gevallen,
 En seld zich haaren stand gelyk,
 Behalven d'opgeheven oogen,
 Die haare zucht in God verhoogen,
 Om vrucht te zyn, in 't Hemelryk.

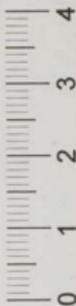
MATTH: VII: 13, 14.

Gaat in door de enge poorte: want wyd is de poorte, en breed is de weg, die tot het verderf leid, en veele zynder die door dezelve ingaan.

Want de poorte is enge, en de weg is naauwe, die tot het leven leid, en weinige zynder die den zelfven vinden.

En

Gray Scale

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

En Kapittel XIII: 40, 41, 42, 43.

Gelykerwys dan het onkruid vergaderd, en met vuur verbrand word, alzo zal het [ook] zyn in de voleindinge dezer wereld.

De Zoone des menschen zal zyne Engelen uitzenden, en zy zullen uit zyn Koningryk vergaderen alle de ergernissen, en de geene die de ongerechtigheid doen:

En zullen dezelve in den vuurigen oven werpen: daar zal weeninge zyn en knerfinge der tanden.

Dan zullen de rechtvaardige blinken, gelyk de zonne, in 't Koningryk haars Vaders. Die ooren heeft om te hooren, die hoore.

LUKAS XII: 32.

En vrees niet, gy klein kuddeken: Want het is uwes Vaders welbehaagen u-lieden het Koningryk te geeven.

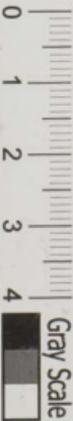
OPENBAARINGE III: 4.

Doch gy hebt [eenige] weinige naamen ook te Sardis, die baare kleederen niet bevlekt en hebben, en zy zullen met my wandelen in witte [kleederen:] overmits zy het waardig zyn.

L

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Indien gy dan met Christus opgewekt zyt, zo zoekt de dingen die boven zyn, daar Christus is zittende aan de rechter-[hand] Gods: Bedenkt de dingen die boven zyn, niet die op de aarde zyn. Kolossienfen III: 1, 2.

Op

Op Figuur XXXVIII.

Die veel begrypt, die veel ontvalt,
 De wereld met zyn welbehaagen,
 Daar 't aardsgezinde hert van rald,
 Om zulke Haspels weg te draagen.
 Want ziet hy kan daar niet mee voort,
 Terwyl zyn opgevatte dingen,
 Zich niet en schikken zo het hoord,
 Maar t'elkens zynen greep ontgingen.
 Veelvoudigheden zyn verstrooid,
 En maaken ook verstrooide zinnen,
 Zo dat hy 't nooit ter deegen rooid,
 Die deze wereld zoekt te winnen.
 Maar wie zich keerd, na 't Eenig Een,
 Een meer, als al wat is te denken,
 Die gaat met zyn bevatting heen,
 En 't strooijen zal zyn gang niet krenken.
 Hy gaat met zyn gewenste schat,
 Tot in den Hemel, van der Aarden,
 En houd het geen hy heeft gevat,
 Dat Eene boven alle waarden.

Dat Eene, daar het Al in leid,
 Wat dienen kan tot rust en weelden,
 Van noemelooze Zaligheid,
 Op dat de vreugden Eeuwig speelden.
 Laat leggen dan 't onwaardig goed,
 Waar meê gy uwen tyd verquisten,
 Terwyl gy grabbeld, wurmd en vroet,
 Om dat gy steeds 't genoeg en misten:
 Eer u ontging die schoone Tyd,
 In alle dingen van beneden,
 En raakten 't Al en 't Eene quyt,
 Gelyk als alle dwaazen deden.

SPREUKEN XI: 28.

Wie op zynen rykdom vertrouwd, die zal vallen: maar de rechtvaardige zullen groenen als loof.

I KORINTHEN VII: 31.

En die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende. Want de gedaante dezer wereld gaat voorby.

I TIMOTH: VI: 17.

Den ryken in deze tegenwoordige wereld beveeld dat

*dat zy niet hoogmoedig en zyn , noch [haare] hoop
 en stellen op de ongestadigheid des rykdoms , maar
 op den leevenden God , die ons alle dingen rykelyk
 verleend om te genieten.*

JAKOBUS I: 9, 10, 11.

*Maar de broeder die nedrig is , die roeme in zyne
 hoogheid.*

*En de ryke in zyne vernederinge : want hy zal
 als een bloeme des gras voorby gaan.*

*Want de zonne is opgegaan met de hitte , en heeft
 het gras dorre gemaakt , en zyne bloeme is afgeval-
 len , en de schoone gedaante haares aanschyns is ver-
 gaan : alzo zal ook de ryke in zyne wegen verwel-
 keren.*

I JOANNES II: 17.

*En de wereld gaat voorby , en haare begeerlyk-
 heid : maar die den wille Gods doet , blyft in der
 eeuwigheid.*

Het voordeelig weg-ruimen.

I.L.

Verkoopt het geene gy hebt, en geeft aalmoesse. Maakt u zelven buidels die niet en verouden, eenen schat die niet af en neemt, in de hemelen, daar de dief niet by en komt, noch de motte en verderft. Want waar uwen schat is, aldaar zal ook uw' herte zyn. Lukas XII: 33, 34.

Op

Op-Figuur XXXIX.

De Mest op eenen hoop gelegen,
 En geeft niet als een vieze lucht,
 Maar op den Akker is 't een zegen,
 En baard een aangename vrucht.
 Dat veele onwyzen dit bedachten,
 In opzicht van haar Hoopen geld,
 En die op armoeds akker bragten,
 Zo kreegen zy een vruchtbaar veld.
 Maar elk is in gesleepe zinnen,
 Niet even wys, en even gaauw,
 Om met het weinig veel te winnen,
 Onkunde vind men by het graauw.
 Graauw mogen zulke lui wel hieten,
 In ongeleerde dommigheid,
 Die van haar mest geen vrugt genieten,
 Dewyl hy niet werd uitgebreid.
 Mest zyn de dingen van der aarde,
 Mest is het werlds geld en goed,
 By een gehouden zonder waarde,
 En zonder voordeel voor 't Gemoed.

L 4

Dat

162 DE ONWAARDIGE

Dat dan de waanwys en geleerde,
 Die niets bewerkt, als voor de buik,
 Zich tot de Boeren Arbeid keerde,
 En leerden 't nuttelyk gebruik,
 Van mest te ryden met de wagen,
 Op 't mager, schraale en dorre land,
 Op dat het hem een vrucht zouw draagen,
 Van honderdvoudig in zyn hand.
 Veel hieten wyzen en geleerden,
 En draagen noch daar by de naam,
 Dat zy in Christus School studeerden;
 Maar dat zich vry een ieder schaam,
 Die zich van deze wysheid roemde,
 En noch de lessën niet en weet,
 Die hem Gods Wysheid duid'lyk noemde,
 Hoe dat men Werelds goed besteed:
 Op dat het, door een recht gebruiken,
 De wel geleerde en wyze Ziel,
 De vrucht van hemels goed laat pluiken,
 En hy het Heel voor 't Deel behiel.

LUKAS VI: 38.

Geest, en u zal gegeeven worden, een goede,
 neergedrukte, en geschudde, en overlopende maate
 zal

zal men in uwen schoot geeven : Want met de zelve maate daar mede gy-lieden meetet , zal u-lieden weder gemeeten worden.

2 KORINTHEN IX: 6,7,8,9,10.

En dit [zegge ik] die spaarzaamelyk zaaid , zal ook spaarzaamelyk maaijen : en die in zegeningen zaaid , zal ook in zegeningen maaijen.

Een iegelyk [doe] gelyk by in [zyn] herte voorneemd : niet uit droefheid of uit nood-dwang. Want God heeft eenen blymoedigen geever lief.

En God is machtig alle genade te doen overvloedig zyn in u : op dat gy in alles alle tyd , alle genoegzaamheid hebbende , tot allen goeden werke overvloedig moogt zyn.

Gelykerwys geschreeven is , Hy heeft gestrooid , hy heeft den armen gegeeven ; zyne gerechtigheid blyft in der eeuwigheid.

Doch die het zaad den zaaijer verleend , die verleene ook brood tot spyze , en vermenigvuldige uw' gezaaisel , en vermeerdere de vruchten uwer gerechtigheid.

2 TIMOTH: II: 6.

De landman als hy arbeid , moet also eerst de vruchten genieten.

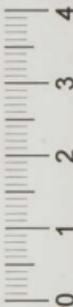
Het Vat van Onceer.

I.L.

Doch in een groot huis zyn niet alleen gonde en zilvere vaten, maar ook bonten en aarden [vaten,] en sommige ter eeren, maar sommige ter oneeren. Indien dan iemand hem zelven van dezen reinigd, die zal een vat zyn ter eeren, geheelligd en bequaam tot gebruik des Heeren: tot alle goed werk toebereid. 2 Timoth: II: 20, 21.

Op

Op Figuur XL.

Het Hert dat door de wereld gaat,
 Met lust van Werelds welbehaagen,
 En zo voor 't Quaaden open staat,
 Dat is, gelyk een Vuilis wagen;
 Dat snoo versmaadelyke Vat;
 Dewyl hy door het God vergeeten,
 Het vuil ontfangt, gelyk een Schat,
 Van ieder een hem toe gesmeeten.
 Hy is gewend, al 't geen hy hoord,
 (Als drek, uit ieders vuile vaten,)

Gemaklyk, door een open poort,
 Tot zynen grond vry in te laten.
 Hy is gewend, al wat hy ziet,
 Van iedeleit en quaade dingen,
 Wat rechts, en lings by hem geschied,
 T'ontfangen als zyn lievelingen.
 Hy is gewend, gerust en wel
 Te voeden alle quaâ gedachten,
 As vuiligheden uit de Hel,
 Die Satans booden in hem bragten.

Foci

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 0
 1
 2
 3
 4

Gray Scale

Foei Vuilis-wagen , menschlyk hert,
 Zyt gy dan zonder schaamte en eere,
 Dat gy niet rood als bloed en werd,
 Voor d'oogen van uw God en Heere !

Die schiep u niet tot zulk een staat,
 Om As en Modder om te draagen,
 Gelyk gy door de wereld gaat ,
 Als een versmaade Vuilis wagen.

Hy schiep u tot zyn Heilig beeld,
 En tot een Vat van alle Deugde,

Op dat gy van Hem wierd bedeed
 Met loon van eindelooze vreugde.

Dat dan de schaamte u bevang,
 Tot myden van een Eeuw'ge schanden,

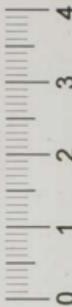
En gaat niet meer die snoode gang,
 Maar breekt de smaadelyke banden,

Waar in de wysheid u veracht,
 Als een der haatelykste dinge,

Waar in de Satan u belacht,
 Als of een Koning beed'len ginge.

Heeft iemant anders schaamt, noch een
 Weeft gy het Vuilis-Vat niet meer.

MATH:

MATTH: V: 8.

Zalig [zyn] de reine van herten: Want zy zullen God zien.

EPHEZEN IV: 17, 18, 19.

Ik zegge dan dit, en betuige het in den Heere, dat gy niet te meer en wandeld gelyk als de andere Heidenen wandelen in de iedeleid haares gemoeds,

Verduisterd in het verstand, vervreemd zynde van het leven Gods, door de onweetenheid die in haar is, door de verhardinge haares herten.

Welke ongevoelig geworden zynde, hebben haar zelven over gegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglyk te bedryven.

I THESSALONISENSEN IV: 4, 5.

Dat een iegelyk van u weete zyn wat te bezitten in heiligmaakinge en eere:

Niet in [quaade] beweeginge der begeerlykheid, gelyk als de Heidenen die God niet en kennen.

De

De Schadelijke Afwijzing.

I.L.

Dat de broederlyke liefde blyve. Vergeet de herbergzaamheid niet: want hier door hebben sommige onweeten Engelen geherbergd. Ende en vergeet der weldaandigheid en der mededeelzaamheid niet: want aan zodaanige offerhanden heeft God een welbehaagen. Hebreen XIII: vers 1, 2. en 16.

Op

Op Figuur XLI.

Een Koning van een machtig land,
 Verkleeden zich in flechten stand,
 Op dat hy heimelyk mogt weeten,
 (Terwyl hy als een vreemdeling,
 Tot zyne onderdaanen ging,)

Waar trouw of ontrouw was gezeten.
 Aldus bezocht hy menig huis,
 En vond weldaadigheid niet t'huis,
 Maar moest zich zonder hulp genoeg.
 Elk was maar voor hem zelfs gezind,
 En hield Gebrek niet voor zyn vrind,
 Om hem van 't zyne toe te voegen.
 Doch dit gerucht wierd openbaar,
 Dat Hy in 't onderzoeken waar,
 Dat nam Voorzichtigheid ter harten,
 Zo'dat zy d'Armoed niet vergat,
 Maar gaf van 't geene wat zy had,
 Op dat zy 't quaad gevolg mogt tarten,
 Als nu de booden quamen of,
 Dat elk moest komen aan het Hof,

Daar

Daar zich den Koning zouw vertoonen,
 Ging trouwigheid zyn blyde gang,
 Maar Eigenbaat, wierd ang en bang,
 Van wegens 't goede en quaade loonen.
 Wie dat nu dezen Koning zy,
 Zyn land, en Onderdaan, daar by,
 Dat kan een ieder licht'lyk weeten,
 Die van verstand en Oordeel is,
 En ('t mensch'lyk wandel-spoor niet mis,)
 De Heilige Schrift niet heeft vergeeten.

SPREUKEN XIV: 31.

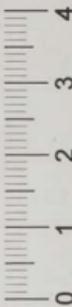
Die den armen verdrukt, smaadet des zelven
 Maaker: maar die zich des nooddriftigen ontfermd,
 die eerd hem.

MATTH: V: 7.

*Zalig [zyn] de barmhertige: want haar zal
 barmhertigheid geschieden.*

En Kapittel XXV: 34, 35, 36.

*Als dan zal de Koning zeggen tot de geene die tot
 zyner rechter [hand zyn,] Komt gy gezegende myns
 Vaders, be-erst dat Koningryk, het welk u bereid
 is van de grondlegginge der wereld.*

Want

Want ik ben hongerig geweest , en gy hebt my te eten gegeven : Ik ben dorstig geweest , en gy hebt my te drinken gegeven : Ik was een vreemdeling , en gy hebt my geberbergt :

[Ik was] naakt , en gy hebt my gekleed : Ik ben krank geweest , en gy hebt my bezocht : Ik was in de gevangnisse , en gy zyt tot my gekomen .

En Vers 41, 42, 43.

Dan zal hy zeggen ook tot de geene die ter slinker [hand zyn,] Gaat weg van my gy vervloekte in het eeuwige vuur , 't welk den Duivel en zyne Engelen bereid is .

Want ik ben hongerig geweest , en gy en hebt my niet te eten gegeven : Ik ben dorstig geweest , en gy en hebt my niet te drinken gegeven .

Ik was een vreemdeling , en gy en hebt my niet geberbergd : Naakt , en gy en hebt my niet gekleed : Krank , en in de gevangnisse , en gy en hebt my niet bezocht .

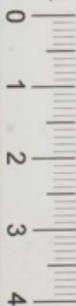
HEBREEN XIII: 16.

Ende en vergeet der weldaadigheid en der mededeelzaamheid niet : want aan zodaanige offerhanden heeft God een welbehaagen .

M

Het

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

XLII.

Het Kinderachtig Genoegen.

II.

[Uwen] wandel zy zonder geldgierigheid: en zyt vergenoegt met het tegenwoordige. Want hy heeft gezegt, Ik en zal u niet begeeven; noch ik en zal u niet verlaaten. Hebreen XIII: 5.

Op

Op *Figuur* XLII.

Elk pluift en krabbeld aan de Aarde,
 (In zyn Geheel, van weinig waarde)
 Maar om een stukjen en een Deel,
 Want niemant krygt hem in 't Geheel:
 En die ze al won, wat zoud hem baaten?
 Wyl hy ze, eerlang, weêr moest verlaaten!
 En scheiden van die rykdom of,
 Verschooven onder zand en stof.
 Gelyk als and'ren, die voor dezen,
 Voor zulke rykaards zyn gepreezen,
 Doch 't was maar ingebeelde waan,
 En dat het was, is lang vergaan.
 En door dit vruchtelooze zweeten,
 Houd haar de Vyand in 't vergeeten,
 Dat zy, om 't kleine Aardse Deel,
 Verzuimen 't Hemelfe, Geheel.
 Want die niet zoekt, hoe zouw hy vinden;
 Wyl hy zyn oogjen toe laat binden,
 Met een vergulde en zyden doek,
 En tast in een verkeerden hoek,

M 2

Gelyk

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 0
 1
 2
 3
 4

Gray Scale

174 DE ONWAARDIGE

Gelyk de blinde zonder oogen,
En werd op 't allerhoogst bedroogen.

PSALM XXXVII: 16, 17, 18, 19.

Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter als den overvloed veeler godloozen.

Want de armen der godloozen zullen verbroomen worden: maar de HEERE ondersteund de rechtvaardige.

De HEERE kend de dagen der oprechten, en haare erfensse zal in eeuwigheid blyven.

Zy zullen niet beschaamd worden in den quaaden tyd; en in de dagen des hongers zullen zy verzadigd worden.

PSALM XLIX: 17, 18.

En vrees niet wanneer een man ryk word; wanneer de eere van zyn huis groot word.

Want hy en zal in zyn sterven niet met allen mede neemen: zyne eere en zal hem niet nadaalen.

SPREUKEN XVI: 8.

Beter is een weinig met gerechtigheid, dan de veelheid der inkomsten zonder recht.

J|E-

JEZAIAS LV: 2.

Waarom weegt gy-lieden geld uit voor 't geene dat geen brood en is? en uwen arbeid voor het geene dat niet verzadigen en kan? Hooret aandachtelyk na my, en eetet het goede, en laat uwe ziele in wettigheid haar verlusten.

I TIMOTH: VI: 6, 7, 8, 9, 10.

Doch de Godzaligheid is een groot gewin met vergenoeginge:

Want wy hebben niets in de wereld gebragt, het is openbaar dat wy ook niet en kunnen iet daar uit draagen.

Maar als wy voedsel en dekfel hebben, wy zullen daar mede vergenoegd zyn.

Doch die ryk willen worden, vallen in verzoeking en [in] den strik, en [in] weele dwaaze en schaadelyke begeerlykheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

Want de geld-gierigheid is een wortel van alle quaad, tot welke sommige lust hebbende zyn afgedwaald van 't geloove, en hebben haar zelven met veele smorten doorsteeken.

Ik zal tot den HEERE zeggen; Myne soevlucht, en myne burgt: myn God op welken ik vertrouwe. Want hy zal u redden van den strik des vogelvangens: van de zeer verderfelyke pestilentie. Hy zal u dekken met zyne vlerken, en onder zyne vleugelen zult gy betrouwen: zyne waarheid is een rondasse en beukelaar. Psal. XCl: 2,3,4.

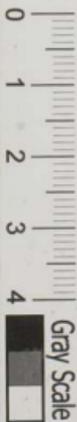
Op

Op Figuur XLIII.

Ziet, alle Lift, houd zich verschoolen,
 Om 't geen, daar zyne vangst op ziet,
 Te voeden in het blinde doolen,
 Van meening, 't quaad en is'er niet.
 En of de stouthheid hem wouw tergen,
 Om maar te komen voor den dag,
 Te meer zouw zich de Lift verbergen,
 Tot hy hem vast gevangen zag.
 De Achterlaag zal niet Trompetten,
 Op dat het zynen Vyand hoor,
 Die hy voordeelig wil bezetten,
 Maar, op zyn kans, doet hy zich voor.
 Dat alle stoute zorgeloozen,
 Met ingebeeldde wyze waan,
 Dit ook bedochten van den Boozen,
 Om zyne strikken toch t'ontgaan!
 Die ook geen Boer is, zonder myden,
 In dingen van zyn groot belang,
 Maar spits geleerd van oude tyden,
 Op dat hy spitse hoofden vang.

M 4

Wie

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Wie zouw het denken , of gelooven ;

Dat in den alderklaarften dag,
('t Sieraad van alle ding te boven)

De zwarte Nacht verborgen lag!

Als 't licht maar wykt van onze oogen,

Zo is het net der Duisterheid ,

Ons reets al over 't hoofd getoogen ,

Wyl 't achter 't licht verborgen leid ,

Denk of die Slimmert dan niet lachten ,

Als domheid riep , kom voor den dag ,

Op dat men zich voor u kon wachten ,

Wanneer men u voor oogen zag!

Als dan berouw begint te klaage ,

En zegt , dat had ik niet gemeind ,

Zo spot die looze achterlaage ,

Terwyl hy lacht , en leelyk grynd.

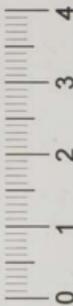
Wyl wy met botheid zyn bezeten ,

En ook door blindheid niet en zien ,

Heeft ons Gods Wysheid klaar doen weeten ,

Hoe elk dat Euvel kan ontvliën.

SPREU-

SPREUKEN XVI: 17.

De baane der oprechten is, van het quaad af te wyken: hy behoed zyne ziele, die zynen weg bewaard.

En Kapittel XXVII: 12.

De kloekzinnige ziet het quaad, [en] verbergd zich: de slechte gaan heen door, [en] worden gestraft.

2 PETRUS III: 3, 4, 5, 6, 7.

Dit eerst wectende, dat in 't laatste der dagen spotters komen zullen, die na haare eigene begeerlykbeden zullen wandelen:

En zeggen, Waar is de belofte zyner toekomste? want van dien [dag] dat de vaders ontslaapen zyn, blyven alle dingen alzo [gelyk] van het begin der scheppinge.

Want willens is dit haar onbekend, dat door het woord Gods de Hemelen van over lange geweeft zyn, en de aarde uit het water en in het water bestaande.

Door welke de wereld, die doe was, met het water der Zondvloed bedekt zynde, vergaan is.

Maar de Hemelen die nu zyn, en de aarde, zyn door het zelve woord als een schat weg gelegd, en worden ten vuure bewaart tegen den dag des oordeels, en der verdervinge der godlooze menschen.

M 5

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0
1
2
3
4

Gray Scale

I.L.

En dit is de vrymoedigheid die wy tot hem hebben, dat zo wy iet bidden na zynen w le, hy ons verhoord. En indien wy weten dat hy ons verhoord, wat wy ook bidden, zo weten wy, dat wy de beden verkrygen, die wy van hem gebeden hebben. 1 Joan: V: 14, 15.

Op

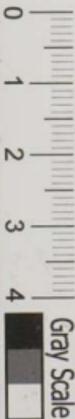
Op Figuur XLIV.

Die op der Aarden is gezeten,
 En wil doch dat men zyn geluid,
 Tot in den Hemel toe zal weeten,
 Die voer het door een Engten uit,
 Niet rechts en links, aan alle zyden
 In iced'le dingen dezer tyd,
 Om in de ruime lucht te weiden,
 Waar door het flaauw werd en verspreid:
 Maar dat hy dat van 't herte wringe,
 Door d'Engte van Gods Heilig Woord,
 Om alle Goddelyke dinge,
 Zo werd zyn stem van God gehoord.
 Dan is hy even als de geene,
 Die door een naauwe Buis bazuind,
 En brengt zyn roeping verre heene,
 Schóon dat de wegen zyn betuind.
 't Geluid, dat zo niet werd gebooren,
 (Hoewel God alles hoord en ziet,)

Dat hoord Hy maar in zynen tooren,
 Doch in zyn liefden hoord hy 't niet.

Bedwing

Herzog August Bibliothek
Wolfenbittel

182 DE ONWAARDIGE

Bedwing dan zo uw open monden,
ô Menschen! die op Aarden woond,
Op dat gy wys, en wel bevonden,
Toch in den Hemel werd gekroond.

PSALM XXXIV: 16, 17, 18, 19.

De oogen des HEEREN zyn op de Rechtvaardige; en zyne ooren tot haar geroep.

Het aangezichte des HEEREN is tegen de geene die quaad doen; om haare gedachtenisse van der aarden uit te roeijen.

Zy roepen, en de HEERE hoord; en hy red ze uit alle haare benaauwtheden.

De HEERE is naby de gebrookene van herten; en hy behoud de verslagene van geseste.

EN PSALM LXIX: 34.

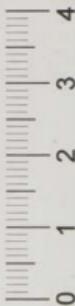
Want de HEERE hoord de nooddriftige: en hy en veracht zyne gevangene niet.

EN PSALM CXLV: 18, 19.

De HEERE is na by allen die hem aanroepen: allen die hem aanroepen in der waarheid.

Hy doet het welbehaagen der geener die hem vreezen: en hy hoord haar geroep, en verlostze.

SPREU-

SPREUKEN XV: 28, 29.

Het herte des rechtvaardigen bedenkt zich, om te antwoorden: maar de mond der godloozen zal overvloedelyk quaaade dingen uitstorten.

De HEERE is verre van de godlooze: maar het gebed der rechtvaardigen zal hy verhooren.

MATTH: VII: 23.

En dan zal ik haar opentlyk aanzeggen, Ik en hebbe u nooit gekend. Gaat weg van my gy die de ongerechtigheid werkt.

JOANNES IX: 31.

En wy weeten dat God de zondaars niet en hoord: maar zo iemant godvruchtig is, en zynen wille doet, dien hoord hy.

I JOANNES III: 21, 22.

Geliefde, indien ons herte ons niet en veroordeeld, zo hebben wy vrymoedigheid tot God:

En zo wat wy bidden, ontfangen wy van hem: dewyle wy zyne geboden bewaaren, en doen't geene behaagelyk is voor hem.

De

Maar geliefde, bouwet gy u zelven op uw' allerheiligste geloove, biddende in den Heiligen Geest: Bewaard u zelven in de liefde Gods, verwachtende de barmhertigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven.
Judas vers 20, 21.

Op

Op Figuur XLV.

Die op de Wereld steund, leund op een draaijend
rond,

Een Welstand daar 't Geluk nooit lange vast op stond.

Want schoon het al niet valt, door aanstoot van de buijen
Van Oost en Weste-hoek, van 't Noorden en van 't
Zuijen,

Gelyk het menigmaal noch wel in 't leven doet,

Zo stoot het, onvoorziens, de Dood toch met de voet.

Daar rold en soid het heen, dat voorwerp van bewaa-
ren;

Wat niet op God en rust, vervalt met zyn pylaaren.

Waar blyft dan 't Herte, dat in 't midden van zyn
Schat,

Gelyk een Koning op zyn troon verheven zat,

Met lust en achtbaarheid van wederzyds omgeeven,

(Het rechte Nest van 't blinde en onverstandig leven)

En voor zich zelve niet bezorgd heeft, noch besteld

Het geen tot zynen dienst in d'and're wereld geld,

Maar kaal en leedig van behaag'lykheid ontheven,

Uit zyn bezit en erf elendig werd verdreeven?

Dat is gelyk de geen die weelden is gewend,

En van zyn Staat vervalt, in Armoede en Elend.
Dat

Dat proeven zulke, die na 't vlees daar in verviele.
Maar, wee! de Armoede en Elende van de Ziele!

Dat dan een ieder zyn Pilaaren niet en stel
Op deze wereld, zynde, een deksel van de hel;
Maar zynen Zetel van verblyf, in rust en vrede
Bereide op effen grond, hier boven, niet benede.

PSALM XXXIX : 5, 6.

HEERE, maakt my bekend myn cinde, en
welke de maate myner dagen zy; dat ik weete, hoe
vergankelyk ik zy.

Ziet, gy hebt myne dagen een hand breed ge-
steld, en myn leeftyd is als niets voor u; immers
is een ieder mensche, [hoe] vast hy staat, enkel ie-
delheid, Sela!

EN PSALM CXLIV : 4.

*De mensche is de iedeleid gelyk : zyne dagen
zyn als een voorby gaande schadurwe.*

SPREUKEN XIV : 32.

*De godlooze zal heenen gedreeven worden in zyn
quaad : maar de rechtvaardige betrouwd [zelfs]
in zynen dood.*

JEZAIAS

JEZAIAS XL: 6,7,8.

Een stemme zeyd: Roept, en hy zeyd, Wat zal ik roepen? Alle vlees is gras, en alle zyne goeder-tierenheid als een bloeme des velds.

Het gras verdord, de bloeme valt af, als de Geest des H E E R E N daar in blaast: voorwaar het volk is gras.

Het gras verdord, de bloeme valt af: maar het woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid.

LUKAS VI: 24, 25.

Maar wee u gy ryke, want gy hebt uwen troost weg.

Wee u die verzadigt zyt: want gy zult hongeren: Wee u die nu lacht: want gy zult treuren en weenen.

JAKOBUS IV: 14.

Die gy niet en weet wat morgen [geschieden zal:] Want boedaanig is uw' leeven? Want het is een damp die voor een weinig [tyds] gezien word, en daar na verdwynd.

I JOANNES II: 17.

En de wereld gaat voorby, en haare begeerlykheid: maar die den wille Gods doet, blyft in der eeuwigheid.

N De

XLVI.

De Ongelyke Kans.

I.L.

*Den rechtvaardigen en zal geen leed wedervaaren :
maar de godlooze zullen met quaad vervullet worden.
Spreuken XII: 21.*

Op

Op *Figuur* XLVI.

Twee moesten door de Doornen gaan,
Om onvermydelyke reden,

Den Eenen had een Harnas aan,
Van boven 't hoofd tot aan beneden.

Daar vond de scherpe punt geen vat,
Om fel te scheuren en te steeken,
Maar alles vast en hard en glad,
Om onverhinderd door te breeken.

Maar d'Ander meestendeele naakt,
Behalven 't sobre dat hem kleeden,
Wierd deerlyk rood van bloed gemaakt,
Door 't scheuren van zyn kleed en leden.

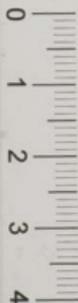
ô Dood! zo gy die Doornen zyt,
Die elk, noodwendig moet passeeren,
't Is waardig, dat wy al den tyd,
Dat noodig Harnas-maaken, leeren.

Wat is 't onnozel, die het ziet,
Dat veelen al haar gantse leeven,
Door bezigheden, anders niet,
Als 't dunne kleed des werelds weeven!

N 2

Dat

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

Dat scheurd en breekt in stervens nood,
En laat voor Punten ende haaken,

De arme Ziele naakt en bloot,
Om haar zo rood als bloed te maaken.

ô Blanke Harnas, kleed van Deugd,
Wy allen, hebben dubbeld reden

Tot d'Ouderdom, van onze Jeugd,
Aan u te klinken en te smeeden.

Wy hebben 't al te wel gehoord,
Hoe veele in deze door'ne haagen,

Zo deer'lyk roepen, brand en moord,
En haare onachtzaamheid beklaagen;

Terwyl de kloeke wyzeling,
In 't vaste Harnas van de Deugden,

Gerust en stil ter Zielen ging,
Met hoop van eindelooze vreugden.

PSALM XXXIII: 18, 19, 20.

Ziet, des HEEREN ooge is over de geene die hem vreezen, op de geene die op zyne goedertierenheid hoopen;

Om haare ziele van den dood te redden, en om haar by 't leven te houden in den honger.

Onze ziele verbeid den HEERE; hy is onze hulpe, en onze schild.

En

EN PSALM XXXVII: 37, 38, 39.

*Let op den Vroomen , en ziet na den oprechten ;
want het einde van [dien] man zal vrede zyn.*

*Maar de overtreeders worden te zaamen verdelgd :
het einde der godloozen word uitgeroeid.*

*Doch het heil der rechtvaardigen is, van den
H.E.E.R.E ; haare sterkte ter tyd van benaauwt-
heid.*

HEBREEN IV : 11, 12, 13.

*Laat ons dan ons benaarsfigen om in die ruste in
te gaan : op dat niet iemand in dat zelve exempel
der ongeloovigheid en valle.*

*Want het Woord Gods is leevendig en krachtig,
en scherpsnydender dan eenig tweesnydende zwaard :
en gaat door tot de verdeeling der ziele en des geefts,
en der t'zaamenvoegselen , en des mergs , en is een
oordeeler der gedachten en der overleggingen des
berten.*

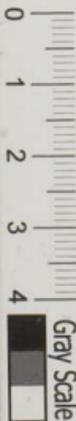
*En daar en is geen schepsel onzichtbaar voor hem :
maar alle dingen zyn naakt en geopent , voor de
oogen des geenens met welken wy te doen hebben.*

Op *Figuur* XLVII.

Het Boompje laat zyn blaadjes vallen,
 Aan 't Einde van de zoeten tyd,
 Geduurig eenige van allen,
 Zo raakt hy ook het laatste quyt.
 Dat doet verhevene gedachten,
 (Terwyl haar naaste daald in 't graf)
 Ook deze zelve gang verwachten,
 Want Adams blaad'ren vallen af.
 De Wereld kan haar lievelingen,
 Die met haar herts genegtheit,
 Wel gaaren altyd aan haar hingen,
 Niet langer houden als haar tyd.
 Hy laat ze zinken na beneden,
 Wanneerder maar een windje speeld,
 Het groene tydjen is verleden,
 Dat sap en kracht had mee gedeeld.
 ô Wereld-boom ! gy boom van allen,
 Wat hebt gy van 't beginsel af,
 Veel duizend blaad'ren laten vallen,
 Die al verrot zyn in het graf!

N 4

Zo

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Zo dat zich niemant kan verleiden,
 Door ingebeelde ied'le hoop,
 Dat d'afval hem alleen zal myden,
 Daar 't al, en alles neder droop.
 Dit ziet de wyze klaar voor oogen,
 En schept een nieuw gebooren wil,
 Om zyne wasdom te verhoogen,
 Daar 't groene blad nooit af en vil,
 Van 't Eeuwig bloeiend hout des Heere,
 In 't altyd groeiend Paradys,
 Dat ieders hert zich daar toe keere,
 Die gaaren won de hoogste prys.

PSALM I: 3.

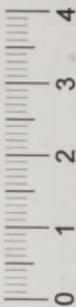
Want hy zal zyn als een boom, geplant aan waterbeeken, die zyne vrucht geeft in zynen tyd, en welkers blad niet af en valt: en al wat hy doet, zal wel gelukken.

En PSALM XXXVII: 1, 2, 3, 4.

En ontsteekt u niet over de boosdoenders: en benyd ze niet die onrecht doen.

Want als gras zullen zy haast worden afgesneden, en als de groene gras-scheutkens zullen zy afvallen.

Ver-

Vertrouwd op den HEERE, en doet het goede; bewoond de aarde, en voed [u] met getrouwigheid.

En verlust u in den HEERE; zo zal by u geeven de begeerten uwes herten.

JEZAIAS XL: 6, 7, 8.

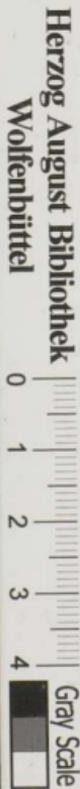
Een stemme zeyd: Roept, en hy zeyd: Wat zal ik roepen? Alle vlees is gras, en alle zyne goeder-tierenheid als een bloeme des velds.

Het gras verdord, de bloeme valt af, als de Geest des HEEREN daar in blaast: voorwaar het volk is gras.

Het gras verdord, de bloeme valt af: maar het woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid.

JAKOBUS I: II.

Want de Zonne is opgegaan met de bitte, en heeft het gras dorre gemaakt, en zyn bloeme is afgevallen, en de schoone gedaante haares aanschyns is vergaan: alzo zal ook de ryke in zyne wegen verwelkeren.

Het Sterf-bed, van de Deugd.

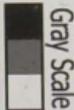
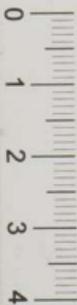

En ik hoorde een stemme uit den hemel die tot my zeide, Schryft, Zalig zyn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan: Ja zegd de Geest, op dat zy rusten mogen van baaren arbeid: en haare werken volgen met haar. Openbaaringe XIV: 13.

Op

Op Figuur XLVIII.

δ Schoone Deugd ! hoe zoet luik gy uwe oogē !
 Als door 't geweld, van d'een' en zelve hand,
 Die and're roofd van al haar Schat en poogen,
 Uw Last en Kruis raakt zalig aan een kant.
 De gaande Tyd, tot by de Dood gekomen,
 Heeft al 't beslag, en alle zichtbaarheid,
 In zynen arm, ter weg-dragt meê genomen,
 Terwyl het Eind de t'zaamenbinding slyd;
 En zalig scheid, het grove van het fyne,
 Om niet meer slaafs, en ingeboeid te zyn,
 Maar vry en vrank zo heer'lyk te verschyne,
 Uit duisternis in lichte Zonneschyn.
 δ Schoone Deugd, hoe hoorden 't zien en hooren,
 Van uw vertrek, hier uit dit jammerdaal,
 Een ieders lust en herte te bekooren,
 Om langs uw spoor te komen tot dat maal,
 Dat Eeuwig duurd met liefelyk verzaaden,
 Daar gy bereid en blyd nu heenen gaat,
 In 't Eeuwig Breed, van uwe smalle paden,
 Dies heeft u Heil en groot geluk geen maat.
 Tree toe δ voet, van ruime op enge wegen,
 Terwyl gy ziet, dat niemant zich beklaagd,
 Die 't heilzaam Eind, langs dezen heeft verkreegen,
 Daar

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Daar 't werelds hert, door na-spyt word geknaagd.
 O Schoone Deugd ! Elk wenst met u te sterven !
 Maar die dat wenst, moet uwe gangen gaan,
 En dezen tyd zyn welbehaagen derven,
 Zo komt, na luft, onrust niet achter aan.

PSALM XXXI: 6.

In uwe hand beveel ik mynen geest, gy hebt my
 verlost, *HEERE*, Gy God der waarheid.

En PSALM XXXIV: 8.

De Engel des HEEREN legert zich rondom
 de geene, die hem vreezen, en rukt ze uit.

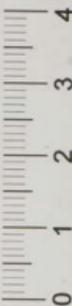
LUKAS VI: 20, 21, 22, 23.

En by zyne oogen opslaande over zyne Discipelen,
 zeide, Zalig zyt gy arme: Want uwe is het Kon-
 ningryke Gods.

Zalig zyt gy die nu hongerd: want gy zult ver-
 zadigd worden. Zalig zyt gy die nu weend: want
 gy zult lachen.

Zalig zyt gy wanneer u de menschen baaten: en
 wanneer zy u afscheiden, en smaaden, en urwen
 naame als quaad verwerpen, om des Zoons des men-
 schen wille.

Ver-

Verblyd u in dien dage , en zyt vrolyk : want ziet uwen loon is groot in den Hemel : Want haare Vaders deeden diergelyke den Profeeten.

JOANNES XI: 26.

En een iegelyk die leefd , en in my geloofd , zal niet sterwen in der eeuwigheid. Geloofd gy dat ?

HANDELINGEN VII: 59.

Heere Jezus ontfangt mynen geest.

ROMEINEN VI: 7, 8.

Want die gestorven is , die is gerechtvaardigd van de zonde :

Indien wy nu met Christus gestorven zyn , zo gelooven wy dat wy ook met hem zullen leeven.

JUDAS vers 20, 21.

Maar geliefde , bouwet gy u zelven op uw' allebeiligste geloove , biddende in den Heiligen Geest :

Bewaard u zelven in de liefde Gods , verwachtende de barmhertigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leeven.

Het

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0
1
2
3
4

Gray Scale

Het Sterf-bed , van de Ondeugd.

I.L.

Ik hebbe gezien eenen geweld-dryvende godloozen : die zich uitbreide , als eene groene inlandse boom. Maar by ging door , en ziet hy en was'er niet [meer ;] en ik zochte hem , maar hy en wierd niet gevonden. Psalm XXXVII: 35, 36.

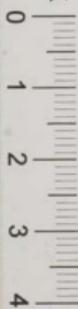
Op

Op Figuur XLIX.

Rampzalig End en droevig heene vaaren,
 Als 't zelve Ding, dat u ontlasten zouw,
 Uw leeven diend tot jammerlyk bezwaaren,
 Tot wee, en ach! vertwyfeling en rouw!
 Verkeerde Schat, daar 't hert in leid begraven,
 Nu vaart gy heen, en laat uw knecht geen loon,
 Voor al den dienst, van 't vroeg' en laate slaaven,
 Hoe stinkt uw deugd, hoe leelyk is uw schoon!
 Daar draagt hy 't heen, dien flyter aller dingen:
 Geen hand zo sterk die zynen gang doet staan,
 Of zyn Gezel met weêrwil kan bedwingen,
 Wanneer hy komt, om hand aan 't werk te slaan.
 Noch vrind, noch maag, noch goude en zilvere schyven,
 Noch Jeugd, noch Staat, noch Priester, noch Doctoor,
 Kan deze Schat behouden, of doen blyven,
 De Tyden Dood, die gaander stout meê door.
 O Aardse mensch! in uw gezonde dagen,
 Slaa hand aan 't werk, nu is 't noch uwen tyd,
 Op dat gy 't geen, dat and're zich beklaagen,
 Door wys beraad, voorzichtig vlied en myd.

Gy

 Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

 Gray Scale

Gy hebt de Damp van alle fchoone fchynen,
 Hoe dik en zwaar hy 't leven had omvat,
 Nu menigmaal by and're zien verdwynen,
 Bepiegeld u, en kiest een ander pad.

PSALM XLIX: 7, 8, 9, 10.

Aangaande de geene die op haar goed vertrouwen,
 en op de veelheid haares rykdoms roemen;

*Niemand van hen zal [zynen] broeder immermeer
 kunnen verlossen: hy zal Gode zyn rantsoen
 niet kunnen geeven:*

*(Want der verlossinge haarer ziele is te kostelyk,
 en zal in eeuwigheid ophouden:)*

*Dat hy ook voortaan geduuriglyk zoude leeven,
 [en] de verdervinge niet zien.*

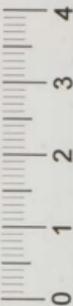
En Vers 17, 18, 19, 20.

*En vrees niet wanneer een man ryk word; wan-
 neer de eere van zyn huis groot word.*

*Want hy en zal in zyn sterven niet met allen
 mede neemen: zyne eere en zal hem niet nadaalen.*

*Hoewel hy zyne ziele in zyn leeven zegend; en
 zy u looven, om dat gy u zelven goed doet:*

Zo

Zo zal zy [doch] komen tot het geslachte haarer vaderen : Tot in eeuwigheid en zullen zy het licht niet zien.

SPREUKEN XI: 7.

Als de godlooze mensche sterft , vergaat zyne verwachtinge : zelfs is de aldersterkste hoope vergaam.

HEBREEN X: 26, 27, 28, 29, 30, 31.

Want zo wy willens zondigen , na dat wy de kennisse der waarheid ontfangen hebben , zo en blyft daar geen slacht-offer meer over voor de zonden :

Maar een schrikkelijke verwachtinge des oordeels, en hitte des vuurs dat de tegenstaanders zal verslinden.

Als iemand de Wet Mozes heeft te niete gedaan, die sterft zonder barmhertigheid onder twee of drie getuigen :

Hoe veel te zwaarder straffe meend gy zal hy waardig geacht worden , die den Zoone Gods vertreden heeft , en het bloed des Testaments onrein geacht heeft , daar door hy geheiligd was , en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan ?

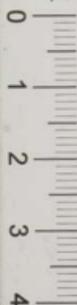
Want wy kennen hem die gezegd heeft , Myne is de wraake , ik zal het vergelden , spreekt de Heere. En wederom , De Heere zal zyn volk oordeelen.

Vreeselyk is het te vallen in de handen des leevendigen Gods.

O

Dis

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

L.

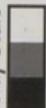
Dit is het Overblyfzel.

II.

*En verwondert u daar niet over : want de uure komt ,
in welke alle die in de graven zyn zyne stemme zullen
hooren. En zullen uitgaan , die het goede gedaan hebben
tot de opstandinge des leevens : en die het quaade gedaan
hebben , tot de opstandinge der verdoemenisse. Joannes V:
vers 28, 29.*

Op

Op *Figuur L.*

*Hy zy in 't leven, Arm, of Ryk;
De dood die stelt ze al gelyk.*

o **D**or gebeente, dat wel eertyds zyt geweest,
Miffchien de wooning van een booze en ied'le Geest!
Waar is de jeugd en vreugd, van 't aards-gezinde leven,
En alle iedeleid, in uw geftel bedreeven?

't Is al verdweenen, als de walming eener Rook;
Het lichaam ys'lyk, en de geeft miffchien een spook!
Zo valt de fleur en geur des fchoonen bloems ter aarde,
Des morgens fierlyk, en des avonds niet van waarde.

o Naare nalaat, van den worm wiens quaad gemoed,
Slechts in der zonden aarde ellendig heeft gevroet!
Maar hebt gy aarden vat, een eed'le fchat gedraagen,
Zo is het geeft'lyk goud van zynen fteen ontflagen,
Waar in het groeide en zyn gedaante en wezen nam,
Tot dat de Meefter 't fyn' van 't grove fcheiden
quam.

Dat is verheug'lyk, om met blydfchap aan te denken:
Waar is het wee en ach! den kruis-weg en het krenken?

Gelyk een wolk vergaan, die voor de Zon verdwynd,
 Zo dat het Eeuwig licht den blooten Geest befchynd,
 ð Wigtig onderscheid, daar veel aan is gelegen!
 Wat waar het noodig u voorzichtig t'overweegen!
 Op 't allerlaatste, als het wezen dezer tyd,
 Ten Grooten Scheid-dag, zich door 't vuur des Oor-
 deels scheid,
 Dan moet gy Dooden uit de graven weêr te vooren,
 Om uw Sententie van het hoogste Recht te hooren,
 En voorts te voegen, in den order, stand, en staat,
 Van eeuwigduurendheid, en dat, in Goed, of Quaad.

MATTH: XXV: 34.

Als dan zal de Koning zeggen tot de geene, die tot zynre rechter [hand zyn], Komt gy gezegende myns Vaders, be-erft dat Koningryk, 't welk is bereid is van de grondlegginge der wereld.

En Vers 41.

Dan zal hy zeggen ook tot de geene die ter linker-[hand zyn], Gaat weg van my gy vervloekte in het eeuwige vuur, 't welk den Duivel en zyns Engelen bereid is.

En

En Vers 46.

En deze zullen gaan in de eeuwige pyne : maar de rechtvaardige in dat eeuwige leven.

I KORINTH: XV: 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58.

Doch dit zegge ik, Broeders, dat vlees en bloed het Koningryke Gods niet be-erven en konnen, noch de verderfelykheid en be-erft de onverderfelykheid niet.

Ziet ik zegge u eene verborgentheid, Wy en zullen wel niet alle ontslaapen, maar wy zullen alle veranderd worden:

In een punt des [tyds,] in eenen oogenblik, met de laatste bazuine: want de bazuine zal slaan, en de doode zullen onverderfelyk opgewekt worden, en wy zullen veranderd worden.

Want dit verderfelyke moet onverderfelykheid aandoen, en dit sterfelyke [moet] onsterfelykheid aandoen.

En wanneer dit verderfelyke zal onverderfelykheid aangedaan hebben, en dit sterfelyke zal onsterfelykheid aangedaan hebben, alsdan zal 't woord geschieden dat geschreeven is, De dood is verslonden tot overwinninge.

Dood, waar is uwen prikkel? Helle, waar is uwe overwinninge?

O 3

De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0
1
2
3
4

Gray Scale

De prikkel nu des doods is de zonde : en de kracht der zonde is de Wet.

Maar Gode zy dank , die ons de overwinninge geeft door onzen Heere Jezus Christus.

Zo dan , myne geliefde Broeders , zyt standvastig , onbeweegelyk , altyd overvloedig zynde in het werk des Heeren , als die weetet dat wven arbeid niet iedel en is in den Heere.

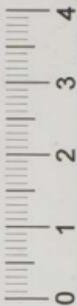
I THESSALONISENSEN IV : 16, 17, 18.

Want de Heere zelve zal met een geroep , met de stemme des Archangels , en met de bazuine Gods nederdaalen van den hemel : en die in Christus gestorven zyn , zullen eerst opstaan :

Daar na wy die leevendig overgebleeven zyn , zullen te zaamen met haar opgenoomen worden in de wolken , den Heere te gemoete in de lucht : en alzo zullen wy altyd met den Heere weezen.

Zo dan , vertroost malkanderen met deze woorden.

N A-

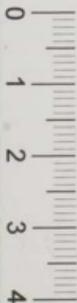
N A R E D E N .

W ie dan , de heele Wereld ziet ,
Een Ding te zyn van geender waarde ,
Die geeve aan haar zyn Herte niet ,
Maar klim , ten Hemel van der Aarde .
Hoe meer getuigen dat men vind ,
Ontrent de voorgedraage zaaken ,
Hoe meer de knoop zich t'zaamen bind ,
Om Waarheids banden vast te maaken .
Teld van 't begin des Werelds af ,
Van allen , die uit alle Standen ,
Gevallen zyn in 't duister graf ,
Daar haar de Dood , van alles , banden :
Die roepen al , uit eenen mond ;
Dat elk , 't Geliefde en Uitverkooren ,
Dat by hem groote waarde vond ,
Eerlang , onwaardig , heeft verlooren .
Want was 'er Een van Al geweest ,
Met wien de zaaken anders stonden ,

O 4

(In

Herzog August Bibliothek
Wolfenbittel

Gray Scale

N A R E D E N.

(In waarden , die geen schending vreeft)
Hy wierd op Aarden noch gevonden,

Doch , waar is iemants lust of moed

Om zich een Reize t'onderwinden ,

En op te heffen zynen voet ,

Of hy die schoone Man kon vinden ?

Zo zynder dan geen Een of Tien ,

Maar al te veel om op te tellen ,

Die ons d'onwaardigheid doen zien ,

Van 't Hert op Werelds Heil te stellen.

Wie dan na geen getuigen hoord ,

In zaaken van zo groot gewigte ,

Maar zet zyn eigen gangen voort

Om waarde op Aarden op te richte ,

Verliest de Vrucht , van 't Onderwys ,
(Van al de geen die voor hem gingen)

Tot beter gangen op zyn reis ,

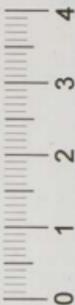
Door 't spieg'len van d'aloude dingen.

De Wereld zelve , is niet waard ;

Maar , die in 't leven , op der aarden

Veel Hemels goed voor zich vergaard ,

Die

N A R E D E N.

Die heeft het rechte Ding van waarden.

Zo was de Wereld hem tot nut,
(Dewyl hem God daar in liet komen)

En hy uit dezen heeft geput,
Het rechte Erfdeel aller vroomen;
De Deugd, die op den Hemel zag,
Als een Waardy van Eeuwig blyven,
Waar voor de Aarden onder lag,
Wiens Heil niet eind'loos kan beklyven.

Zo draagd de Aarde goede Vrucht,
Om Brood te maaijen en te kneeden,
Voor graage en wyze Hemel-zucht,
Tot waardigheid van Eeuw'ge Vreden.

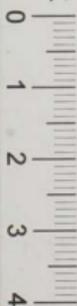
Doch Aarde zelve is geen spys.
De Wereld, is geen Schat der Zielen;
Maar teeld, uit haar, het Paradys,
Met al, die Gods geboden hielen:

Zo doet de man van goed beleid,
De kloeke Bouwman, op den lande,
Die uit de Mest zyn Vrucht bereid,
En krygt het honderdvoud in hande.

O 5

Daar-

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

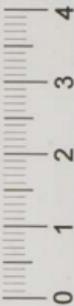

Gray Scale

N A R E D E N.

Daarom , ó Aardworm , wie gy zyt ,
Gy zyt op aarden wel gekomen ,
Doch 't is maar voor een korten tyd ,
Zo word gy weder weg genomen :
Al was u d'Aarde noch zo waard ,
In een bezit van vol genoegens ,
Gy word aan 't End , van haar bezwaard ,
Zy doet uw bange Ziele fwoegen .
Laat vaaren , dat niet blyven kan ,
Dat nooit , by iemand is gebleeven ,
En trekt uw waardig Hert daar van ,
Om aan een blyfbaar goed te geeven .
Zo werd gy zelve van waardy ,
In 't oog van Godes welbehaagen ,
En zyne waarde blyft u by ,
Om van der Aarde weg te draagen .
ó Wereld ! grove Aarden klomp !
Hoe trekt gy dan noch zo veel zinnen !
Of zyn de zinnen al te ftomp ,
Om meer als werelds Heil te winnen ?
De snelle Slypsteen van de Tyd ,

Met

N A R E D E N.

Met al haar omgedraaide zaaken,
Behoorden (voor een scherpe spyt)
De stompe zinnen scherp te maaken.

Wat helpt de vlyt, die ieder doet?
Wat helpt het draaven op de wegen,
Die niet en gaan, na 't Eeuwig Goed,
Daar 't al en al aan leid gelegen!

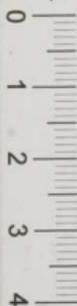
De Wereld zyne onwaardigheid,
Zal ieders hert, die haar beminden,
Of nu, of dan, tot zynder tyd,
In 't scheiden van de koop bevinden.

Maar die ze noch by tyds bevind,
En zet ze uit de Stoel des Herten,
Op dat den Hemel ruimte wind,
Die zal geen achter nazien smerten.

Het achter nazien geeft verdriet,
Van schoone dingen die vervloogen,
Maar 't bly voor uitzien zoet geniet,
Na 't allerbeste en wys be-oogen.

BLAD.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

B L A D W Y Z E R

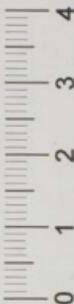
Van de Benaamingen en Verzen der Zinnebeelden.

A.

- De Moedwillige Armoede.*
AL lang genoeg den draf gegeten. 19
- Het Slecht-schynende Recht.*
Al scheen 't te scheelen aan 't verstand. 31

D.

- De Poort des Doods.*
Daar komt 'er een uit deze Wereld aan. 87
- De gevaarlyke Stand.*
Dat iemand aan een draad, als over Etna hing. 27
- De Krankzinnigheid.*
De Koning bood' een Prinzen Kroon. 103
- Het voordeelig weg-ruimen.*
De Mest op eenen hoop gelegen. 161
- De Beelden-dienst.*
Den Afgod die hier voor u staat. 99
- De Herten Wagen.*
Den Eenen mensch, in Tweek gedeeld. 113
- De Slofheid.*
De Poort des Hemels is wel open. 137
Het

B L A D W Y Z E R.

Het gewigtige Onderscheid.

De Vroome Geest, tot zynen God verheeven. 7

De Dronkenschap.

De Vyand die zich achterhoedig houd. 125

De Wettige Regeering.

Die certyds Koning was die viel. 47

De Weg ten Hemel.

Die gaaren 't Hemelryk tot eeuwig heil bezaate. 67

De schadelyke Wens.

Die leeven heeft in zyn gemoed. 75

De luide Roep.

Die op der Aarden is gezeten. 181

De Omvaste Steun.

Die op de Wereld steund, leund op een draaijend
rond. 185

De Verkeerde Genegentheid.

Die 't Werelds Ey neemt uit het nest. 145

De Onwisse Veelheid.

Die veel begrypt, die veel ontvalt. 157

Allemans Gading.

Dit is het Ey, daar ieders hand na tast. 149

De Voortwyzer.

Dus zit men by de Houde hand. 129

E.

De Schadelyke Afwyzing.

Een Koning van een machtig land. 169
De

B L A D W Y Z E R.

- De Gulde Boom.*
 Een wyze man quam eertyds of. 119
Het Kinderachtig Genoegen.
 Elk pluift en krabbeld aan de Aarde. 173

G.

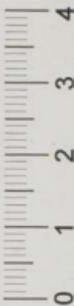
- De wettige Stryd.*
 Gelaatenheid en eigen wil. 23
't Ondoenelyk bestaan.
 Gy zyt te breed, en veel te grof. 11

H.

- De Vergankelykheid.*
 Het Boompje laat zyn blaadjes vallen. 193
De Scheiding.
 Het goede gaard men in de Schuur. 63
Het Vat van Oneer.
 Het Hert dat door de wereld gaat. 165
Het Lyk.
 Het lykt Hem; maar, hy is het niet. 91

L.

- De Achteloosheid.*
 Laat ons de open Put toch dempen. 133
De

B L A D W Y Z E R.

M.

De Schadelyke Moeite.
Men zegt wel van 't Troijaanſe Paard. 83

N.

't Onordentelyk Huisbouden.
Nieuwsgierigheid leend uwe ooren. 79

O.

De Overdenking des Doods.
ô Dood! hoe hoorden u gedenken. 59

Het Overblyfzel.
ô Dor gebeente, dat wel eertyds zyt geweest. 205

D'Onwyzze Koopman.
ô Koopman na men u beziet. 35

De gedreigde Stand.
ô Menſch-boom, door des Scheppers hand. 43

De Noodwendige Wacht.
ô Menſch! gedreigd van zwaar verraad. 51

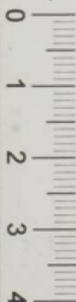
Het Sterf-bed van de Deugd.
ô Schoone Deugd! hoe zoet luik gy uwe oogen. 197

De waardige Verandering.
ô Welkom lieflyk aangezicht. 15

R.

Het Sterf-bed van de Ondeugd.
Rampzalig End en droevig heene vaaren. 201
De

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

B L A D W Y Z E R.

S.

- De Onnoodige Vracht.*
 Smyt van uw hals het zwaare pak. 141
't Verkeerde Regiment.
 Staa met bedaardheid stil, en ziet. 3

T.

- De Ongelyke Kans.*
 Twee moesten door de Doornen gaan. 189
De Ontrouwwe Vriend.
 Twee Vrienden hadden voorgenomen. 71

V.

- De Welbedachtzaamheid.*
 Voorzichtigheid, die, (onder 't schroomen) 39

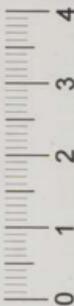
W.

- Het besten, is het minst.*
 Wat is een ieder Boom beladen. 153
Als de Boom is groot, Is de Planter dood.
 Wat mag den armen mensch beginnen. 55
De Onvoorzichtige Voorzichtigheid.
 Wie strooid zyn geld, en word verstoord. 109
De Weegschaal.
 Wie van de Twee zal 't zwaarste weegen. 95

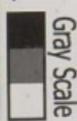
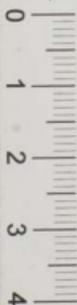
Z.

- De Achter Laag.*
 Ziet, alle list, houd zich verchoolen. 177

E I N D E.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

Gray Scale

4

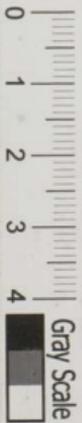
3

2

1

0

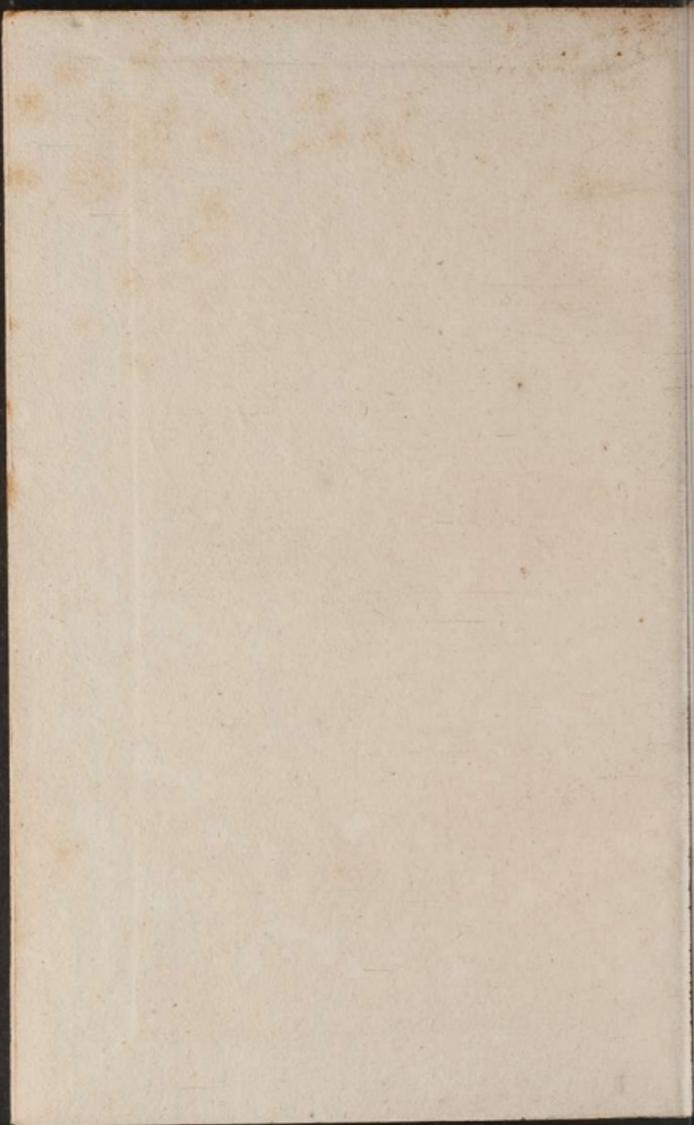
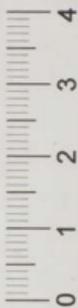
Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

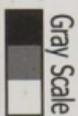
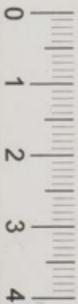
Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

2

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

Gray Scale

4

3

2

1

0